Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 76 hojas foliadas y una mas de portada bien tratado, completo.

Fr. = Moreno de Sacramentis in genere.

Controversiæ
Theologicæ Morales Scholasticæ
de Sacramentis in genere

Opus
Ipsi Deo Sacramentorum Institutori O. M.
Ex animo sacratum.

Auctore Reverendo P. Francisco Moreno
in Societatis Jesu Collegio Divo Hermenegildo
Regi, et Martyri Sacro
Publico Theologiæ Moralis Professore.

Es de Pedro Josef Montero de Espinosa
Hispali

Disputatio 1.a de sacramento in g.e ex.a et necessitate.

Licet DD. multi cum D. Tho. presentem disp. a quest.e q. sit sacram.tum, nos tamen inquirentes illius ex.m, ut mori e methodus inchoent, nos aliter Thi vestigia prementes, aliatria inscrimus: 1.m examinandum, an sit sacram.tum; deinde ad eius essentiam declarandam progredimur: facilior quippe methodus ad eum nam publicum ponderandam existit: prescognita enim sacramentorum in parti ex.a, eorum in munere naturam et quidditatem facilius quinq. apprehendere valebit.

Quest.o 1.a

Num in statu innocentiae extiterint aut fuerint necessaria sacramenta?

Sect.o 1.a

Cum non parum ad naram rei, sive obti, de quo disputatur, nois, quo signficatr, explicatio conducat, abrenuntiat, q.d vox sacram.tum significet, prius aduertere, q.r sacram.tum a verbo sacro deductum e a latinis, ut testis e Varro de lingua latina lib. 4. hinc olim positum ad significandam certam aliquam pecuniam, quam litigantes ap. Pontificem deponebant, eamque propterea q.d in loco sacro servabatur, sacramentum dicebatur.

2.o sacramentum idem sonat, q.d iuramentum, quo sensu apparet scriptoribus sic haec vox usurpatur; sumitur 3.o sacram.tum pro signo sacro, q.d rei sacrae, ut sicut solum septem Ecclesiae sacramentis vox illa competit, sed etiam cibus ceremoniis, et ritibus tum sinagogae tum etiam celeris: in qua significat.e parabolae oi, et Apocalipsis sacram.tum a quibusdam appellantur, et D. August. lignum vitae sacram.tum xpti vocavit. 4.o sumitur sacram.tum pro quavis arcana, et id valet, q.d secretum, quo in sensu Tobiae 12. dicitur sacram.tum regis abscondere bonum e: et Pauli ad Ephesios 1.o ut notum, inquit, faceret sacram.tum voluntatis suae, id est secreta, et arcana Dei: et in hoc sensu sacram.tum convertitur cum voce mysterium, quod analogice ad q.dlibet secretum significandum extenditur, quare Proverb. 20 dicitur; qui revelat mysteria et ambulat fraudulenter nel miscuaris, unde etiam signum externum, quo significatur res aliqua sup.r naturalis, et Divina occulta sacram.tum vocatur, ut Paulus ad Ephesios 5.: magnum sacramentum vocat primorum parentum matrimonium, q.d significaret unionem xpti cum eclesia.

definit.º sacra- mentorum in omni

§ 9.º deniq.' ad praesens intentum, constituimus prius accedendo ex usu, et modo loquendi scholarum, SS. PP. et theologorum omnium sacramentum est signum quoddam sensibile gratiae significans, et efficiens aliquam sanctitatem ex divina institutione, sic accipiunt sacramentum ex Concilijs praesertim Lateran. Ilianum, et Florent. et post haec Trid. Ex SS.is PP. Hieron. Aug.º et Isidor. passim q.º alij. Ne theologos referam cunctos catholici unanimiter in hac accept.e vocem illam usurpant. In qua, et nos cum ipsis loquentes hunc tractatum de sacramentis discurremus.

§ Nec obstat, q.d Deus posset instituere rem aliquam spiritualem, ut signum practicum gratiae, ad cuius praesentiam illa sequeretur efficiente sit aliquem actum intellectus, aut voluntatis angeli: nunquam obstat, nam ut bene notat Cont. hic sect. 1.ª ille actus adhuc non esset sacramentum, prout in praesenti hoc accip.r nempe sacramentum humanum ad homines in unum Ecclesiae, et Dei cultum consortio visibili coligendos, ut loq.r Aug. 1.º Faustum his verbis: in nullum religionis nomen seu)verum) coagulari possunt homines, nisi aliquo visibilium sacramentorum consortio colligantur, quorum sacra-) mentorum vis valet plurimum.

§ Nec audias sectarios nostri temporis in orthodoxos saevientes, ut canes latrantes, opponunt quippe nos ad peregrinos sensus nomen sacramentum distorquere, cum in scriptura septem sacramentis, quibus nos vocem illam applicamus non videatur aptari; inde dicunt esse novum figmentum a DD. Scholasticis nuper in Ecclesia introductum, et in vanos sensus voces imponentibus. Sed canes isti gravius in seipsos morsus suos retorqueant; nam ipsi haeretici admittunt duo saltem sacramenta Baptismum sit, et Eucharistiam ad quae significanda, voce sacramentum utuntur;

§ Nec officit q.d in scriptura ea vox non reperiatur, praesertim cum res significata propria reperiatur, ut reperiri prob.t a DD. dum de singulis agitur sacramentis. Quando a res significata constat ex sacra scriptura, et Ecclesiae PP. DD.q.º chatolicis ad eam significandam proprijs vocibus uti, ut contingit in Mysterijs Trinitatis, et Incarnationis ad quae significanda utuntur proprijs vocibus quae ex sacra scriptura non constant; Ratio a priori huius doctrinae est q.ª cum voces ad placitum significent, potuit Ecclesia nomen sacramentum imponere ad significanda spiritualia signa gratiae, qualia sunt sacramenta, cum q.d ita ita fecisset, ut constat ex supra dictis, seq.r vocem sacramentum proprie sumptum significare eiusmodi signa gratiae, ac proinde non esset nomen hoc novitrinuum a chatolicis, ut volunt haeretici.

§ Voce sacramenti

Voce sacramenti significat. supposita, pro dicendis in tota hac materia ulteriora aliqua restant supponenda pro praesentis quaestionis resolutione. Suppono 1º duo inquiri in praesenti, et sequentibus huius disputationis quaestionibus 1º an pro omni statu viatorum steterint sacramenta? 2º an existerint vel seu ansfuerint, aut sint necessaria hominibus in omnibus natura huius statibus? Suppono deinde quadruplicem esse, quoad praesens attinet, statum, sub quo natura humana considerari potest: 1us est statu innocentiae, nempe primorum, in quo primi parentes Deo creatore fuit in gratia, et Iustitia originali; qui tamen status duravit brevissimo illo tempore a creatione Adami usque ad ipsius lapsum, duraret [illegible] deinceps, si [illegible] de vetito fructu comedendo non peccaret.

2º Alius status est legis naturae, in quo homines extiterunt a via lapsus Adami usque ad promulgatam legem Moysis; qui tamen status hoc tempore solum in populo Hebraeo [illegible] duravit: nam alii gentes in eo fuerunt statu usque ad adventum Christi Domini. 3us status est legis Moisaycae, quem homines habuerunt a die promulgationis legis scriptae usque ad promulgatam legem Evangelii: in quo homines sumus a die promulgatae legis Christi, et hic status usque ad dum natus seculi durabit, et est 4us status gratiae, seu legis Evangelicae. Alios multos status omitto, sicut homines beati, damnati et in Purgatorio existentes; nam horum non [illegible] ad praesens instituto minime [illegible]. Ratio est, quia sacramenta a Deo sunt instituta, ut ipsa homines in via existentes ad beatitudinem disponant: cum quibus, qui in beatitudine, damnati, et in purgatorio igne existentes in via non sint, de his non loquimur in praesenti.

3 Suppono 3º necessarium in praesenti esse inquirere, [illegible] in ordine ad aliquem finem: finis a respectu sacramentorum necessitas examinatur, est gratia, et aeterna salus, de qua rogamus, an sint necessaria sacramenta pro illius consequutione? duplex a quibusdam [illegible] haec necessitas, nam alia dicitur ante, et independenter a sacramentorum institutione; alia vero est post, et ex suppositione ipsius institutionis. Rursus necessarium aliud dicitur absolute, et simpliciter tale, et aliud [illegible], et ad melius esse; unde si ad consequendam hanc salutis ita requirantur sacramenta, ut sine ipsis non possit obtineri, erunt simpliciter necessaria; si autem aliquo sacramentis salus consequi possit, ad id tamen maxime conducant, et iuvent, erunt tantum [illegible] necessaria.

4 Et ut [illegible]larius procedamus in triplici sensu potest praesens difficultas

Status Innocentiae

Status naturae

[illegible] legis Mo[illegible]

Status legis Evangelicae

beati, damnati, et existentes in purgatorio [illegible]

finis sacramentorum est gratia, et [illegible]

dissas de ex.a sacramentorum in statu innocentiae examinavi, 1.o inquirendo quod de facto ... 2.o quod si ille status diutius duraret ... ac tandem 3.o quod accideret durante eo statu felici ... venturo, tum non venturo Xpto D.o

Sect. 2

Quaestio in 1.o sensu respondet.

... difficultatis caput, ... quaestio de facto prius rogari solet, an status innocentiae excludat sacramenta, ita quod eius natura statui ... repugnent, ... indifferens sit, ita ut in eo esse potuerint sacramenta, ... Dico ... Ex.o Doct. hic q. ... disp. ... sect. 3 statum innocentiae minime repugnare, aut excludere sacramenta, ac proinde ... potuerunt ... in eo statu sacramenta ... status innocentiae non habet ullam connexionem cum sacramentis, ... carentia; ... Deus ad neutrum tenetur: ergo status innocentiae indifferens ... sacramenta, ... carentia: ... certa ..., nam status innocentiae involuit iustitiam originalem subiectionem ... ad Deum, ... nil ... cum sacramentis, ... carentia; iustitia enim originalis ... per sacramenta, ... per alia subsidia, ... per sacramenta. Deinde ea amissa ... per sacramenta, ... per alia media. ... modo ... syllogismi, ... non habet connexionem cum ..., agens liberum ... ad ... exposit. ...; sed Deus ... liberum ... instituenda, ... instituenda sacramenta: ergo. Vnde infertur in statu innocentiae potuisse Deum instituere, ... instituere sacramenta.

Dices ... sacramenta ... instituta ... quia ... Deo ... noluit subiicere inferioribus subiiceretur, et humiliaretur: sed homo in statu innocentiae erat subiectus Deo, et rationi: ergo ... instituerentur sacramenta in eo statu. Et ... sacramenta ... medicinae spirituales ... aegritudines sanandas; sed in eo statu nulla erat aegritudo: ergo illi repugnant sacramenta. Respondetur nego maiorem, praecipua enim et primaria institutio sacramentorum fuit Xpti D. exaltatio, gratia et gloria, ... augmentum: quae motiva adhuc ... in statu innocentiae. Ad ... fuerint sacramenta instituta propter ea motiva, ... quibus ... potuisset Deus propter primarium motivum illa instituere. Ad ..., concessis ... nego conseq.; unde nil ... infertur: ... medicina, quae ... morbo, ...

que morbos curat: sicut perfectior est medicina, quae praeservat a captivitate, quam illa, qua liberatur a capt. Maria, ea, quae a captivitate redimit. Praeterea plura sunt sacramenta, quae non sunt medicinae, qualia sunt confirmatio, Eucharistia &c.

Dices deinde, contra quod tota natura Angelica non peccavit, destituta est remedio pro peccati reparatione, ergo etiam in statu innocentiae, et si aliquis peccaret, non tota humana natura in peccatum laberetur &c.

Respondetur negando maiorem; non enim eae principalis ratio, quare Angelis non sunt concessa remedia ad salutem, et tot hominibus remedia pro salutis reparatione relinquerentur; alioqui homines, qui in eo statu peccarent, caruerunt remedio, sicut Angeli caruerunt, alia ratio est disparitatis eventus, de quo alibi est dicendum.

Dices 3o. sacramenta praecise sunt instituta ad distinguendam unam religionem ab alia, ut aiebat Aug. contra Faustum, quando dixit non posse homines coniungi in unum religionis nomen absque signis sacramentis; sed in statu innocentiae tantum esset una, eaque vera religio: ergo in eo statu esse non possent sacramenta. Respondeo omissa maiori, et minori negando eam. Nec Aug. nobis opponitur, qui solum docet non posse religionem subsistere absque sacramentis; non inde sequitur quod sacramenta debere sequi unam ab alia religionem distinguere: alioqui repugnaret dari unam tantum religionem, quod falsum est, et contra id Christi D. Joanis 12. et fiet unum ovile et unus pastor. Praeterea, non adeo certum est non posse tunc dari plures religiones: siquidem si primus parens contra obedientiam delinquit, poterant eius posteri in haeresim incidere, ac proinde varietas religionis oriri.

Sed quaeres an de facto reipsa dentur eo quo maiori ratione, licet antea fuerint de facto sacramenta in statu innocentiae? Negat D. Thom. 3a. p. q. 61. art. 2. cuius lectionem solum probat, non fuisse in eo statu sacramenta, sed neque potuisse institui. Nam S. D. arguit contra sacramentorum abeorum necessitatem, inde in eo art. totus sit in probando non fuisse necessaria sacramenta. Dicendum in fine, non solum non fuisse de facto sacramenta in statu innocentiae, sed neque esse potuisse. Ratio Angelici Praeceptoris haec est, quia in eo statu sicut mens subesset Deo, ita mentis subessent inferiores vires animae, et corpori animae, contra hunc quidem ordinem esset, si anima perficeretur quantum ad scientiam, quantum ad gratiam per aliquod corporale, quod sit in sacramentis. haec est ratio originalis.

Sed quaeres quid sit de hoc &c, et s. D. Thom. compositione, de quo postea dicendum

In statu Innoc. de facto nulla fuere sacramenta

dicendum: = Deo de facto in statu innoc. nullum fuisse sacramentum. Ita Suarez et Vasq. et omnes nri DD. Pb: quia nullum stat fundum positivum ex parte scilicet nostri DD. PP. ad ponenda sacramenta in eo statu: ergo non ponenda: Tum quia insufficiens videntur sacramta pro brevi spatio, quo Adamus non peccavit, quod quidem perquirendum erat a Deo infita sua scia: vix enim ea mora temporis fuit ad sacramentum usum sufficiens: quo frustra videntur, fuisse sacramenta pro eo statu: sed 3.º opponet P. Suarez diximus hanc opinionem, nam ipse propugnat nullo certo fundo posse probari: quo nullum est pro nostra sententia fundum; = Resp. Ex. DS solum affirmare, nullum dari fundum positivum pro parte negativa, quod verum est: ad negandum aliquid praeter naturam fundum positivum ad negativum; quo fundamento positivo opus est ad partem affirmativam tuendam: Imo ex eo quod nullum sit fundamentum positivum pro affirmativa, argumentum fundum positivum pro negante, quod ita formo: negandum est dari id, ad quod ponendum deest fundum positivum; sed ad ponenda sacramenta de facto in statu innoc. non est fundamentum positivum: ergo neg dand. sacramenta pro eo statu. Ergo dicimus esse fundum positivum pro opinione negativa.

Opponet iterum ex ingenioso Recuiora. Deo non minus

arguit Re centior quidam

congruere ordo gratiae ... ordo naturae; idem beneficium naturae bonum illo tempore instituit matrimonium sub ratione contractus: quo etiam illud elevavit ad dignitatem sacramenti in subsidium gratiae, dendusque in statu Innoc. fuit aliquod saltem sacramentum. Probat quidem argutum, repugnare statum Innoc. absque sacramentis; quod imfallibile est, ut supra vidimus. Deinde probat non satis providisse Deum naturae huius antequam statum, si ante hoc tempus fuit nullum habet sacramentum, quod gratiam conferret. Infragatur causis ergo minuit nego conseq.: quia potuit Deus providere hominibus per alia gratiae subsidia, etiam sacramentis perfectiora subsidia gratiae probavi illo tempore habuerunt primi parentes nimirum etiam non fuerint sacramenta pro illo statu necessaria fuit quod Deus matrimonium, quod in subsidium naturae instituit illud ad sacramenti dignitatem elevaret

Sectio 3.ª
Utrum fuerint sacramenta, si duravisset status Innoc. durare?

Qui negat ex sacramentorum de facto in statu Innoc. oppor. illius ...

tempore illius status ulterius negant q.d dicendum, si status ille felicitatis diu duraret; q.d sane ita contigisset Adamo non peccante. In qua [illegible] hac sit ratio D. Thomae ratio p.r [illegible] probat nobis de facto non extitisse sacramenta ante peccatum, sed non extitisse, non existente peccato, et durante felicitate. [illegible] Thomae seq.r Varg. 1.a quos ex[illegible] et Cardinalis de Lugo hic q. [illegible] sect. 1.a [illegible] verosimilius esse, tunc, fuisse sacramenta.

Sit ergo [illegible]. si status innocentiae diuturnior fuisset, non repugnat, q.d in illo essent aliquia sacramenta. Hanc [illegible] probant Adversarij [illegible] aliquibus rationibus: nam tunc sacramenta tunc vere non essent ratione [illegible] illius status, suadetur non potest firmo aliquo fundo, utrum determinatae essent, et determinati fuissent pro illo statu, utrum et etiam libertatem exat. Deus opus, et volenti, quibus detrat. [illegible] qua [illegible], nondum purificata deperdentes, a nobis prius absconditum: talia a detrat. Deus volentis defendens [illegible] diu duram duration. status innocentiae: q.d non potest firmo aliquo fundamento afirmari fuisse sacramenta in statu innocentiae diutius durante.

Nam tamen [illegible] ut [illegible] pro [illegible]

a illa argument[illegible] [illegible] D. Thomae

entijs; 1.a q.d tunc futurus esset externus Dei cultus, in quo homines convenirent ad eandem professionem veritatis [illegible] sed homines nequirent [illegible] publicis actionibus ad [illegible] ordinationis, quae [illegible] aliquam sanctitatem [illegible]: q.d tunc essent sacramenta. Patet [illegible]: nam signum sensibile [illegible] sanctitatis, est, q.d vocatur sacramentum. [illegible] constant: nam publicus Dei cultus, et externus habet esse signum aliquod externum, et materiale, quo [illegible] uti possint. 2.a [illegible] q.d sicut tunc utiles essent imagines Sanctorum ad excitandam eorum memoriam, et affectum, sic posset Deus uti signo aliquo sensibili ad sua beneficia significanda, et in usu illius sanctificari homines. 3.a q.d sicut ad exercitium obedientiae prohibuit Deus usum ligni scientiae boni, et mali, sic posset ad idem exercitium praecipere usum alterius arboris, et in illius usu sanctificari homines; et haec signa essent sacramenta. [illegible] 4.a [illegible] probabile esse, in statu innocentiae diuturniore fore sacramenta.

Obijces tamen ex [illegible] Varg. [illegible] ut solet, sic in[illegible] [illegible] duas [illegible]: si status innocentiae [illegible] cessant sacramenta. Si status innocentiae perseverasset, necessario [illegible] sacramenta: esse falsas: q.o in statu ilo necessaria [illegible]

si status innocentiae diutius durasset potuissent esse sacramenta

ad exercitium obedientiae prohibuit Deus usum ligni scientiae boni, et mali

sacramta; Pbrans, q. ut 9ditionali sit vera debet dari 9nexio, aeteq. ex
tio 9ditis cu 9ditionato, itaut 9ditio sit caa, locatio 9ditionati; id o're
curantia status inotiq. ñesci aa. locatio, luz instituerentr, l ñ insti
tuerentr sacramta: q. id affirat duas pp. Si Adamus ñ pecca
set, illiq. qui cum posteri pecarent. Si Adamus ñ peccarit, nulli cum posteri
pecarent. Id venia tanti Magistri, ñ capio, q. rez 9tradictorius ponit
ee simul falsz 9a precepta dialectica.

Reo intra dirigdo ans: has duas
pp. ee falsas insensu causalitis omitto ans: insensu 9comitantis negoans, et eoq.
insensu eius causalitis utraq. illa pp. e falsa: q. exsistit illius status ñ inferetr
sacra ntarz institutio, nec institutis negatr; aut apt rei aliq. horu nexio
cu ituraz: naq. status ille 9trahitur ñ poterat adeulitis illo 9tradictorio, aeque
sicut necessariu e; ex his pp. in illo statu probantis, dantr sacramta, ñ dantr
sacramta, altera ee vera, altera ee falsa, idq. dicendu e de aliis 9ditionalibus
caeteris. Et idq. respdu ad duas alias pp. Adhuc 3 sego negat ans, et adprobat
illius negat mirz: naq. status inotiq. ingt nichil ad sacramenta dispo-
sicut somnus Petri adq. tonitruz: sed nimi nichil ad sacramentta et
pauperu ad elargitis elemosinq. Et sic ñ datr 9nexio illius status cu sa
cramentis, datr tamen aliqua proportio, et 9sequentia: ut ingbat. q. dicimus
quz sufit ad illatis illius dictu ad 9ditionatu.

Sect. 4.

q. dicendu sit, Adamo ñ peccante, tum ve niente, tum non veniente Christo Domino?

Difficultas haec ñ debilis e satis celebri questio inmaia de incarnatione nempe an
si Adamus ñ peccasset Christus veniret? id fere ipsu rogatr in proposita utr
Utru Adaq. ñ peccante essent sacramenta, supposito aduentu Christi D. aut etiam
supposito ñ aduentu? quz ad hunc duplicem sensum cavare?: naq. pt dubitari
an fuerint sacramenta ex vi presentis decreti, q. de facto sunt instituta, aut ex
vi alterius decreti: et quia de id deus tunc decernere ex vi alterius de
creti, penitus ignotu e, cu plura suerint motiva ppter quae D. ipso aposset
sacramta instituere. Quare tota difficultas deuoluetur ad praesens decretu.

decretum, vi cuius Deus instituit sacramenta, an videlicet rationi eiusdem essent sacramenta, durante statu innocentiae.

Sit 1ª conclusio: durante statu innocentiae Xpto Domino non futuro non essent sacramenta ex vi praesentis decreti, ratione cuius de facto existunt. Ita Card. de Lugo ubi supra. Hic praeadducit 1ª adducit Ex. D. S., et quam inmoque Thelogorum [illegible] repellant. Probatur: motivum adaequatum praesentis decreti fuit gloria, et exaltatio Xpti Domini meritorum ipsius; sed hoc motivum cessavit, non futuro Xpto Domino: ergo non essent sacramenta in statu innocentiae ex vi praesentis decreti, non futuro Xpto Domino. [illegible] dicta, et in minimis vera est maior, et [illegible] infertur: nam licet sacramenta de facto sint intenta ab eodem decreto, haec tamen fuit volita propter merita Xpti Domini nostri: ergo cessante motivo adaequato alicuius decreti cessat decretum, et obiectum ipsius: ergo cessante decreto de sacramentis propter merita Xpti, cessarent sacramenta; sed Xpto Domino non venturo, cessaret motivum de sacramentis propter merita ipsius: ergo etiam cessarent sacramenta.

Dices 2º: potuisse saltem aliqua institui sacramenta in illo statu, quae tamen, licet gratiam non conferrent suscipientibus: illam tamen significarent: sicut in lege antiqua sacramenta non conferebant gratiam, quam tamen illam significabant erant sacramenta: Reo disparitas est manifesta, nam in lege antiqua de facto [illegible] venturus erat Xptus Dominus, ac proinde potuerunt sacramenta tunc temporis significare gratiam conferendam propter merita Xpti Domini venturi, quibus deficientibus, ut deficerent in hypothesi quaestionis, non poterant sacramenta in statu innocentiae significare gratiam propter merita Xpti [illegible], et consequenter nec potuerunt institui sacramenta ex vi praesentis decreti.

Sit 2ª conclusio: In statu innocentiae, Xpto Domino venturo, essent sacramenta ex vi praesentis decreti. Hanc etiam defendit supra citatus Lugo sect. 2. disp. 3. 1ª P. Vara. qui [illegible] suadere conatur partem negativam, 1º quia omnia sacramenta instituta sunt propter merita Xpti, sed tunc Xptus non esset venturus in carne passibili: ergo nec sacramenta instituerentur ex vi praesentis decreti. 2º quia sacramenta de facto instituta sunt in modum medicinae, sed tunc nulla opus esset medicina: ergo cessarent motiva praesentis decreti, ac proinde Xpto venturo, et Adamo non peccante, non essent sacramenta. Sic arguit P. Varg. prima 1ª cuius argumentorum solutio erit probatio nostrae conclusionis supraposita.

Et inst.ª

durante statu innocentiae Xpto Domino non futuro non essent sacramenta ex vi praesentis decreti.

ne [illegible] motivo ac[illegible] pto [illegible] alicuius [illegible] reti cessat decretum, et obiectum ipsius

durante statu innocentiae Xpto Domino futuro essent sacramenta

l.us utraq. rao P. Varq. facile evinit. nam si aliq. pbat, pbat et iam, tunc nil prius dandum hoibus pptr merita Xpti: q q. enim iis defacto redditr pptr merita eius passi datr, ac inde nexistente illo motivo passis Xpti nil ppter Xptum hoib. daretr. Dsequens a videtr incredibile, et plurimum derogat affectui illa, quo Deus diligeret illam humitem Verbo unitam. Similitr se sequetr 2a rao, q. tunc utiq. posset institui aliqua sacramenta p. modum medicinae pellens, qui labeuntr, ac inde sacramenta defacto sint in modum medicinae instituta, n. phibit, quo minus instatu Inocentiae institueventr.

Vnde facile respondetr infra adarguta P. Varq.: ad 1um dicissime minor negado cons. licet enim Xptus tunc veniret passibilis: eius tn opera n. p. essent infiniti valoris. Propterq. posset Deus sacramenta instituere, nec obstante tunc necessaria omnia motiva, eo modo ita, adesse enim passio, extarent alia motiva equivalentia, q. illa merita equivalerent, siquidem hberent valorem infinitum: Ad 2um pt 1o respondi ex ratione supra facta, negado minorem, q. tunc potuerat Deus medicinalia sacramenta lapsuris praevenire. 2o pt negari maior q. n. fuit unicum motivum defacto adinstituenda sacramenta fragilitas huma: in Eucharistia enim motivum pptr q. instituta e, fuit abundantia suae q. honis charitatis, et alia: etidem dicatur pt de sacramento ordinis, quod Deus posset instituere ad dignius, et sanctius tractandum illud venerabile sacramentum.

Sect 5

Adversariorum argumenta audit, et solvit

Primum e argutum supra a P. Tha factum sect. 2. §. Sed iam q. ita procedit in statu Inotiae mens erat subiecta Deo, vires inferiores aiae, et aiae corpus; sed n. e hunc ordinem ducere sacr. motorum corporalium, et maalium: g. in illo statu sive fuerit esset, sive n. esset fuis Xptus D. n. essent sacramenta. Adducuntur aut ppe Xpti D. n. reparaverit naa, et dedit. illius status = Respondetr negado minorem: n. enim e contra ordinem illum, q. ho utatur rebus materialibus D. n. sanctitatem et significantibus graam: sicut enim in illo statu hitueretr sensibus materialibus ad plura obta cognoscenda, sic etiam poterat uti sacramentis, et eaque conferre graam Dferendam hoibus.

2m argutum 3o. 1a. 3tt. 3: rao pptrquam defacto instituta sacramenta, fuit n. tantum exaltato Xpti Dni, sed etiam alie sequentis, et cuminentiam, quae hoibus ex sacramentis oriuntr; sed hae etiam extarent in statu Inotiae

Inoti hoē n̄ peccante, et Xpto Dno n̄ venturo: qº adhuc n̄ futuro Xpto 6
Dno, in eo statu essent sacramta ex vi praesentis decreti. Dispono maiore
s[...] alis consequentis, convenientis volitis pptr merita Xpti condignam in
dependenter amicitis negomae, et virtualiter negocoz. Verumque quidem est quod
in eo statu essent plures utilitates, et convenientiae, pptr quas Deus posset ins
tituere sacramta, adhuc Xpto D. n̄ venturo; at n̄ essent instituta pptr
merita Xpti D., sicut de facto pptr eadem fuerunt instituta: [...] sacra
menta, et convenientiae habus oits ex sacramentis decretis, fuerunt pptr me
rita Xpti de facto [...] deinde [...] motivo deficiente, nec sacramta, nec conve
nientiae [...] essent ex vi praesentis decreti, sed alterius.

3º arguitur
[...]: durante adhuc ratione motiva [...] sacramentis
Deus libere movetur ad ea instituenda: qº adhuc posset Deus n̄ insti[tue]
re sacramta, durante motivo exaltationis Xpti Dni venturi, et hoē n̄ pec
cante. Omisso ante [...] qº adhuc posset Deus absolute n̄ insti
tuere sacramenta condigno; ex supposito negocoz. nulla certe est in
Deo ant necessitas ad instituenda sacramta pptr merita Xpti Dni: at
semel decretus ad ea instituenda pptr eiusdem merita, [...] erat, ut si
qº ac essent merita, institueret sacramta; [...] veniente Xpto D. ut
supponitur, essent merita [...] generalis Dni, [...] instituit
sacramentorum: quin haec necessitas eius libertati absolute, aliquid derogare
videatur.

4 arguitur [...] eandem [...] baptismus institutus fuit pptr
remedium originalis peccati, in qua pptr ratione motiva adaequata
; ideo in statu in quo peccatum originale n̄ esset: qº nec baptismus [...]
si supponatur in eo statu n̄ futurum aliquod peccatum actuale [...]
[...] ex vi praesentis decreti: hoc enim sacramentum institutum est
[...] in actualia peccata: qº [...] dico maiorem: baptismus ins
titutus est tamquam pptr rationem motivam adaequatam, [...] condignam
exclusive negomae. Ita enim institutus fuit baptismus pptr origi-
nale peccatum, ut eo deficiente, adhuc daretur alia motiva suffi
cientia pptr quae institueretur.

Itaque baptismus institutus fuit de facto
ex vi praesentis decreti pptr remedium originali, et pptr actualia peccata

bap[tis]mus institutus pptr originale

peccata, et etiam adque augmentum: 1ᵘˢ constat ex illo Eugenij 4. in decreto fidei) Florentino ubi dicit, huius sacramenti (loquitur de baptismo) effectus est remissio omnis culpae originalis, et actualis: 2ᵘˢ constat ex omnium Theologorum sententia, Virginem Beatam suscepisse baptismum, et tamen expers erat omnis peccati ac poenae adque augmentum illum suscepit. Undeque in statu Innocentiae, licet careret peccato originali, haberet tamen plura actualia, imo licet actualibus careret, erat tamen capax gratiae augmenti, potuit ex vi praesentis decreti baptismus tunc institui

Virgo Beata fuit baptizata

Ad 3. vero pro adversariis, quatenus supponens verum, quod infert Dominus oppositi nostri; quare negato supposito corruit argumentum. Deinde rursus anti negocia duo enim affirmat ant. 1ᵘᵐ non daretur tunc poenitentia, quia quatenus id supponit. 2ᵘᵐ quia si daretur, non daretur ex vi praesentis decreti, quod falsum est: nam poenitentia decreta fuit ex praescientia, salute sed ditionata peccati, et consequenter, si tunc daretur esset ex vi praesentis decreti. 3º poterat etiam responderi, quod sicut Deus posuit arborem vitae, a nemine tamen quidem adjiciens fructum, sic poterat instituere poenitentiam, a nullo tamen hoc tempore usurpandam, quod valet pro negatione ant. 3ᵘᵐ.

Instat: praesens decretum de sacramentis

praesens decretum vi respicit pro motivo passionem, et mortem Christi

respicit Christi mortem, et passionem: quod hi deficientibus, non essent sacramenta ex vi praesentis decreti. Patet ea, nam deficientibus Christi morte, et passione deficeret motivum adaequatum praesentis decreti. Recte distinguo anti respicit Christi mortem, et passionem sufficienter, concedo ant. exclusive nego ant. Deficeret quidem tunc motivum aliquod propter quod instituantur sacramenta, nam Christus in eo statu non esset passibilis, ut supponitur, maneret tamen aliud propter quod defacto etiam sunt instituta, et propter quod Christus venit in mundum, nempe hominum salus, ut testatur Ecclesia in illo symbolo: "qui propter nos et nostram salutem" &c. quod ut potest motivum independens a passione, et sufficiens, propter illud instituantur sacramenta; ostendant haec rationes illius institui in statu Innocentiae. Nec omittas probari etiam hoc argumento, nil prius in eo statu dandum hominibus propter Christum, nam quod illis defacto redditur, a divinis virtus passionis, et mortis, quae tunc deficeret.

Sect. 6.

Dubia aliqua soluit

Dubitabis 1.º an casu quo non essent sacramenta ex vi praesentis decreti Christo Domino non venturo, in statu Innocentiae, ut diximus est, saltem essent sacramenta ex vi alterius decreti? cuius dubij resolutio divinandi potius erit, quam resol-

uso' uae, cu id totu dependeat ab inscrutabili Dei sapie iudicio nobis pro nunc ignoto. Heri dictari licet in iis, quae aliter attingi non possunt, exceptis his, quae in hoc iam ordine Deus operatus est, quid futurum esset in alio iam ordine dicetur aliter opinari praesentis dubij resolutio ex iis, quae de facto Deus fecit, facile dabimus.

Dico 1.° Deus x.a id, q.d de facto fecit, operaturus esset in hypotesi facta, nulla institueret sacramenta, etiam ex vi alterius decreti. Movior [illegible] rat.e 1.a q.a de facto post[illegible] mundi xpti venturi, et passuri, nulla fuerunt sacramenta pro adultis, quae conferrent gratiam: nec etiam non parens habuit ex meritis xpti sacramentum, quo mundaretur a suo peccato: g.o multo minus in statu Innocentiae, non venturo xpto Dno esset sacramenta. 2.a q.a in eo statu pro parvulis nullum non esset aliquod remedium contra nascentes iniuria originali: ergo nec in eo statu esset sacramentum pro parvulis: g.o nullum esset: nam si adulti non habuerint aliquod sacramentum pro expiatione actualis peccati, nec parvuli eo indiguerunt, non restat aliud genus horum, quibus inservire possent sacramenta, dentur q.° in ea hypotesi non essent sacramenta etiam ex vi alterius decreti.

Dico 2.um dubium ex 1.° suboritur, sit, q.d nam remedium esset tunc pro adultis lapsis? dubium hoc resolvitur contritione de qua suppono 1.° eam fuisse in lege antiqua remedium pro peccato actuali propter merita xpti venturi. 2.° suppono in statu Innocentiae, supposito adventu xpti D. contritionem non fore remedium alicuius peccati ex vi praesentis decreti: ratio est q.a de facto fuit remedium propter merita xpti, quibus deficientibus, non poterat contritio propter merita xpti delere peccata.

Unde difficultas solum petit: contritio ex vi alterius decreti: an sit sufficiens satisfactio pro peccatis ex vi alterius decreti, sicut de facto fuit propter merita xpti? Card. de Lugo eadem sect.e 2. disp. 3. asserit q.d si dictatum est ex iis, quae Deus de facto fecit, de operari non esset in nostra hypotesi: conformiter adiciam q.d de facto obser[illegible] cavit, videtur, q.d ex vi alterius decreti contritio esset remedium peccati in statu Innocentiae xpto non futuro: movetur; q.a Deus de facto [illegible]

q.d si
in statu Innocentiae
xpto non venturo, et
illo durante nulla
essent sacra[illegible]
xpti [illegible]

condonat hoīs peccata, qª licet n̄ dētr ex pte hoīs condignā satisfactio inuenit tn̄ Deus condignā, imo et superabundantē satisfactionē ex pte Xp̄i D. q°. ipo Deo n̄ satisfacto, remitteret peccatū absq' condigna satisfact.ⁿᵉ remitteret peccatū, etiā pōtia absoluta; sed hoc n̄ ē cōtra adiā, q.ᵈ de facto Deus s[illegible] q°.

Hinc de ratione videtur & misericordiā, q.ᵈ hō lapsus relinqueretur absq' spe veniæ, nā hō, qui tunc labebatur, nullū sibi esset remediū pręmissionis p[illegible], siquidē satisfactio, quā ipse posset exhibere, illi cōtra n̄ esset condigna: Deinde hō, qui semel peccasset, posset augere demerita nouis peccatis: veniā tn̄, demerita consequi n̄ valeret: q.ᵈ videtur repugnare statui viatoris, q.ᵈ ē spatiū vitę huius, q.ᵈ Deus concedit hoībus, ut possint mereri, & demereri.

Cæterū ut beni ipse Lugo notauit, sihæc ratio aliq' ualeat, probat etiā absolute tunc fore remediū infallibile peccati ex vi pręmissionis decreti. Si enī voluit Deus n̄ ee spatiū viæ, q.ᵈ n̄ sit aptū ad merendū, & demerendū, & deinde voluit hoc spatiū et tēpus huius vitę, debuisset consequi ex vi pręmissionis decreti, tollere remedio peccatū, & dare illi spē reparationis pœnitentiā agendo. Quare ex meritis Xp̄i defacto prouenit, q.ᵈ spatiū hu- huius vitæ sit aptū ad merendū, & demerendū, ac proinde seclu- so beneficio Incarnationis mirū n̄ esset q.ᵈ hō maneret capax deme- riti, quin tn̄ posset de condigno mereri.

Quod duplici probabili r.ᵃ An- gelos opinionē confirmari potest: nā spatiū viæ Angelorū n̄ fuit alligatum unico instanti, sed correspondens alicui motui rei tēporis, ac proinde qui initio peccarunt hoīes integrū spatiū viæ: intra q.ᵈ tn̄ nemo illorū pœnitentiā egit, imo x.ᵃ probabile est nec potuerunt eā facere saltē moraliter: q°. n̄ ē de ratione viæ, q.ᵈ possit in eo uiator mereri pręmissionē, cū peccatū potuerit, licet sua culpa iā n̄ possit mereri. Ordinatū tn̄ de concluditur, q.ᵈ si ex his, quæ Deus defacto fecit, coniectari licet, cōtra vi- detur modo operandi defacto, absolute tunc n̄ fore remediū peccati: q.ᵈ tn̄ abse asserendū n̄ erit, pręsertim cū benignitas Dei q.ᵃ hoīes, maxime pœnitentes suadeat, et aliq.ᵈ remediū tunc concessurū peccatoribus. Verū nil certi in hoc pūcto stabilire possumus, sed totū Dei sapię relinqendū erit.

ex meritis Xp̄i defacto prouenit q.ᵈ spatium (sit & aptū huius vitę) ad merendū, & demeren- dū

lectio hoc 5.ᵃ
///

Quæst. 2

An in lege naturæ fuerint sacramenta eaque necessaria?

Sect. 1ª

Aliquæ refelluntur sentent., et vera 1ª p. proponitur.

Statum legis naturæ, ut supra notavi, illud est tempus quod ab Adami peccato usque ad legem scriptam per Moysen, in quo statu, præcipuum dubium est circa remedium quo parvuli liberabantur ab originali; an illud fuerit sacramentum necne?
In qua difficultate nonnulli, quos tacite refert Vazq. citatus a Card. de Lugo, sentiunt, eius temporis parvulos omni remedio caruisse, sicut de facto carent, qui in utero materno morientes, baptismum suscipere non valent; sed com. Theologorum sententia nemine fere discrepante, tenet, parvulos habuisse aliquod remedium ad se purgandos ab originali. Videatur Vazq. hic disp. 4 sect. 1.

Omni sententiæ, cui adhæremus, accedimus. Primo rationibus, quas refert Cardin. de Lugo, quas non est videre opportunum. Sufficit pro præsenti D. Aug. authoritas, quæ habetur lib. 5 contra Julianum cap. 11 ubi ait: neque enim credendum est, et ante datam circumcisionem, famulos Dei, quandoquidem inerat mediatrix fides in carne venturi, nullo sacramento eius opitulatos fuisse parvulis suis; quamquam quod illud esset, aliqua necessaria causa latere Scriptura voluerit. Probandum etiam authoritate Innocentii 3. cap. Majores de Baptismo, ubi, inquit, Pontifex: absit enim, ut universi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin et ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad salutem. Quæ ratio non solum probat remedium fuisse parvulis in lege scripta per circumcisionem, et in lege gratiæ per baptismum, sed etiam in lege naturali. Ratio est quia textus omnes attingit: nam si Deus vult omnium salutem, omnibus debet providere remedium necessarium ad eam, secus aliquin esset irrationalis voluntas.

Sed dices 2º: nunc etiam relinquit sine remedio parvulos illos, qui in utero materno moriuntur; ergo mirum non est, quod in lege naturæ idem accideret. Sed non sequitur, quod infans, quando

... dum ē in utero matris, nec aliqd sensibile datur a matre, et consequenter nec capax, cui aliqd ab Ecclesia applicetur. Cardin. vero de Lugo respondet asserendo parvulos, qui in utero materno decedunt, pariter ac, sicut his comparentur qui post in infantia moriuntur: atq inde non licet inferre ex destitutione remedij parvulorum, qui in utero moriuntur; etiam destitutum illi remedium oes omnes parvulos in lege naturae.

Aliter tamen respondet Caietan. est parvulos, qui in utero matris decedunt, habuisse remedium originali per se fide parentum illis applicatam: quod etiam extendit ad legem gratiae. Sed haec solutio male audit apud theos catholicos, quia aperte repugnat verbis Xpti Domini: nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. Reonegado ans.

Vel illud clarius gratia dicendo

necessaria restringi hoc remedio parvulorum vel applicatione, pro ipsorum justificatione ... Ratio: quod Deus remedium parvulis gratia ... in lege naturae, tum in lege ... impeditur aliquando per causas naturales: hoc ... Deus non stat: quia debeant satisfacere suo muneri authoris supernaturalis, tum naturalis praeparat remedium, et relinquit causas 2as, per quas solet impedire applicatio hujus remedij; sic satisfacit muneri authoris naturalis. Huic solutioni alludit D. Thomas ... supra citata.

Sect. 2.

An remedium pro originali in lege naturae fuerit sacramentum?

Diximus sectione praecedenti habuisse parvulos in lege naturae remedium originalis peccati, quomodo, utrum hoc remedium fuerit sacramentum: Aut lex ... quoad hunc punctum inter nostros opinio: aliqui dicunt parvulos per solam fidem parentum, qui eos Deo offerebant justificari, quin aliqua actio externa ad id necessaria foret, etiam consequenter aiunt remedium parvulorum pro originali non fuisse sacramentum: hoc enim debet esse aliqua actio, et sensibilis: Sicuti plurimi cum P. Vazq., citatur D. Thomas pro hac 1a in 4. sacramentorum, quos requirit Cont. de sacramentis disp. 62, sect. 3.

2a, 1a tuetur non sufficere fidem internam, sed requiri actionem aliquam externam, sic P. Suarez, Cardin. de Lugo et Konick., et omnes recentia ...

sentia, quam, dicit Arriaga, solum propter authoritatem tueri posse; Pro quarta tiam ——, quam contraria citatur D. Thom. hic q. 61. art. 3 ubi ait, opportebat ante Christi adventum esse quaedam signa visibilia, quibus homo fidem suam protestaretur de futuro salvatoris adventu.

Cum hac 1.a sit contra 3.o

remedium contra morbum in lege naturae non fuit sola fides interna. Prob. 1.o authoritate Aug. supra relata, in qua non solum dicitur remedium parvulorum esse sacramentum, id est sacra additur, quod illud fuerit, aliqua necessaria causa sphaera latere voluisse. Unde infertur, remedium illud fuisse actionem externam: actus enim internus non latet; cum nobis constat, fuisse fidem salvatoris eventurum, quae tamen actus dum quaeritur cum actus externa, de qua nescimus, qualis fuerit, propterea inde quod D. Aug. asserit, illud sacramentum latere.

Prob. 2.o ab absurdo: nam si per fidem internam sufficeret pro remedio originalis, posset unus aplicari absentibus. Patet, nam actio interna non eget propinquitate sui obiecti, ut fertur in illud *[margin: actio interna non indiget propinquitate sui obiecti ut feratur in illud]*: ergo posset unus homo quotidie aplicare suam fidem pro parvulis totius orbis: nam ut Theologi huius sententiae docent, non solum parentes, sed alii etiam poterant suam fidem infantibus aplicare quaerere in earum necessitate, atque inde sane pro parvulis existentibus in necessitate poterat quilibet homo hoc remedium aplicare, eosque iustificare; imo existentibus in utero matris posset hoc remedium aplicari, cum sit remedium mere intentionale. Sed haec omnia absurda sunt: ergo remedium pro originali in lege naturae non fuit sola fides parentum.

Sunt etiam

alia argumenta, quibus haec 1.a probari solet nobilis, quaeque ex — 1.a ex consequentia est, quod traditum erat non solum fides, sed fidei professio, sed haec petit actionem aliquam externam, et visibilem, ut ex se patet: ergo sola fides interna aplicata parvulis non est sufficiens remedium originalis. 2.a ratio est quod in eo statu erat Ecclesia Dei visibilis, et homines negatio veri Dei cultum profitentium: ergo pueri debebant aliquo visibili signo liberari ab originali. Patet conse.: quia parvuli ad Ecclesiam visibilem pertinebant: ergo necesse erat, eis inesse aliquod signum externum, unde — Ecclesiam — pertinere. 3.a quia hoc signum esset illud, per quod liberarentur ab originali per meritum Christi, existeret, quod dum infecti erant originali, ad Eccle-

Eclesia q̃d lineri reponarant, sicut nec modo, q. ut ad ecclesiam pertineant, ex tali signo externo constare debuit Ecclesiæ, et proinde sola fides interna ad id suff. non erat.

remedium pro parvulis erat Sacramentum

Eruditus infert ac. hanc externam, quam adhibebant parvuli aborigenati, fuisse sacramentum, Illam illat. admittunt most. post suppositionem D. Suarez, cum contra Vasquez, qui id negat, illud signum fuisse sacramentum, quia erat aliquid a Deo in particulari determinatum. Sed hoc minime reqr. ut patet in sacramento ordinis, cujus materiam, et formas determinatiores Deus Ecclesiæ reliquit. quod nec est de ratione sacramenti, quod Deus non debeat eam magis, et sic ac proinde licet remedium illud non esset aliquid a Deo determinatum, hoc tamen non prohibet quominus esset sacramentum.

Secunda illatio prob. quia remedium illud erat cæremonia aliqua sensibilis a Deo instituta, et ordinata ad sanctificandos parvulos: Deinde significat gratiam, quam parvuli obtinebant; sed id hoc sufficit ad rationem sacramenti: quod remedium erat sacramentum. Infertur 2.º quod si remedium illud esset sola fides interior, non esset appellandum sacramentum proinde quia idem est inquirere in praesenti, an remedium illud in lege naturæ fuisset sacramentum, ac inquirere, an fuerit signum aliquod sensibile, ut opinati sunt multi; assertiones nostræ remedium illud est signum aliquod exterius, propter inferunt esse sacramentum; signum illud secludentibus, remedium illud est sola fide interna, ideo propter inferre, illud remedium non esse sacramentum.

Sect. 3.

Objectionibus occurritur.

Objicitur 1.º plurium PP. authoritas asserentium, parvulorum remedium fuisse solam fidem; sic loquuntur D. Aug. Bern. et Beda; quod remedium pro parvulis in lege naturæ non fuit actio aliqua externa. Præterea hi PP. alios loquentes fuisse de fide externa, ut loquitur Aug. ubi supra. Licet enim solum loquantur de fide, hoc tamen modo loquendi non excluditur aliquis externus manifestationis internæ: sicut enim infidelitas, et hæresis non excludit signum externum, imo loquendo de hæresi, omnino illi ad hæresim exterius manifestata; sic et fides omnino loquendo accipitur pro fide externa, et signo fidei manifestativo.

Sed potest instari, nam SS. PP. asserunt per solam fidem liberari parvulos: quo per hoc solam excludunt quod quod exterius potest adjungi actui fidei interno

intrno: Reo p. ly sola tantu excludi signu p. q. sanficab. in adultis ext. sacrificia, t aliqua ceremonia: na hec erat dispa intr parvulos, et adultos, q. ad parvuloru sanficatione sola fides exterius mani. stata sufficiebat adultis v., quibus inerant actuali peccata, indigebant sacrificijs ad sui sanficate. Et in hoc sensu loq. Greg. lib. 4. moraliu cap. 2. ubi ait, q. apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit ap. veteres, t p parvulis sola fides, t p maioribus virtus sacrificij: Eode sensu Bern. et Beda ad cap. 3. Luc. Ex quibus testimonijs clare stat nil aliud voluisse PP. nisi q. ad delenda originalis necerat necia sacrificia, quibus indigebant adulti p peccato actuali. | 10

Obij. 2.º ex Dno Soto: in rebus supr. naturalibus ni asserendu e. q. Scriptura, t authorite Eclesie, t certa ratne solidetr; sed n stat ex sacra Scriptura, Eclesia, t ratne aliqua necessariu fuisse in lege nat. aliq. signu exterius p rexgiate peccati originalis: ergo n fuit remediu p originali signu aliq. extrnu. mai e certa, et mi p b. : Et in primis n stat Scriptura de tali signo, deinde Eclesia nil circa definivit c.ª hiusmi remediu, nec insup. aliqua ratio cogens id suadeat: na ea ex Aug.º stat: Signa visibilia instituta sunt ad uniendos hoies ad stabiliendu unitu Eclesie visibili, Id tunc hoies necerant adeuna tri in vera relig.s, sed p orbe dispersi: ergo &.ª

Retorqueo in P.i argutu, na eo p b. etia nec sola fide interna fuisse remediu in lege nat., na hoc n stat ex Scriptura, nec Eclesia id definivit, nec certa aliqua ratne p b. et tm A. illius q. ea tenentr ppter Authoritu Theogoru, et ss. PP. testimonia: q.º nos etia possumus nra thesi s. , licet n stat ex Scriptura, aut Eclesia, nec certa aliqua ratne p b. — Respondetr 2.º infra distgdo mai: in rebus supranatal bus nihil asserendu e. q.ª ut oino certu dogmate, ut p babiliu theogomate: ad affirmationu aliq. ut certu e aliq. fundu ranis, authoritas Eclesie, t Scripturae. At nos non definimus, certu e e, illud remediu legis nat. fuisse signu aliq. extrnu, ad q. asserendu sufficit authoritas PP. et omniu Theogoru sensus, qui, ut videmus, stat. Mi dis nego mi p batu in syllogi, q.ª eadem p ratio hoiu materialite etfrale unita, e p fes. vera fidei: p strqua q. etia in lege nat. ni semel accidit ea separatio, quin ob...

uniti . . . ibus, qua separatus etiam habuerit hoies, licet sola fide interna essent uniti.

Obiicit 3º remedium hoc esse sacramentum sequenti . . . faciliori paraculi in eo statu mundationis acicabe, qua modo, ideo hoc videtur . . . iudicium, inlege qua . . . uberiora auxilia . . . erat Deus hoibus . . . , eiaq.' subsidia . . . ad salutem . . . necessaria . . . , et faciliora liberare . . . , videtur: q.º remedium originali inlege natur. non fuisse aliqua externa, maxime; . . . facilius est sacramentum, et sacramenti usus, quominus . . . natura . . . ma, sed modo . . . quaedam ceremonia, . . . ma, verbaq.' . . . , et . . . signi fi . . . mysterium trinitatis, et . . . quae libet verba . . . alia . . . ma: q.º facilius . . . obtinerent reme dium peccato ino statu, qua inlege gratiae . . . .

. . . sihoc . . . militat

. . . ingentius fecit . . . facilius mundaretur . . . fide interna . . . externa, acciperet . . . separatim . . . Bap . . . , . . . mundari . . . remedium . . . adhuc . . . man . . . separatim etiam . . . remedium . . . ; . . . etiam . . . capa . . . ; . . . dubio . . . solvenda est . . . , . . . defacto . . . hois separatus . . . , . . . no . . . peccati. . . . defacto . . . peccatorum, saltem in . . . , q.' . . . dubio . . . , quia sola . . . , qua quidem . . . pro . . . : . . . contritio . . . multum excedere . . . , qua inlege . . . liberare . . . a . . . , q.º . . . hoibus qui . . . uberiora . . . , sanctaque vivendi . . .

5 . . . facilius quam . . . facilitate . . . , et . . . facilibus, . . . sit, . . . quo exercere . . . , . . . cuiuslibet . . . , . . . fideli, tam infideli, tam heretico, iudeo, et pagano, . . . tam facere, q.º facit Ecclesia, . . . licet . . . , sive interna sive externa simul, . . . , . . . fidei, . . . si . . . salvatoris necessaria esset, . . . erat tam remedium . . . Baptizandi cum intent.

Sect 4

dubia aliqua pro suplemento quaestionis proponit.

Primū sit: [illegible] rona remediū illud [illegible] licaretur? Resp̄deo posse aplicari, t̄ repugnantibus, t̄ aquouis alio extraneo [illegible] attinet ad illorū; raōe, q̄a nullū videtur [illegible] discrimen quoad hoc inter Baptismū, et illud regi[illegible] nēm dicū; atdefacto Baptismus valide et licite infantibus, aquo unq̄ etiā invitis parentibus [illegible] confertur; q̄ etiā remediū illud, licet lic̄e aquocunq̄: Confirmatur, tāquā certū, nā ē Baptismus quo adhibitur [illegible] [illegible] dicū; sicut modo n̄ licet filijs infideliū, parentibus invitis, dare Baptismū, ita nec tunc parvulis infideliū, ijs non consentientibus [illegible] cāū [illegible] remediū illud applicari; raōe, q̄a habent parvuli ille [illegible] parentū vātna, tulinquanto [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], quā [illegible] [illegible] [illegible]:

Secundū sit; an nezia esset inaplicante remediū illud, fides formata, t̄ sufficeret informis; fides formata dicitur [illegible] [illegible] hois iusti; informis vero appellatur fides hois peccatoris; [illegible] includit quæsitū dubia, 1.us Vtrū nezia esset [illegible] aplicatione illius remedij; 2.us an hæc fides deb. ut ē hois iusti, q̄ [illegible] [illegible] [illegible] peccator ab administratione huius sacramenti; [illegible] [illegible] [illegible] Cum Vasq. et Lugo, et Suarez, necess. fuisse fidē actualē in aplicatione illius remedij, raōe, q̄a P.P. et Theologi [illegible] remediū illo parvulorum [illegible] fidē requirunt, italoquentes [illegible] superioribus temporibus s̄ [illegible] latuit sacramentū iustificationis exfide; et H.[illegible] Aug. [illegible] [illegible], q.[illegible] apud nos valet aqua Baptismatis, hoc egit ap. veteres sola fides &c.

Secundo suadetur [illegible]; nā [illegible] [illegible] nunquā [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] faciendi id q.d faciebat ecclesia, liberatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illius [illegible], quā [illegible] [illegible]; patet, q.a tunc nulla determinata actio extrinseca, aut Ceremonia nezia erat, [illegible] [illegible] [illegible] arbitrio singulorū: q.o facilior [illegible] erat remedij illius aplicatio; [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptismi, sciat [illegible], [illegible] celebrari debet, et [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] semel accidit [illegible] [illegible], t [illegible], etiā in præsentia fideliū, parvulos destitui Baptismo; [illegible]

Ja tunc quilibet etiã infidelis [illegible] dos rãos iustificare poterit media aliqua actẽ, Ideo illos [illegible] ẽndo, intenderent solũ facere id q.ᵈ faciebat ecclesia, q.° facilius potest tunc [illegible] remediũ paruulis, quãmodo, q.ᵈ [illegible] ẽ videtur.

Si dices ex Suarez Aug. cõparat circumcis.ᵉ cũ Baptismo nr̃o, q.ᵈ sicut circumcis.° etiã collata ministro [illegible] reiteranda non erat, ita nec Baptismus, collatus ab hæretico: q.° idẽ dicendũ erit de sacramento legis naturæ. Contra q.ᵈ non req.ʳ [illegible] inapplicantẽ illud. — Respondeo circumcis.ᵉ non potest [illegible], nec expediret, cũ [illegible] [illegible] lege circumcis.ⁱˢ etiã datã p.ʳ infidelẽ; at dicere sufficiat oportere adhibere remediũ legis naturæ, de quo non dicit Aug. nõ fuisse reiterandũ.

Sicut [illegible] Baptismus etiã ab infideli datus, habet suã efficatiã, et efectũ; q.° similiter [illegible] suũ efectũ remediũ legis naturæ ab infideli datũ. Disparitas [illegible]: nã Baptismus a quocunq.ᵉ detur, [illegible] datur tãquã a ministro Xp̃i, et actio ipsius: quare [illegible] suũ sortitur efectũ; remediũ autẽ illud [illegible] Xp̃o, dapſũ in Xp̃tũ, a [illegible] [illegible] [illegible] paruulis.

Cᵃ 2ᵃ [illegible] nõ requiri [illegible] [illegible] in illo remediũ applicandũ. p.ᵗ omnẽ autoritatẽ, [illegible] apparitẽ [illegible] [illegible], quæ in quibus sint longe [illegible] [illegible], eiusmodi statũ nõ petunt; et [illegible] q.ᵃ alioquin [illegible] valde dubia [illegible] paruulorũ, [illegible] q.ᵉ [illegible] [illegible] illud sacramentũ, nec obstat Aug.ⁿᵉ testis, nõ famulis [illegible] [illegible], ubi [illegible] famulis videtur denot. [illegible] [illegible] [illegible], nõ quæ [illegible], nã etiã Ecclesia famulos Dei peccatores appellare consuevit.

[illegible] 3ᵃ [illegible] [illegible], an fides Ministri, [illegible] [illegible] exterior, [illegible] [illegible] infans requireret p.ʳ modũ meriti, vel solũ p.ʳ modũ [illegible]. [illegible] suppono nõ posse dubitari de merito de condigno, q.ᵃ nulla pura creatura est de condigno alteri merere 1.ᵃᵐ gratiã. [illegible] tantũ potest eẽ dubiũ de merito de congruo. [illegible] asserit, illã fide eẽ debere meritoriã in applicante, sin [illegible] [illegible] Corpore, cui videtur parti adhærere [illegible]. qui [illegible]

licet n exigat ea fide e meritoria de condigno; sentit tm̃ debere e merito-
ria de congruo inapplicante.

Magis placet 1º. quia ...? quia ascrit
n requiri fidem illam meritoriam nec de condigno, nec de congruo; prob. 1º. aperte;
Baptismus, qui eiusdem fidem in ministro n exigit: 2º. ... alio n redderetur vel
valde dubius valor sacramti, q.a vix posset ... volunt illa meritoria mi-
nistri, et consequenter debuisset saepius reiterari illud sacramtum, sicut modo ... ex-
geret, si in ministro Baptismi exaltis esset voluntas meritoria.

Dubium 2um ... sit

... valeret illud sacramtum, si ex prava intentione ministri actio illa esset
demeritoria et mala ingens moralis; Ideo resolutione cum Lugo, et Arriaga, quo
est parilitas Baptismi, cuius valor adhuc perstat, etiam si applicetur per act.
demeritoria ex prava int.e baptizantis: ... dices: ad quid Deus exi-
geret illam fidem inapplicante, si non esset actio bona, et honesta? Respondeo
posse dici? Deus exigeret ad aliquem effectum aliquam act. ... bonae
licet haec vitietur in individuo, et fiat honesta, quin hoc obstet ...
... talis effectus, ac proinde potuit Deus ... fidei, ... ex
... ad ... quia talem
... actio illa vitiaretur ob aliquam circumstantiam.

3º. dubium sit q.

dicendum sit de aliis sacramentis? dubium potest esse tantum de ... uo-
Melchisedec, et de ipsius sacerdotio, in quo ... ipsi ...
Cum Vazq. non fuisse tunc alia sacramenta; q.a tunc n dabantur, nisi necessaria
ad salutem, ... non constat fuisse institutum a Deo aliud signum ad ...
significandam infallibiliter gratiam; ... indicat tm̃ n improbabile Suarez; ...
... Melchisedec fuisse sacramentum ... aliqua tam ...
q.a suo usu sanctificabat, et significabat promissiones ... venturi, ...
gratiam ... dandam, q.d tm̃ negat Vazq. ... q. n erat institutum
ad hoc ... significandum, q. tm̃ ... ad ... sacramti
hoc tm̃ n videtur urgere Cardinali de Lugo, q.a censet n esse de ratione

31

-tatis, et amitti, et insificare gra. p. ipsu oibus danda.

Sed q. d. q. sit de obla. de Sacerdotio a. tpus Melchisedech dicendu censeo n fuisse sacramtu; uao ... ut ait Anacletus in sua decretali Sacra ... Aron, q. licet aliqui (inqt Pontifex) ... Sacrificia obtulere ut Melchisedech, et Abraha; ... tm spontanea volunte, n tm sacerdotali authorit. id fecerunt, ubi ... negatur fuisse sacramtu ... sacerdotiu, ... ad hoi ... tio Dina, qua defuit Melchisedech, qui ... populi elect. hereditaria successione habuit sacerdotiu, q. certe incepit ab Aron, qui ex Dina ordinatione habuit illud.

Sed opponis D. Paulus ... qui sacerdotiu Xpti Dni commendat a sacerdotio Melchisedech, et n a sacerdotio Aronis, sed hujus sacerdotiu fuit sacramentu, q. etia Melchisedech. = Respondetur Divus Paulus utiq. commendare sacerdotiu Xpti Dni a sacerdotio Melchisedec, hoc q. pus fuit sacerdotio Aronis ... erat, ... q. ad signif. ... sacerdotiu Xpti Dni ... erat, et n ... Melchisedech reipsa n habuit Patre, et Matre, q. tm negat Paulus significanda dignitate, et excellentia Xpti Dni, et ... uti ... sacerdotii Melchisedec ... ; sicut ... serpentis ... excellentior fuit ad Xpm Dnm ... quã ipsi sacerdotes, licet in se ipso erat inferioris ...

Sectio 5.a

Q. in lege scripta fuerint sacramta

In hac quaestione ... certu ... in ea lege fuisse caeremonias ... a Deo institutas, et ordinatas ad sanctificat., ut constat ex Levitico, et Exodo. Deinde eiusmodi caeremonias n solu ... sanctitate conferebant, sed ... figurare ... q. Xpm ut ait Paulus 1.a ad Corinthios 10: omnia in figura contingebant illis, idest q. Hebraeoru caeremoniae, et ritus signa

signa erant quae futura per Xptum confienda: 2° in lege veteri stitisse sacramenta, ut constat ex D. Thoma, et Suaresio, praesertim ex tridentino sess. 7 canone 2° his verbis: si quis dixerit ea ipsa novae legis sacramenta a sacramentis antiquae legis non differre, nisi quia caeremoniae sunt aliae, et alii ritus, anathema sit, ubi aperte supponit concilium in antiqua lege dari sacramenta. Probatur ratione tandem 3° quia caeremoniae aliquae sanctificabant homines, et aliquid significabant, erantque signa sensibilia, quae explicant rationem adaequatam sacramenti: ergo in lege veteri fuerunt sacramenta.

Unde infertur sacramentorum necessitas in eadem lege, nam ut ait D. Thomas nisi fuisset aliqua necessitas Deus non instituisset sacramenta, ac proinde semel supposito quod fuissent sacramenta, saltem conveniens fuisse; alioquin Deus frustra sacramenta instituisset, quod absonum videtur. Praeterea si aliquae convenientiae sacramentis instituendis in lege antiqua, 1° ex parte Dei, quia per sacramenta manifestabatur ipsius sapientia et potentia, homines per sacramenta facile ad cultum [illegible] adducendo; ex parte hominis quia conveniens fuit per media adeo facilia ipsorum salutem efficere; sacramentis denique conveniens fuit ad tantam dignitatem elevari. Sed hoc totum per sacramenta antiquae legis fiebat, nam illis caeremoniis elevabantur ad tantam dignitatem, in qua civitate Deus servandebat, et Hebraei in Dei cultu [illegible] congregabantur, ab aliis Deorum cultibus abstracti, excitabantur ad fidem Xpti venturi et ad memoriam aliorum praeteritis beneficiis, ad peccata, et poenitentiam: quod conveniens fuit, convenientia in ea lege sacramentorum institutio.

Ex quo etiam nec certum, ut eorum numerus non satis nobis constat: D. Thomas, et cum eo omnes theologi 4or classes ea reducit: 1ma erat sacramentum circumcisionis, qua populus [illegible] ministerio Dei adscribebatur, eratque signum Baptismi, quo populus Xptianus modo ab aliis distinguitur. Circa quod notandum quod licet circumcisio praecepta fuit Abrahamo in lege naturae, numeratur tamen inter sacramenta legis scriptae, quia in hac lege fuit instituta, ut populus ille [illegible] [illegible].

2a erat sacramentum et erat [illegible], purificationis, quod populus ille [illegible] [illegible]

inquinati in bovi, et maculis legalibus reddebatur q. idoneus ad suas actiones exercen[das], quas alioq[ui] in maculis spiratiónibus exercere non valebat, hocq[ue] Sacramentum figura fuit Sacram[enti] pœnitentiæ, p[er] q[uo]d defecto mundabantur a peccatis. 3[um] erat consecratio Sacerdotii et Pontificis, p[er] quam Ministri ad cultum Dei initiabantur, ut modo accidit p[er] Sacramentum ordinis, quo initiantur ministri in Ecclesia. 4[um] erat inmolatio, et esus agni Paschalis, qui inmolabatur in memoriam libertatis Populi ex Egipto, p[er] quem figurabatur Eucharistia in qua inmolatur ipse Xpus, et sumitur in memoriam passionis eius, p[er] quam liberati sumus a captivitate peccati.

Ex dictis in rebus in lege antiqua fuisse tantum 4or Sacramenta, quæ fuerunt nostrorum figuræ. = 1a obicitur ex hec - fig[ur]ae vitæ nra Sacramenta ee antiqua numero pauciora; sed nra sunt septem; g[o] antiqua q. fuisse septem et convenir sint 4or [illegible]. Resp. [illegible] dixim[us], antiqua Sacramenta quæra ee nais, in q[u]a essent sexaquia septem in specie; sed q[uo]a eadem clam multiplicia erant. Vix enim erat peccatum diversum, et quo non esset diversa expiatio. Cum in nra lege quæq[ue] p[ro] oibus peccatis sufficiat unum pœnitentiæ Sacramentum, et in [illegible] sensu dici [illegible], nra Sacramenta ee antiquis numero pauciora.

extremaunctionem [illegible] nibus Pœnitentiæ, pro Firmatione et Matrimonio nulla extitisse Sacramenta in lege antiqua, q[uo]d esset signum nove fidei: sed non prodit ratione, quas adducit D. Thomas loco supra citato, et quas brevitatis causa omitto; sed q[uo]a nec sufficit bene fundamentum ad id ascendendum, propter quam etiam ratione excludi solent aliæ Sacramenta aut figuræ nostrorum Sacramentorum, ut sunt Manna, transitus maris rubri et bellum Gedeonis.

[illegible] obicies ex D. Thoma, quanto aliquid est magis [illegible] p[er]fecto, tanto magis debet ei assimilari; sed p[er]fectio salutis hunc [illegible] Nat. Eius pin[illegible] fuerunt Sacramenta Veteris [legis], quam ea quæ fuerunt ante legem; [illegible] debuerunt ee similiora Sacramentis [illegible]; sed non ita fuerunt; [g]o 2a patet hic subsistit mir. q[uo]a sacerdotium Xpti p[er]dicitur ee secundum ordinem Melchisedec, et non secundum ordinem Aron: q[uo] non fuerunt Sacramenta in lege antiqua = Respondetur ex eodem D. Thoma disquendo subsistit mire; sed non ita fuerunt in mera omito mire; in re significata p[er] Sacramentum negomire; itaq[ue] licet alia Sacramenta

sacram.ta priora veteris fuissent similiora nris in mat.a, q.d docet Aug. l. de oblat. Melchisedech; tm sacramta legis Moraice, similiora fuerunt nris sacramtis in re significat. p. pta, sicut pas. xpti utpatet in agno Paschali

Omnia itaq; sacramta debent ee conuenientia statui huius generis, ut ait Aug.; sed statui huius generis non fuit mutatus post peccatu usq ad reparat. facta p. Xptu: q. neq. sacramta debuerunt mutari, et consequtr post sacramta legis nae, non fuerunt alia instituta in lege Moysis. Respondeo mirq. Statui huius gnis non fuit mutatus q. quo ad s. de significatione mirq; quo ad eius intentus negomin, circa; in quide fuit mutatus statui huius gnis quo ad fide usq. ad reparat. p. Xptu, q. dt hoies iustificabantur p. fide futuri Xpti adue tus atq. incunte tpore coepit peccatu magis dominari in hoc. adio, ut rat. obumbrata, non sufficerent ad vite viuendi, praecep. a legi nae. Sed necesse fuit a. nam in lege scripta noua praecepta... fieri sacramta, quibus ipsa fides magis exprimeretur.

Quaest. 3

An in lege grae sint necessaria sacramta?

Sect. 1.a

Afirmatiue quaest. respdet.

Est de definita in Tridentino sess. 7. can. 4. si quis dixerit, sacramta nouae legis non ee ad salutem necia, sed superflua, et sine eis, aut eoru voto, per sola fide hoies a Deo grae iustificat.is adipisci, licet oia singulis necia non sint anathema sit. Suadetr etia haec Veritas D. Aug. testimonio cap. 19. l. a. fausti. a. contr. q. Sacramta veteris legis sunt ablata, qa ipleta: et alia sunt instituta virtute maiora, utilitate meliora, actu faciliora, num.o pauciora. Cui accedit D. Thom. authoritas huius quaest. 61. art. 4. ad 1. sicut antiqui P.s saluati p. fide Xpti venturi ita et nos saluamur p. fide Xpti iam nati, et passi: sunt sacramta quaeda signa protestantia fide, qua homo iustificatr, ex quibus testimonijs ap. patet necessitas sacramtoru in lege grae.

Sed dices ex verbis Tridentini manifeste colligi non singulis hoibus necia ee singula sacramta, oportebit in ea quae quoru sit necessitas, et qua alij, ti-

vidimus ẽ esse varia necessit. gra, quibus ego sentii adiungo etia necessitati dictam: nã alicd. est ee necessitẽ necessit. præcepti, aut necessit. medij ad salutẽ: illud vero necessitẽ necessitate medij q. ita est ad salutẽ, q sine ea, salus obtineri n̄ pot inhac providentia: necesitẽ vero necessitate præcepti illud, q̃d sumi debet ad salutis consequtõ, quã tn absque obtineri pot, licet illud omittatur rationali causa, qualis est pt obivio, aut invincibilis ignorantia: Cuius ratio est q. positio necesi hãc necessit. solu adn pec cãndũ eq., q proinde excusat apeccato, excusat etiã apositi necessarij necessit. præcepti, his pręsuppositis pro varias sententias nostra apecimus, dicendũ est 1.º Sacramenta novæ legis necessaria sunt ex suppositõ Sententia hæc ita accepta est ꝯ. Tridentini indefinite decernentis Sacramentorum necessitatẽ, et coincidit illique dicunt SS. PP. et Theologi Chatolici, cũ enim Tridentinum asserat necessaria eẽ Sacramenta, n̄ tn singula omnibus, eorum necessitas indefinita; raroque alia ee n̄ pot huius Chatolicæ doctrinæ, nisi voluntas xpti Dni sic instituentis [illegible].

Dicendum est 2.º sacramenta sunt necessaria necessitate anti[…] probat. hoc q. [illegible] supra relato nostra Sacramenta sunt utiliora, faciliora antiquis, numero paucioram et maiora; sed q. melius est ad assequendũ finem dicitur necessarium 2.a pars: q. probatur, quibus cetera consequenter idipsum suadent. 1.a pars: Deus namque est [illegible] sacramenta vel pro [illegible] tores efficaces, producit agens per instrumenta cõmune ingentionem, et remota obiectis, magis eius sapientia, et virtus ostenditur sed Deus per instrumenta longe improportionata conservationem quam effectum, gratiam hominibus communicat: ergo 2.a enim dicitur aqua lavamus efficacis, nec minus ostenditur liberalitas Dni, [illegible] faciliorem via salutis hominibus præparat; 2.a pars etiã hoĩs consequentius est habere instrumenta, quibus ad sui nutum uti possit ad æternam vitam consequendam: per hæc enim ~~sacramenta~~ instrumenta, scilicet Sacramenta idoneè suscepta, et rite applicata homo infallibiliter iustificatur, et inde usque ad finem inhac iustitia perseverans, gloriam etiã infallibiliter consequitur: Tandem convenit est ipsis Sacramentis elevari ad præstantiores effectus ~~elevari~~ gratiæ, et iustificationis: ergo necessaria sunt Sacramenta in lege gratiæ necessitate 2.a.

Dicendum est 3.º a [illegible] sacramenta exsuppositione sunt omnibus necessaria necessitate medij adsalutem; hoc colligitur ex [illegible] den[…]

ex Tridentino, q. si n. oia si neccia oibus, ut loq. Ocilun; q. aliqua si neccia. Re inde potrari, q. neccia necessit. medij ad salutem debria, s. quis salus obtinexi n. post, sed supposita institut. baptismi eo n. suscepto salus obtineri n. pot.; q. e neccius necessitate medij ad salutem; mox liquet, nam baptismus institutus e. in remedium necium ad salutem.

§ Dicendum e. 4.° aliqua sacramenta si neccia oibus necessitate praecepti ex suppone. institut. is, saltem hum.a ca., quia si neccia necessitate medij eo ipso si neccia necessitate praecepti; cum enim ad ea hunc, in quibus Initiant Sacramenta ex natura sua n. sint necia ad salutem, id debent habere ex aliquo praecepto. Deinde quorundam sacramentorum usus praecip. in ecclesia, ut Mat. de Eucharistia: quia n. in particulari sacramenta praecepta sint, opportentis institutis fid. id enim in singulis eorum tractationibus opius dicetur.

§ Dicendum e. 5.° oia sacramenta novae legis si neccia Ecclesiae ex suppone. institutionis eorundem; patet 1.° ex Tridentino nam n. Deibus damnat asserentes sacramenta superflua e. in Ecclesia; q. x.a Deibus ca neccia si. Secundo si oia neccia singulis hoibus, ut Mat.; q. neccessaria si Ecclesiae. Confr.: nam sacramentum ordinis nullis necium e. ad salutem, et tm Ecclesiae necium, q.a absq. eo Ecclesiastica Hierarchia subsistere n. valet, nec reliqua sacramenta possunt satis debito modo celebrari. Sicut q. singulis hoibus non sint neccia singula sacramenta, si tm neccia Imnitati Ecclesiae.

Sect. 2
de ex.a et numero sacramentorum novae legis

Ex.a sacramentorum novae legis infertur manifeste ex eorum necessitate; si q. neccia si ut vidimus, necesse e. ut existant. Preterea hanc veritatem docet Tridentinum Can. 1.° ex.ii 7.a his verbis: si quis dixerit sacramenta novae legis n. fuisse oia a Xpto D. instituta, aut e. plura, vel pauciora, quam septem, anathema sit. Ex quibus manifeste colligitur ex.a et numerus sacramentorum novae legis, ratio a. ex.ae, et hunc septenarij numeri alia n. e., nisi voluntas Xpti Dni ita decernentis, norma a si hic sacramenta, Acciorum novas exponere Scholasticos oia n., hac vero veritate negarunt antiquiores Heretici, quorum Scotus Suarez, a quibus modicum n. dissentiunt, licet quo ad numerum sacramentorum nobiscum n. sentiant.

Dicendum

ex Scripturis. 1°. quia post Christi adventum non debent esse sacramenta: veniente enim veritate, debet cessare figura; sed gratia, et veritas per Christum facta est, ut dicitur Joannis 1°: ergo non debent esse sacramenta in lege nova; patet haec consequentia, quia sacramenta sunt veritatis signa, et figurae; 2° quia sacramenta in quibusdam elementis consistunt: ergo non sunt in lege nova sacramenta, patet consequentia, quia Paulus ad Galatas 4° ait: cum essemus parvuli sub
2 elementis mundi eramus servientes, at ubi venit temporis plenitudinem venientem iam non sumus parvuli: ergo non debemus Deo servire sub elementis huius mundi, sacramentis utendo.

§ 3° quia uti sacramentis est accedere ad synagogam, eiusque vacuas caeremonias. 4° quia daretur scandalum pusillis, qui videntes nos Eucharistiam colere, fortasse iudicarent, nos Cererem, aut Bacchum adorare. 5° quia apud Deum non est transmutatio, aut vicissitudinis obumbratio, ut dicitur Jacob. 1°; sed si alia fuissent sacramenta ad iustificationem ante Christum, et alia nunc extitissent, esset aliqua transmutatio voluntatis Divinae: ergo post Christum non debent alia sacramenta admitti. Haec sunt Constitutorum deliria, quibus Catholicam veritatem sibi oppugnare videntur, quibus tamen facile respondetur.

§ Et inprimis impugnatur insana haec doctrina ab Augustino contra Faustum dicente, quod sacramenta veteris legis sunt ablata, quia impleta, et alia sunt instituta = Ad 1um respondeo negando maiorem, et consequentiam, et ad huius probationem distinguo: sacramenta vetera sunt veritatis signa, et figurae concedo; nova, nego. Et sic dubitatur itaque: sacramenta solum habebant esse figuram Christi venturi, et gratiae conferendae per ipsum: nova autem sacramenta non tantum sunt signa gratiae; sed illam continent, et conferunt suscipientibus; denique in nobis excitant memoriam praeteritorum beneficiorum Dei, suntque nobis veluti adminicula fidei gratiaeque applicatae, et cultus Dei exterioris, in his quod futura gloria nobis promittitur.

§ Ad 2um respondeo ex Divo Thoma Apostolum vocare egena, et infirma elementa sacramenta veteris legis, quia gratiam non continebant, ideoque utentes illis sacramentis, Deo servire sub elementis huius mundi; nova vero sacramenta continent gratiam, ac proinde subiis non dicitur, nos servire Deo sub elementis, ut servierunt Iudaei. Unde facile patet solutio ad 3um quia caeremoniae synagogae vacuae erant, et sine gratia, sacramenta autem novae legis gratia scaturiunt. = Ad 4um respondeo minime scandalum oriri Eucharistiam adorantes, quia non vinum, aut panem ibi colimus, sed Christum Dominum sub illis speciebus latentem

Januam, q^d potius ad devotionem, et amorem movet. Ad 5.^m respondeo non levitatis, et mutabilitatis voluntatis inditium Sacramentorum varietas in veteri, et lege nova, sed potius ultimae providentiae, cuius est pro temporum varietate diversa providere, ut pater familias, qui non eadem hyeme, et statu occipit: alia ergo Sacramenta neccessaria fuerunt gratiae praefigurandae, et alia conveniunt gratiae praesentialiter demonstrandae.

§. Contra numerum a Septenarium Sacramentorum obiicies 1.º Sacramenta efficientiam habent ex virtute Divina, et passione Christi; sed una est virtus Divina, et una passio Christi: ergo non debent esse, nisi unum Sacramentum. Item: Sacramentum ordinatur contra effectum peccati; sed effectus peccati duplex tantum est; scilicet culpa, et poena: ergo sufficiunt tantum duo Sacramenta. — Resp. neutris praemissis nego conseq.; idem enim agens potest uti diversis instrumentis ad diversos effectus praestandos propter convenientiam operum: Sic ergo virtus Divina, et passio Christi operatur in nobis per diversa Sacramenta, quasi per diversa instrumenta. Ad 2.^m nego maiorem: Sacramentum enim est ordinatum non tantum contra effectus peccati.

§. Obiicies 2.º quia ut supra diximus ex antiquo Sacramenta novae legis sunt numero pauciora, quam Sacramenta veteris legis; sed in lege veteri non erat Sacramentum, quod correspondeat Confirmationi, et extremae Unctioni: ergo haec duo non debent numerari inter Sacramenta novae legis. Item quia luxuria non est gravius inter caetera peccata; sed contra alia peccata non instituitur speciale aliquod sacramentum: ergo non debuit institui contra luxuriam Sacramentum Matrimonii. = Resp. nego conseq., in Confirmatione datur plenitudo Spiritus Sancti ad robur, et in extrema unctione praeparatur homo ad gloriam immediate recipiendam, cum quo neutrum horum competebat veteri testamento. quod inde q^d nil in veteri lege in remedium luxuriae respondere. = Ad 2.^m omissis praemissis nego conseq., contra luxuriam enim oportuit institui speciale Sacramentum, tum quia non solum hoc peccatum viciat personam; sed etiam naturam, tum etiam propter vehementiam illius, nam ut loquitur D. Thomas rationem absorbet.

§. Obiicies 3.º Supponendo Eucharistiae est Sacramentum distinctum ab Eucharistia, haec enim etiam dum non sumitur est Sacramentum ut docet Trident: ergo non recte

Sacramta. Hæretici qui Eucharistiam constituunt in usu, dicunt non Eucharistiam solum significare susceptionem illius: at Catholici alij; qui negant susceptionem esse Sacramentum, ne cogantur asserere otto esse Sacramenta; idque est dissat: melius tamen respondetur pernegando ans: susceptio enim non est quæ causat, et significat gratiam; idque; et spectant, quibus constituitur Eucharistia, et coenitur non posse diversum Sacramentum constituere. ad summum erit pars integralis Eucharistiæ.

§ Obiciunt 4.º Sacrificium missæ est verum Sacramentum non solum quia continet Xptum Dnum, sed quatenus est oblatio transiens: ergo Sacramenta sunt plus quam septem; ob. ans; quia sacrificium missæ significat gratiam datam; et dandam per Xpti mortem, et deinde efficit aliquam Sanctitatem cui applicatur, habet enim effectum expiandi ex opere operato ab aliquo debito pænæ temporalis: quod est Sacramentum. = Resp. cum P.e Suarez negando ans, quia de ratione Sacramenti est, quod ordinetur immediate ad significandam gratiam, et sanctitatem suscipientis illud: quod non habet sacrificium missæ, quoniam ratio, quod immediate tantum ordinatur ad cultum Dei, et ratione sui solum significat divinam excellentiam, et cultum, qui Deo per ipsum præstatur.

§ Postremo rogabis num fuerit aliqua congruentia, proportio vel ad septem, nec plura, nec pauciora instituenda Sacramenta? Resp. affirmative cum D. Tha, et omni Theologorum: ea proportio sumitur a similitudine, quæ datur inter vitam corporalem, et animæ: ~~ea proportio~~: Cum enim finis Sacramentorum sit vita Spiritualis animæ, ubi ad hanc explicandam a vita corporali similitudo desumitur; etenim in vita corporali alia sunt necessaria singulis individuis et alia sunt necessaria universæ naturæ: singulis individuis sunt 5.e necessaria, 1.us generatio et nativitas; 2.us augmentum; 3.us nutritio ad vitam servandam, 4.us medicina ad morbos curandos, 5.us remedium ad vires amissas recuperandas pristinæ sanitatis, toti vero naturæ duo sunt necessaria: 1.us propagatio ipsius naturæ; 2.us potestas gubernandi republicam.

§ Horum instar Deus providit vitæ spirituali: nam per baptismum homo spiritualiter regeneratur, per confirmationem gratia baptismi augetur, et illius renovatur per Eucharistiam spiritualiter nutritur, per pænitentiam curatur a peccati morbo, per unctionem extremam [illegible] [illegible], et restituuntur vires per peccata deperditas: per matrimonium [illegible] propagatur, et per ordinem constituuntur in gradibus honoris, et potestatis ad fideles gubernandos, et in vita æterna dirigendos. hæc quidem fuit proportio, et similitudo, quæ instruit ad septem tantum Sacramenta in Ecclesia stabilienda, et qua utuntur Concilium Trid. et Florent. ad ea determinanda.

Sect.º 3. Utrum Sacramenta novæ legis-

Sect.° 3.ª

Utrum Sacramenta novæ legis sint æqualia?

Duplex versari pt. æqualitas, et inæqualitas sacramentorum inter se, prima ex necessitate, secunda Baptismum est omnium sacramentorum necessarissimum, et post illo nemo potest salvari. Deinde sequitur penitentia, quæ necessaria est ad salutem ex supp.° peccati post Baptismum: tertium est 3.° Eucharistia communione omnibus adultis necessaria est. necessitate præcepti, quæ non est necessitas necessitate medii, quæ habent duo priora sacramenta; Constat postea, Sacramentum ordinis esse maxime necessarium in Ecclesia ... ministri, ... ad reliqua administranda, ... ordine ... valide administrari ... Constat etiam nullam necessitatem ad matrimonium contrahendum: ... licet hæc sacramenta omnibus sint utilia: quia non omnia sacramenta sunt æqualis necessitatis.

§ 2.do

1.° ... dignitate, ... certum est ex Tridentino Sess. 7 Canone 3. non omnia esse paria, ... quis dixerit hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius anathema sit; ... inæqualitas ... solet ... quia Sacramenta sunt specie distincta, ... species ... inæqualis perfectionis: species enim sunt sicut numeri, ... sicut repugnat numeros esse diversos et æquales, eodem modo repugnat sacramenta esse diversa in specie, et æqualia. ... species, quas novimus sunt inæqualis perfectionis: ergo similiter sacramenta.

§ ... ratio facile impugnatur, ... repugnat inæqualitas specierum cum æqualitate in perfectione: possunt enim duo individua diversæ speciei habere tantam perfectionem unum, quam alterum, quia hoc non opponitur ... diversis, quibus utrumque constituitur, constat manifeste in relationibus ... habentibus æqualem perfectionem cum diversitate specifica, ... specifica, nec authoritas ... adversarijs, ... est sicut numeri. Ad ... ita distinguere ... speciebus, de quibus experientia nos docuit, esse inæquales perfectionis; non vero de quibus dubitamus, ut sunt Sacramentorum species, aut possibilium.

§ ... certum debetur Eucharistiæ ... esse inter ... Sacramenta; 1.° quia in hoc Sacramento continetur ipse Christus

substantialiter: in reliquis autem sacramentis continetur quaedam virtus sacramentalis participata ab ipso Christo; virtus autem per essentiam perfectior est ea quae per participationem. 2° quia reliqua sacramenta ordinantur ad Eucharistiam sicut ad finem, ut patet discurrendo per omnia: sacramentum enim ordinis ordinatur ad consecrationem illius, baptismus ad illius receptionem, per confirmationem et per virtutem homo non veretur se subtrahere a tali sacramento, poenitentia vero et extrema unctio praeparant etiam ad digne communicandum corpus Christi Domini. Matrimonium etiam aliquo modo Eucharistiam attingit, quatenus sua significatione repraesentat unionem Christi et Ecclesiae, cuius unitas per Eucharistiam figuratur: ex quo satis constat Eucharistiam esse potissimum inter reliqua gratiae sacramenta.

§ Ex huius comminatione Divi Thomae, cuius est supra tradita comparatio sacramentorum cum Eucharistia, colligitur ex eo c[?] graduatio sacramentorum inter se; siquidem 2um dignitatis locum obtinet sacramentum ordinis, siquidem est potestas conficiendi ipsam Eucharistiam, ut dictum est; 3um locum occupat Baptismus. 4um confirmatio, 5um extrema unctio, et inde 6° loco ponitur poenitentia, quae adultos a peccato ad Eucharistiam praeparantur. Ultimo tandem matrimonium, quod respicit naturalem Ecclesiae propagationem, cuius finis non adeo nobilis est, ac reliquorum; ex dictis satis, nam aliter est distributio sacramentorum praesenti modo sicut de ratione Eucharistiae conceditur.

§ 3a. Huius superioritati et excellentiae supra ceteraque sacramenta nonnulla opponuntur: 1° nam bonum commune potius est, quam bonum unius, ut docet Divus Thomas 1° Ethicorum; sed matrimonium ordinatur ad bonum commune speciei humanae et Ecclesiae, ut dictum est: Eucharistia vero ad bonum sumentis illam: ergo Eucharistia non est potissimum sacramentorum. 2° quia digniora sacramenta esse videntur, quae per maius ministrum conferuntur; sed sacramentum ordinis et confirmationis conferuntur per episcopum, qui est maximus minister, quam simplex sacerdos, per quem conficitur Eucharistiae sacramentum: ergo hoc non est potissimum sacramentum. 3° sacramenta tanto sunt potiora, quo maiorem habent virtutem; sed Baptismus, confirmatio et ordo imprimunt characterem, quod non facit Eucharistia: ergo haec sacramenta sunt digniora Eucharistia. 4° illud videtur esse dignius, ex quo alia dependent, et non e contra; sed ex Baptismo dependet Eucharistia, et non e contra: nemo enim potest Eucharistiam sumere, nisi fuerit baptizatus: ergo etc.

Ad 1um distinguo minorem: matrimonium ordinatur ad bonum commune corporaliter, concedo minorem; spiritualiter nego minorem; cum ergo Eucharistia ordinetur ad bonum spirituale, quod maius est, quam

qua bonu temporale, et corporale, et inde q^d. excellentius sacramtum sit Eucharistia, quam matrimonio. Ad 2^u nego maior: Ordo enim, cum do sit quida Principii Ecclesie, maxime Episcopus, ad quem peculiariter pertinet illorum administratio, sicut in republica temporali siquidem exercitia pertinentia tantum ad hunc Principii: cum Eucharistia sit finis omnium officiorum aliquorum ... in Ecclesia ordinariorum ... Ad 3^u omissis ... nego ... na Charactere adiungitur quida participatio Sacerdotii Xpti, Eucharistia vero ipsum Xpum sibi iungit, et proinde dignior est sacramento, quod imprimit Xpti characterem. Ad 4^u nego maior: fra enim dependet ... ultima dispositio perfectiore ... Baptismus enim ... quandam necessitate ... ad Eucharistiam, et aliqua sacramenta ... cum Eucharistia sit finis illius, ... perfectiore illo, et alia etiam ... aliqua ratione perfectiora Baptismo: ... q^d aliquod sit 2^u ... dignius ... simpliciter dignius.

Disp. 2^a
de essentia methaphisica sacramentorum.

Post ... magnae morales disputationes, in qua ... solvimus, sacramentorum methaphisicam indagantes, et quidem res haud facilis est, tum ... opinionum varietate, tum q^a ... admodum facile videatur invenire ... aliqua omnibus ... sacramentis ... quae ex una parte ... sacramenta ... multa ... quam difficile invenire ... tum q^d ... Conabimur ... ... eligere, ... examinabimus.

Sectio 1^a
an sit signum, et ea q^a sit de ratione sacramenti.

Sectio 1^a
1^a pars questionis resolvitur.

Aliter solet a DD.[ii] cum D. Tha hec questio proponi: an sit Sacram. sit tantum signum distinctum causa; sive in sacramentum sit tantum signum, et causa Sanctitatis, et gratiae. Dr. enim sacramentum ex impositione ut aliquid sacrum, quod solum sit religiosum, vel ita ut in se sit aliqua res sacra; 2.o itaque erit ... sacra, et utroque modo Sacramentum et aliquid sacrum; est enim ceremonia quaedam religiosa ad Dei cultum ordinata, et deinde refertur ad aliquam sanctitatem, cujus est signum illius, unde sacramentum est res aliqua sacra, et aliam sacram dicit ordinem: de quo statuitur sequenti de sacramentis.

Dico 2.o certum est Xa. reliquos ... sanctificationis modos qui Xa. Sacramentum ad ... possent reduci: alia est sanctificatio spiritus, quae fit internè per gratiam habitualem; et alia est sanctificatio externa, et qualis est ... qui modus sanctificationis frequens erat in antiqua lege; unde heretici nostri temporis, qui negant sacramenta esse signa non sanctificantia, consequenter negant esse de ratione sacramenti; dicunt enim sacramentum esse signum divinae benevolentiae, et per destinationem, et tamquam esse sigilla et testimonium fidei ... fide, quam sacramenta excitant, ut externa quaedam nota; quam insaniam longe expugnat ex Tr. 1o quod sacramenta indifferenter instituta sunt pro reprobis, et predestinatis; 2o quod baptismus, et quodlibet aliud sacramentum, etiam ubi suscipitur, significat tamquam de predestinatum: 3o quia hanc ... in intelligibiles, ... nam justificatus est per fidem ... ipse Apostolus loquens de Xpto, et Ecclesia praedicavit: ea mundans lavacro aquae in verbo vitae, quibus lucem ... adridentur. Sic de sacramentis can. 6. si quis sacramenta novae legis dixerit esse quasi signa tantum externa fide, quam virtutes ... .

Et primus ... docet de ratione sacramenti esse, nec significare, nec conferre veram sanctitatem; ita ... resolutum de sacramentis, quamvis alijs in locis aliter sentiat videatur. 2.a sententia asserit de ratione sacramenti esse ut conferat, et significet veram aliquam sanctitatem, ita Magister in 4.o et Hugo Victorinus adducentes pro se D. Augustinum de Trinit. cap. 1. 3.a sententia dicit de ratione sacramenti esse, ut significet Sanctitatem, non vero ut aliquam conferat, nec perfectam, neque imperfectam: haec videtur esse omnis opinio discipulorum D. Thom. ut insinuat Soto quia hic D. Thom. solum significationem sanctitatis requirit ad sacramentum, non vero sanctificationem. 4.a sententia est Cardinalis de Lugo, qui ingeniose excogitavit novum modum conferendi gratiam in sacramento, an ... hic author de sacramento disp. 4.a sect.

Secundo quia omnia Sacramenta, tam antiqua, quam nova Causam veram ajs sanctitatis quam innuit, verum, aliquibus maiore est illas moverunt Deus ad conferendam gratiam: Confirmatio; quae erant promissiones Christi venturi, et quam conferendo per ipsum, id non videt nocumentum in hoc principe sententiae Cardinalis, imo potius finitus illam impugnat.

Sitam

ma pars. Cum ex. Deus in aliquibus dico est quod sit, ergo deratio Sacramenti est significare propria, et perfecta sanctitatis, quam vos ipse fatetur esse ex mente Divi Thomae; Probo omnia Sacramenta significant propria, et perfecta sanctitate, saneque significatio in aliquis accidentalis: quod ipse significans est deratione sacramenti, minor liquet, quia accidentalis in sacramento ut visum ejus significatio major et minor Sacramenta constat ex Tridentino accedente sess. 7 can. 6. Major vero Sacramenta novae legis non continere gratiam quam significant est: de antiquis vero sacramentis constat ea major ex Jubilo Tridentino docente in decreto Eugenii 4. illam causabant gratiam; sed ea solum per passionem Christi danda figurabant: quibus verba ita aperte loquuntur ut in brevitate non indigeant. Deinde veritas ejusdem majoris probari facile cuivis videbitur per singula sacramenta discurrenti.

Secundo pars

propter aliquis diversa tueri quod sacramenta aliqua imperfecta sanctitatis propriae significent; quod in lege gratiae plures sint caeremoniae aliquae sanctitatis conferentes, quae sacramenta non sunt, sed alia decora, nisi quod veram sanctitatem non significant: quod deratione Sacramenti est significare veram sanctitatem; major debet esse certa, nam sacra comedere, aspersio aquae lustralis, officio religiosa, habitu dona, et doctrina aliqua sanctitatis conferunt: sunt enim actiones et signa, quibus homo Deo sacratur, et ipsius cultui dicatur; quibus aliud non deficit, nisi significatio propriae sanctitatis, ac proinde haec est deratione Sacramenti.

Probo

quod apud omnes solum Deus esse potuit Author sacramentorum, utpote Dominus gratiae; atqui si deratione Sacramenti non esset significatio verae sanctitatis, non solum Deus posset esse author sacramentorum: quod deratione Sacramenti est significare veram sanctitatem; probo quia Ecclesia potest instituere Caeremonias aliquas sacras, quae ex ipso conferant aliquam sanctitatem, licet imperfectam; sed nihil aliud requiritur ad rationem Sacramenti, quam significare aliquam sanctitatem collatam

abipsis sacramentis q.º 2.ª Pr. 2.º ex ipsa voce sacramentum quae aliquid magnum arcanum significat; sed illam significationem h. signi tantum gratia interna, et vera sanctitas. Solum enim significationi externae sanctitatis, quae aliquid magnum necesset, et occultum; quod aliquid aliud altius, et interius, sanctitatem scilicet perfectam.

Pr. 3.º ex Suarez, quod sacramentum dicit habitudinem ad sanctitatem; quod ut haec habitudo sit univoca omnibus sacramentis, debet esse habitudo ad sanctitatem perfectam; ans est omnium probat cons. quod non alia habitudo in sacramento, quae possit esse univoca omnibus, nisi habitudo significativa respectu verae sanctitatis. habitudo enim ad sanctitatem propria, et impropria est analoga: et habitudo ad sanctitatem perfectam est habitudo ad sanctitatem analoga, ac proinde necessitat alia habitudo, quae possit esse univoca pro ratione communi omnibus sacramentis, nisi habitudo significativa sanctitatis internae; sed rationem Pri Suarez potest facile eludi asserendo rationem sacramenti nec univocam, sed analogam, secundum asserendo solum sacramenta novae legis esse propria sacramenta, quibus ~~inutili~~ in quo univoce conveniant.

Sectio 2.ª

Argumenta contra conclusionem.

Dices 1.º sacramentum est signum practicum gratiae; sed vetera sacramenta non erant signa practica gratiae; ergo non debent sacramenta esse signum gratiae: minor certa, nam sacramenta veterae ex opere operato non conferunt gratiam; maior liquet, quia sacramentum confert gratiam, quam significat. Pro solutione huius, et aliorum argumentorum notandum duo, quod aliud est signum demonstrativum, sive practicum, aliud prognosticum, seu promissivum: hoc dicitur quod significat in futurum, illud vero in praesente. Respondeo igitur negando maiorem: non enim est de ratione sacramenti, quod significet gratiam, quae in ipso datur; sufficit enim quod significat sanctitatem perfectam et significet perfectam: quam etiam significet dandam aliquo tempore; ut contingit in veteribus sacramentis, et manifesta sacramenta significant gratiam, quam conferunt, et gloriam, quam promittunt.

Dices 2.º sacramentum signum effectivum; sed sacramenta novae legis non causant gratiam, quam significant; minor liquet; maior probatur ex communi modo loquendi. 2.ª quia signum convertitur cum effectu, ac proinde demonstratio ab effectu, sive a posteriori dicitur demonstratio a signo. = Respondeo 1.º distinguendo maiorem: causa incohate, quae non est signum effectus omitto maiorem; incohate quod negatur maiorem, et distinguo minorem; sed sacramenta

sacramenta n causa efficiens gratiae dominicae: et finalis nostro modo; licet enim sacramenta causent gratiam, hoc tamen e causa finalis sacramentorum: nam opus ipsa instituta sunt a Deo; ac proinde n gratiae effectus integre causa finalis, immo potius causa eius signa, quamvis in eo sit causa, in quo gratia pendit a sacramento; hic n formaliter quae signa. Ponitur 2° respondere nedo absolute maiorem; quare omissis extremis dictis maioris: nam probabilis satis est opinio sacramenta multiplicari asserentium, causam signum et sui effectus.

Dices 3° nam sicut ex deleto peccato originali docet Baptismum esse causam instrumentalem nostrae iustificationis, et Florentinum ubi supra, sacramenta novae legis continere et conferre gratiam; sed adhuc nulla non est significatio verae sanctitatis in sacramento, quia sacramenta non significant veram sanctitatem. Ita quia sicut medicina dicitur sana a sanando, ita sacramentum dicitur tale a sacrando; sed medicina dicitur sana, quia causat sanitatem, et non quia eandem illam significat; ergo sacramentum dicitur tale, quia causat sanctitatem, non quia illam significat.

Respondeo decretis omissis nedo consequentiam; illa in locis non explicant rationem quidem sacramentorum, ut patet ex illis locis, in quibus loquitur de significatione gratiae in sacramento. Ad 2 probationem dicitur maiorem: sicut medicina dicitur sana ita sacramentum similitudine adaequata, nego maiorem; inadaequata do maiorem: medicina causat sanitatem, et illam non significat, sacramenta vero significant gratiam, et illam non causant: causant tamen aliquam sanctitatem, ac proinde conveniunt sacramenta cum medicina in ratione causae, et in ratione signi.

Dices 4° haec significatio convenit aliis caeremoniis, quae non sunt sacramenta: quod deinde sacramenti non est esse signum sanctitatis efficax: consequentia probatur: nam caeremoniae, scilicet mare rubrum, et manna, et ceteratio Mana significant gratiam conferenda a Christo, nec tamen fuerunt sacramenta. Quod respondeo non sufficere ad rationem sacramenti precise significare gratiam, sed ultra requiritur, dicunt aliquam sanctitatem: quod non habent illae caeremoniae adducte in vetero. Ideo quia non erant sacramenta, ex qua solutione negatur consequentia, deinde probationem antecedentis ex qua nil sequitur.

Sectio 3

de relatione causae in sacramentis.

Inquirimus nunc iam an sacramenta ex natura sua conferant sanctitatem aliquam illarum? cum enim omnes admittant sacramenta formaliter conferre gratiam, et Concilium de ex Tridentino dicit novae legis sacramenta gratiam conferre. et ex Florentino illa vetera sacramenta solum quia significare, non conferre, non efficit [illegible] utrum de ratione sacramenti sit conferre aliquam sanctitatem, et quaenam sit? et supposito quod sanctitatem debere esse principium commune omnibus sacramentis, quo supposito.

Assero cum P.

[illegible] ubi supra, de ratione sacramenti esse conferre aliquam aliqualem sanctitatem saltem [illegible], probatur et 3a Magister [illegible] et plures Theologi probatur quod sacramentum est caeremonia sacra et religiosa, quae tenet catholicam, pertinet enim ad cultum Dei et religionem; ideo sacro debet sacrare, et sanctificare subiectum cui applicatur, omnis [illegible] ita applicata praestare debet suum effectum formalem subiecto [illegible] [illegible] sacramentum praestare debet aliquam sanctitatem subiecto, cui applicatur: atqui nova sacramenta sanctificant interius, sicut omnia erant vera sanctitate [illegible] hanc enim non praestabant antiqua, ut constat ex Florentino: quod sanctificabant tantum exterius, nec per consequens extrinsecam sanctitatem, [illegible] haec sanctitas est de ratione sacramenti?

Probatur 2o inductione ex antiquis sacramentis eiusmodi sanctitatem conferebant. Circumcisio enim qua homines inserti populo [illegible] bantur, Consecratio sacerdotum, qua ministri Domino consecrabantur, et Agnus Paschalis, quem sacramentum fuisse asserit D. Thomas; qui atque [illegible] cibus sacri et Deo dicatos comedebantur a Judaeis: haec enim omnia sanctificabant quod vetera sacramenta sanctificabant sanctitate imperfecta: haec enim nihil est aliud quam extrinseca aliqua caeremonia ad Deum, et ad Dei cultum pertinens; quae legalis sanctificatio de ea constat ex Paulo ad Hebraeos 9. ubi sic loquitur: Si enim sanguis hircorum, et taurorum, et cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. quod denique de sacramentis minime dubitari licet, ipsa eiusmodi sanctitatem conferre, cum omnia sint sacrae caeremoniae ad cultum Dei, et ad fideles muniendos instituta. Probatur ex nominis Etimologia, nam sicut testimonium dicitur, quo testamur, sic sacramentum dicitur, quo Deo sacramur, et initiamur.

Solum dubitari potest de Matrimonio, an conferat hanc imperfectam sanctitatem. et ratio quod matrimonium est contractus quidam humanus, aut moralis; atque inde videtur non videri conferre aliquam sanctitatem: quod de ratione sacramenti non est conferre aliquam sanctitatem. = Probatur ex Doctorum mente, et ex Tridentino sess. 24. quod licet matrimonium [illegible] a volunte

huma eagique circa principali libra. ee tantu strictu civile, et humu lingui e a Xpto Dno elevatu ad ordinu singibus sanctitat. suo xtrine-cia, ia nlantu e civili, et humus stratui; sed sacra communia, quae nsolu ficit iungi; sed quantu e exre sacror, quare dicit Apost. ad Ephesios 5. sacra-mentu magnu.

D.a D. Thom. arg. 1.o licet qia sacramta aliquomodo sanctificent hoc tm ne de regitu sacramti: g. ne dicat sacramti efficere aliqua sanctite pbrant; q.a illud precisse esset signu infallibile gras esset sacramtu; sed in hoc nulla involvitr fralitr qualitas alicuius sanctitis: g.o hic qualitas ne de raptu frali sacramti. Ita q.a entitas illa, quae precisse esset signu infallibile gras, ne est aliq. efficacu: g.o esset aliq sacru: g.o esset sacramtu; sed hic facile urcitr 1.o q. actiones plures pmiss. et gras infallibiles a Xpto Dno in Evangelio fact, essent sa-cramta, quae tm n sunt: 2.o g.a Manna, et transitus maris rubri, fuerunt signa pass. Xpti, et gras ostendes p operam, nec tm fuerunt sacramta; Deinde nego ant-arguti, et maior pbat. ut Drat. omisso ultimate rego ultima cons: aquae enim lustrabili ne aliq. efficacu, nec pportat aliq.d sacramtu.

Arg.r 2.o Florentinu loq. de

dict. veteru anovis sacramtis, ponit ut dume rat. signi, et in qualiti alicuius sanctitis; sa ni videtr desisse omnino hoc pcedtu, sicut dicat. sacramti, sicut nomisit signif. g.o solu significao dicat. sacramti, et n collatio. sacramtis quae sitae incollat. gras, quae vetera n pferebant: rat. inqua urunt dumi-tunt = Rio Deliqu n definisse sacramta, sed solu attingisse rat. differ. novu a veteribus sacramtis, quae sitae conferat. gras, quae veteras n conferebant; rat. in qua utrac. conveniunt explicare, erat prius extramenti de celu, pr qua q.d volerat dici, n explicare Florentinu qualite sanctitis in antiquitus sa-cramtis, q.a supponebat, i.e. dicat. sacramti, ut ex sacra pagina statt.

Sect.o 4.a

Corollaria aliqua ex dictis.

1.us sacramtu constitui duplici ulat. e signi et gras, rae q.a utrac. seor. et alicuira n suffit, patet q.a sacramtu pcisse significare gras n suffit ad natrat. ut videre e in voce gras, et crucis latr. de illa, quae significent gras, nec tm sunt sa-cramta: g.o significao gras n suffit ad rat. sacramti. Deinde dicere aliqua sanctite e etia dicat. sacramti, ut stat ex oes, nec tm hoc suffit-

cui plura conficeret, ut supra vidimus, quae non sunt sacramenta. 2º sacra vita nova, et sphaera gratiae ostendere deberet, et spiritu diffusa, deberent enim quod omnia sint caeremoniae sacrae significantes gratiae ex Christi passione, et gloria: differentia quod nova divino externo ritu sint instituta: deinde quod nova sint signa demonstrativa gratiae praesentis, veteris autem erant tantum signa promissiva futurae.

Opponet tamen 1º contra quod corollarium, quod genus, et differentia eiusdem esse debent, ad idem praedicamentum pertinere sed duo relativa, quibus constituimus sacramentum, scilicet signi, et causae, non pertinent ad idem praedicamentum: causa est de praedicamento actionis, et signum de praedicamento relationis: ergo non possunt haec duo praedicamenta iungi constituendo sacramento. Resp. negando maiorem, ut patet in naturalibus, quae quidem terminus constituti: actio et actio, et terminus, ut ego indivisibiliter est passio, tum actio, et passio sint diversa praedicamenta, et nihilominus constituunt eductionem.

2º sit quae ratio se habeant inter sacramentum utrumque, sacramentum veteris legis, et legis gratiae? illa quod sacramentum ut sic est signum gratiae, et significat sanctitatem, talem imperfectam, praescindendo a perfecta antiqua vero sacramenta, supra illa duo praedicata sacramenti in communi superaddunt aliud praedicatum scilicet negationem causalitatis ad perfectam sanctitatem, quae positive excludunt: sacramenta autem legis gratiae ultra duo illa praedicata omnia superaddunt causalitatem gratiae: ratio igitur sacramenti se habet respectu veterum, et novi, sicut se habet genus animal ad brutum, et rationale; animal quidem praescindit a rationali, quod tamen brutum positive excludit.

3º quo sensu dicendum sit sacramentum signum practicum? signum ut ex terminis constat aliud aliud practicum, et speculativum aliud: practicum est operativum sui significati, aliud speculativum. Unde dicitur sacramentum non esse signum practicum gratiae, ut supra diximus, alioquin vetera sacramenta essent signa practica gratiae, nec tamen fuerunt: non enim causabant gratiam: hic autem est excellentia sacramentorum novae legis, quae, quod gratiam causabant, sint illius signa practica.

Dices tamen ex Patre Arriaga eo ipso, quod aliquid sit sacramentum est gratiae pignus, et promissio infallibilis divina; sed de pignus, et promissio infallibilis est signum practicum: efficit enim quod significat: ergo sacramentum vetus ratione sui est signum practicum gratiae: omitto maiorem, et nego minorem; pignus enim rei, quae ad ipsum supponitur, futura, vel facienda non potest esse signum practicum illius; pignus enim ex se est constitutum solum in securitatem illius, cui traditur.

Unde si sacramenta veterum

veteris legis fuerunt promissae gratiae in lege evangelica sunt; eiusmodi fuerunt: nam sicut Christum Dominum promittebant, quin ipsius causa fuerint, sic etiam fuerunt promissae gratias, quin essent causa illius, quod tam Christum, quam ipsius gratiam supponebant fuisse sacramenta; unde sit antiqua non esse causa moralis gratias collatas per sacramenta legis Evangelicae; ratio est apta quia omnis causa debet coexistere cum suo effectu; sed modo ex illa gratia collata per sacramenta, quae debent existere separata sacramenta, at vero non modo existere separata sacramenta admirandum est; ergo etc. sensus modicus loquendi huiusmodi, hic dixerim ex singulari modo dicendi Patris Suarez qui docuit, negat influxum moralem veterum sacramentorum in nova per nova sacramenta collata.

Unde tamen optime stare potest quod sacramentum sit signum practicum sanctitatis ipsius quae extra institutionem, contra illam creat, et significat: quod enim sanctitatem ipsius creat supra vidimus; quod autem illam significet, patet ex eo quod ad id institutum est a Deo; ac proinde sacramentum est effectus sanctitatis ipsius in quae causa finalis coexistit signum illius. Advertendum tamen quod licet omnia sacramenta sint signa practica sanctitatis ipsius; hoc tamen patet non de sceptico cuiusdam sacramento, quod Augustino, adhuc potest illud quod sacramentum adaequate institutum eiusmodi, cui significatio sanctitatis ipsius erit practica [illegible] intentum, et aequari possit cetera sacramenta.

Quaestio 2.a

Cuius ratio sit de ratione sacramenti?

Sectio 1.a

An sacramentum sit ens rationis?

Non impendere huic quaestiunculis tempus, nisi Pater Vazq. disp. 128. de sacramentis audiri, qui minatur, aliquid esse, quin negetur ratio signi in sacramento esse ens rationis, quod dicit, eo ipso; quod sacramentum sit denominatio extrinseca, proveniens a voluntate divina instituente, esse debet denominatio rationis quae nihil reale ponat in re denominata, cuius causa nomen ipsum denominatio quia rationis involuit, quod denominare, solum ad intra pertinet; appellat tamen eiusmodi denominationes hic author entia rationis, quae tamen modum loquendi dicit, non debere intelligi secundum rationis tali sed de [illegible].

que

Quib. inde vocibus, in qua loquitur Ex.o P.e qui disp. 4.a sect. 3.a docet Sacramentu nõ esse ens rat.is ita etiã Lugo, et Arriaga, et omnes PP.s nri ob: en rani ñ habet ee, nisi qdo aliu cognoscitr, aut, nõ absentu; sed Sacramentu habet ee, de existit licet nemo illud cognoscat, ut patet: q.o nõ ens rat.is dicenda sunt sequeri. et Confir: sacramentu habet vi adsignificandu et fuisse institutu ad hoc, et voluntatẽ illã nõ retractatã; sed totu hoc e reale: q.o sacramentu nõ ens rationis: mai. liquet, et minor pb: e in 1.o etenim Sacramti ee q.d reale neganti, pb. P.r partẽ. quia actio q.d reale, voluntas illa nõ retractata, q.a hoc nihil aliud e, quã voluntas ipsa preterita, et negatio retractat.is; sed hoc totu e aliq. reale: q.o 2.a pars mix. quia ad. 2.a partẽ; quaqua ille enj certũ, q.d negatio retract.is, licet nõ sit aliq.d positivu: sunt mie q.a licet illud sit e independenter ab intellectu, q.d qdo non cognoscitr, adhuc datr negatio retract.is

Itr qui cognoscit Baptismu ee institutu ad significandã graã conceritr cognoscit illu nõ ee graã signu; sed q.d ex quibus alongi cognoscentes Baptismu ee signu graã e aliq. reale, et rat.is; q.o sacramentu nõ ee ens rat.is. Resp.a qdo cognosceret Baptismu ee signu graã aliq. conceptio ipsi intrinseca, q.d in Baptismo nõ; sed ita concipere e facere ens rat.is; siquidem conceptio in obliquo, q.a in concipio nõ q.a rao signi in Sacramto e ens rat.is; distinguo maiorẽ qdo falle conceptio 2.a aliq. conceptio conceptio ipsi intrinseca: concedo maiorẽ; qdo vero concipio nego maiorẽ; licet enj qui concipit aliqua fra intrinseca in Sacramto faciat ens rat.is, tamen proinde rao signi in Sacramento e aliq. rat.is, sicut qui concipit Deu intelligere per aliqua fra sibi extrinseca; facit ens rat.is, q.a falso, et ficte concipit Deu, qui tamen Deus nõ ens rationis.

Item q.a sacramentu facto concipiatr, qdo concip. significans per aliqua fra sibi intrinseca, patet, q.a ut sacramentu vere concipiatr, debet concipi, ut de facto datr, sacramentu a q.do de facto datr nõ significat per aliqua fra sibi intrinseca: q.o ut vere concipiatr sacramentu q.d de facto datr, debet concipi significans per aliqua fra sibi extrinseca, ac proinde, qui concipit sacramentu significans per aliqua fra sibi extrinseca nõ concipit sacramentu q.d de facto datr, sed aliud q.d nõ datr; mi liquet, q.a ablutio significat graã nõ per fictam sibi intrinseca, sed extrinseca sibi per voluntatẽ Dei, quã prius extrinseca ablut.

Instans

scilicet, sacramentu habere signu graã per cinis a voluntate Divina; sed a voluntate Divina pone remittae, aliq. reale rat: ergo sacramentu sibi signu

signum gratiae: quod erat. Dico minorem: posse simulare aliquid reale, quod distinguitur ab ipsa in rerum existentia sacramenti, concedo minorem; in distinctum nego minorem, si ex viribus ad partium termina resultat aliquid distinctum a parte, et unitum simul; sed aliquid indivisum corporis, sic ex institutione, et entitate sacramenti resultat signum gratiae in ordine ad utramque.

Instabis iterum: institutio divina non est realis, constituens sacramentum in ratione signi; sed omnis denominatio realis constitui debet per rem realem: quod denominatio signi in sacramento realis non est; major probatur primo quia institutio divina est praeter naturam. 2º quia etiam si ita posita esset, adhuc non esset in sacramento: sed a re quae non inest ei, non potest illud denominari: quod erat. Nego majorem, et ratio huius 1ª probationis quae parum efficit, quia ad denominationem realem sufficit quod aliquid se habeat quasi forma: et voluntas hominis non est opus factum intrinsecum ad significandum; et tamen significatio operis est realis denominatio: ad 2am probationem, eiusmodi instantia supponit, potius debere institutionem divinam constituere, aut inesse sacramento, alioquin esset intrinseca, et non extrinseca denominatio. sic Deus denominatur re. operis ab omnibus, quae non est vera forma, sed quasi forma.

Restat adhuc satisfacere rationi, quam initio diximus supra insinuatam initio huius sectionis. Respondeo quod actio illa dicitur duplicem denominationem, aliam formalem, et objectivam aliam; denominatio formalis est ipsa formalis operatio, et judicatio, quae procul dubio est opus rationis, et internum; objectiva denominatio est ipsum objectum, quod formale recipit, et hoc non est opus rationis, nec convenit ab intra, alioquin intus etiam esset omnis denominatio objectivi intrinseca; illud denominatio signi in sacramento est extrinseca, et objectiva, proveniens tanquam effectus formalis a voluntate instituente omnino extrinseca entitati sacramenti.

§ 17

Inde colliges denominationem signi in sacramento esse moralem, realem, et negativam: quod sit moralis patet ex eo quod voluntas illa constituit physice, et modo consulere extrinsece, quod revocata non; realis est quod independenter ab operatione intus constituit ille actus voluntatis, et illius non retractatio est etiam independens ab intra; est etiam negativa, quia modo non existit physice ille actus voluntatis, quo Christus Dominus voluit, absolute esse signum gratiae quod exemplo monetae clarius percipies, cuius valor est ens reale, morale, et negativum. Consistens in voluntate Principis, praeterita, modo non existenti physice, nec tamen revocata, sed hoc totum independenter ab operatione intus, ac proinde est denominatio realis extrinseca.

Sectio 2.ª

Utrum sacramentum sit signum ad placitum?

In hac dificultate relictis curatis et dubia aliquibus certum videtur sacramenta, quae de facto dantur esse signa ad placitum quia libera Dei institutione significant gratiam; dubium tamen de possibili quod duplicitur illigitur: 1.º an sit possibilis entitas sensibilis naturaliter connexa cum gratia designante, et deinde 2.º Illi qui negant esse possibile entitatem sensibilem et materialem connexam cum gratia, negant possibile esse sacramentum quod sit signum naturale gratiae, ita sentiunt Suarez et Vazquez 2.º est dubium illud, an supposita possibilitate illius creaturae illa appellanda esset sacramentum? et in hoc etiam procedunt negantes illi qui admittunt possibilem entitatem naturaliter connexam cum gratia, admittunt illam fore dicendam sacramentum, ita Cardinalis de Lugo, et Herice, quem sequitur Arriaga.

Cum his sit nostra: admissa possibilitate creaturae sensibilis connexae cum gratia, possibile est sacramentum quod sit signum naturale eiusdem gratiae; probatur facile. talis creatura significaret gratiam puriorem, et sacra; Deinde non repugnat, quod esset ceremonia sacra habens aliquam sanctitatem; ergo illa creatura esset sacramentum; patet consequentia: nam de praemissis dubitari non licet, sacramentum est ceremonia sacra sensibilis significans gratiam, et habens aliquam sanctitatem; sed hoc totum haberet illa creatura, quam supponimus possibilem: ergo possibile est sacramentum, quod significet naturaliter gratiam; maior de ratione sacramenti est, quam tradit Suarez; minor constat ex dictis et ex terminis.

Dicunt 2.º signum naturale debet manifestare ordinem, aut connexionem naturalem quam habet cum suo significato, sed creatura sensibilis non posset manifestare sensibus ordinem, aut connexionem cum gratia; ergo illa entitas non posset esse signum naturale gratiae = minor probatur: nam debet signum naturale sensibile, et spiritualis manifestare sensibus spiritualem, quam significat, et ordinem ad illam, ut patet in sacramentis, quae sensibiliter significant gratiam nec tamen sensibus percipimus gratiam, et ordinem sacramentorum ad illam; sed quia aliunde cognoscimus connexionem sacramentorum cum gratia ut ab actu, ex inde sanitate, seu suscepto sacramento, devenimus in cognitionem gratiae.

Instas: quod posset nobis non manifestare naturaliter illius qualitatis nec ordinem, quem habet ad gratiam: quod esset signum ad placitum divinum, patet consequentia: quia dependenter a beneplacito divino significaret illa qualitas gratiam: quod significaret ex natura voluntate aliena, quod est

q^d^ ē signficare ad placitu; sed hęc sī voces, sicut q^d^ significare ad placitu illi gari, q^d^ immediate illiq^r^ sed effectus virtutis intrinseq^ē^ mex^ii^, aut ordini illa vitalitas significaret naturalit^r^, q^d^ ut supponit^r^, habent naturale mex^s^ aut ordine ad gram, licet defectu nr^e^ cognit^is^ nobis ñ significaret actu gram, ut contingit etiā in imagine depicta, suppono eē signu naturale, quia actu ñ significat suu obtu ignoranti sui rel^nis^, aut ordine ad illud.

Nec opponas illam entitatē fore sig^m^ naturale ppter sui mex^s^ cu gra, ac proinde ñ fore signu naturale illius. q^d^ dicimus dicimus, illam entitatē tanquam signu naturale grae, illam sic appellamus, quatenus distinguitur a signo ad placitu: sicut quando dicitur: imaginem eē signu naturale, ñ pretera negatur eē opus artificiale, q^d^ loq^r^ de naturali prout opposito ad placitu.

Ja. supposita ñ sacramenta eē signa ad placitu Divinu solet sic argui: verba absoluti^is^ ego te absolvo, significant ad placitu hom; q^d^ similiter dicitur de sacramentis Eucharistię, et Baptismi: q^o^ ñ significat ad placitu Divinu; prob^r^ ant: q^a^ illa verba sī imposita ab hoibus ad significandu absolut^s^ a peccatis. — Resp^o^ illa verba significare utraq^ē^ gram ab impositione hom; praeterea v^o^ significant gram ab institutione Divina aquā habent eē signa sensibilia grae.

Arg^r^ etiā ex Aug^o^: sicut ing^t^ sacramenta quandā similitudinē carū rerū, quarū sacramenta sī, ñ haberent, omnino sacramenta ñ essent: q^o^ sacramenta ex se habent quandā similitudinē cu gra, ac proinde sī signa naturalia illius. Respondet nu Suarez Aug^o^ loqui de quadā analogia, quam de facto habent sacramenta, ut aiu^s^ maxime insignia grae; ablutio enī externa aptatur ad significandā ablut^s^ internā, quę fit p^r^ gram, et cibus externus ad significandā nutrit^s^ spirituale, quę praestatur p^r^ Eucharistiam, et sic de alijs. quia tm responsio ñ placet Lugo, q^d^ licet in his sacramentis videatur haberi hęc pportio, cam tn ñ videtur eē in matrimonio: in quo ñ est major pportio ad signif^di^ eandā gram, quę datur conjugibus, quam in ultimis alijs contractibus. ipse tm Cardinalis respondet, Aug^s^ ñ loqui de similitudine inter signa sacramentalia, et suos effectus, in quo ñ sensu loquatur Sanctus D^r^ ñ explicat, et inde ulterius solutionē P^s^ Suarez amicando, q^d^ adhuc si Aug^s^ loquatur de ea similitud^e^, nil ominatur argum^tu^ 3^a^ nr^s^ q^a^ intelligendus ē de sola pportione et aptitudine radicali, ñ v^o^ de

et repraesentat. gra, et frali, quia Sacramenta habent ab institut.

Sectio 3.ª

An de rat. sacramti sit ee sensibile?

Rao dubij huius ee pot, q. cu videat repugnare qualitas spiritalis quae signific. gra, et sfirat aliqua sanctit., licet ipsa phica, videtr inqsq, non de rat. Sacramti sensibilitas, q. illa qualitas haberet oia, quae omnits exigentr ad ... postitut. sacramti, nec tamen esset sensibilis, et proinde sensibilitas non erit de rat. sacramti, aliunde a suppo oia sacramenta, quae de facto existunt, et extiterunt, ee et fuisse sensibilia, et aliquo sensu extrno perceptibilia: p. dificultas resolut., quae tota e de voce, suppono q. vi et efficatia sacramtorum dependere a voluntate Dei et Xpti Dni illos sferentis significat.: Vnde fit nulli licere ponere in sacramtis quidquam, q. non constet fuisse volitum a Xpto Dno, cuius voluntas nobis aliunde constare non pot, nisi ex Eclesia, Conciliis, et Theologis: ex quo e 2.º ca, et nalia praeter admitti debere sacramtis, quae hac voce Sac.ti intelligi voluerunt Eclesia, Concilia et Theologi: Cum enim sacramentum non habeat alia praeter, nisi quibus Xptus voluit instituere sacramtum, et huius vocis impositio tantum sit ad illos, illa sola praeter eam dubitanda, quae illi hac voce Sac.ti intelligi voluerunt, hoc supposito.

Omnes Theologi cum Mag.º D. Tha, et ex.º D. docet sacramtum ex natura. et institut. ee sensibile. hanc Pr. negarunt aliqui Hæretici asserentes, non oia sacramenta novae legis ee sensibilia: quam etia sent. defendit Ocamus in 4.º sententiarum, quem omnes, alii sequuntur; pbt 1.º ex omni comprehens. Theologorum, qui iudicarunt, hanc ee voluntatem Dei et Xpti Dni in sacramentis instit., quae voluntas nobis constat ex Eclesia, et Conciliis illam declarantibus: ita Florent. in decreto unionis, et Trid. sect. 13. cap. 3. ubi ait: Omne e oibus sacramtis invisibilis gratiae formam ee visibilem: quae verba sfirat etiam Chatecismus Romanus.

Pbt 2.º ex Scriptur., q. sacramtum e signum, et quo utimur in alienigenis; sed de rat. signi omnits illud ee sensibile: ergo sacramta sunt signa sensibilia: minor doctrina Augt lib. de doctrina Xptiana, q. aliud cap. 1 ubi docet: signum ee quod praeter speciem, quam ingerit sensibus aliquid aliud facit in cognit. venire, et probe q. humana cognitio a sensibus incipit: q. cum sacramentum dicitur signum illud signum homini, et ideo signum sensibile; Et hec doctrina aliquibus congruentiis, 2.ª q. homo per sensibilia ad intelligibilia contemplanda traditur: q. d. conveniens fuit in ipso cultu exteriori, et sensibili

et sensibilium in nonnullis justificavit, ut ad illa capienda manu duceret;
2a quia cum homo constet corpore, et anima, visatio est, ut corde curaret, sed oportet etiam quod
actibus corporis magnificia probaretur, 3a quia cum corpore, et animo homo Deum offen-
dat, expedit, ut per actiones corporis vel spirituales homines curati essent sanc-
tificati.

Dices 2a: Christus sacramentum instituit; sed Christus est spiritualis, et insensibilis:
ergo de ratione sacramenti non est esse sensibile. Confirmatur 1o Christus in Eucharistia illud instituit
sed ibi non est sensibilis: ergo etc. Confirmatur 2o character in aliquibus imprimitur et sacramentum, sed
non est sensibilis: est enim qualitas spiritualis: ergo datur sacramentum, quod non sit sensibile: ad primum
ad argumentum cum sua 1a confirmatione totum facile respondetur, dicitur nego consequentiam, quia ut sa-
cramentum sit sensibile sufficit, quod aliqua eius pars sit sensibilis: tamen quod licet Christus
sensibilis non sit, nec Christus prout subest speciebus, hae tamen, quae pars sunt sacramenti
sensibiles sunt, et peccatorum Deus, qui conditionem instituit, attentis sensibilis primo
non continetur. Ad 2am confirmationem, ostenso respondere characterem non esse sacramentum, sed effectum
illius.

Dico 2o Argdo minus arguti, et confirmatio; sane sensibili omnino modo minus
arguti, et confirmatio; in aliis negamus; illa enim omnia licet non possint sensibus percipi, quia
tenens tamen sunt iuncta alicui sensibili, ut sensibilia absolute dicendo, sicut ani-
ma rationalis insensibilis omnino, per corpus autem, cui unitur, et coniungitur alicui sensibilis
Verum quia Deus est quidem Christus est spiritualis, et insensibilis omnino; tamen sensibilis per
verba, et signa externa debitis, et similiter Christus Dominus sub tantis suis speciebus et
character per ablutionem, et unctionem, per quas signatur; et haec sensibilitas sufficit in rebus
moralibus, et humanis.

Articulus 4

Num de ratione sacramenti sit esse stabile et permanens?

Quae omnes restat inquirenda partes in sacramento, permanentia, et stabilitas, an sit de
ratione sacramenti sit, quod duret ad longum tempus, et non cito transeat, et nihil tamen
institutum? Ratio dubitandi est, quia sacramenta novae legis omnia non stabilia, et dura
tura, usque ad finem consummationis, ubi autem non ita certum fuere stabilia et
permanentia, quia licet ea sacramenta, quae supra vidimus in veteri sacra
mento statim, fuissent permanentia, tamen certum non sit, quod forte alia postea
fuissent, siquidem nobis constare non possit, quod omnia sacramenta veteris legis fuissent

stabilia et p̄manentia: ē indubiū veritati i͂posito manenȝ Ill.^mi. supra lo sui, quo ipsi͂us lagū illusevit ... veritate sacra.

[illegible] nuisscitudo afirmaverit

odet Suarezius sect. 3 que BD. nomis signis, ac Sugo disp.^e di Sacramentis 2.^a negativa vt tuēt Arriaga utraq̄ ēē pbabilē tēt arriaga tm 3.^a 1.^a [illegible] de ē stabile, et p̄manens; pb.^r q.^a hec vox sacramentum impota ōē ad significandū stabilitē, g.^o de rō^e sacramenti ē stabilitas, patet o.^i g.^o id tm. [illegible] de rō^e sac.^ti q͂ est sacrati significati, et ad significandū ipotae.

Finisua

detr. 1.º ex variat.^e DD. afirmantibus aliis aliis negātibus stabilitē sacram.^ti q.^d si tangit in pacto stabilitis, g.^o ou, t ne ou afirmant ē de rō^e sac.^ti a p̄inde veli ali.^q, illud p̄ctū significari voce sac.^ti. 2.º q.^a in nulla, aut fere nulla p̄ sacram.^ti def.^e ab Th.^lis excogitata ponitr vox stabilis: g.^o ē nē de rō^e sacram.^ti stabilitas, sicuti de rō^e sacra.^ti uēt, nominibus indif.^a illius, eu indef.^e ui debeant explicari oīa p̄cta, quȝ ū de rō^e illius, q.^d adeo [illegible] ut, iore Pr Suarez initia q. sac.^ti def.^e tale p̄ctū nexprimit g.^o ne de rō^e sac.^ti stabilitas.

Pb.^r 3.º speciaci p̄ritate ex sacrificio desumpta: nimiru videtr. ēē de rō^e sacrificii ēē stabile, et p̄manens, q.^a de rō^e sac.^ti sed de rō^e sacrificii ne p̄manentia: g.^o ni de rō^e sac.^ti. Coa ipsta, et maior videtr. certa, lex utriusq. ē ni uiat ad cultū Dei, t uadati [illegible]: minor pb.^r q.^a Deus p̄ceptū [illegible] immolatq. filij sui nīp.^r lege stabilē sed transseuntē, ut p. illa tēc, et Xp̄us D.^s quam semel in lege gratiæ obtulit se in sacrificium ex p̄cepto Patris, nh [illegible] ex em plū nīp.^r legē stabile: g.^o similr. et Deus instituere alia.^d sacrament.^a q.^d p̄tinent ad cultum Dei, et hbeat ulq.^a p̄cta rō^a sac.^ti ac p̄inde stabili- tas ne de rō^e sac.^ti

Obicies tm. 1.º 2.^a 3.º: sacramenta sū cæremoniæ, in quibus conveniunt fideles ut D.^m colant, et una ecclesia constituant: g.^o debent ēē alio p̄manens, et stabile, sicut ipsa ecclesia p̄manens ē. 2.^a q.^a signa ad placitū vel dominē ceri instituta, et hbent tales significat.^s, nō ex domini aliqua lege, et stabili; sed sacrament sū signa ad placitū Dni: g.^o significant ex lege stabili.

Nego coa: ad stabilitē enim Ecclesiæ suffit q.^d principales illius cæremoniæ sint p̄manentes et stabiles, licet alicui cæsset ab Deo aliq. parte, et ex dispensatione, sicut ad unitē fidei suffit q.^d fide cā ī oibus credendi p̄ponatr, licet

licet Deus aliquā voluerit inspirari aliqd mysterium, qd totius liberis corporis non significavit. Ad confirmat. dico, qd licet significatio ad placitum exigat ordinari ad totam communit. id tn nunq. contigerit pro eiusdem, ut patet in morte Xpti Dni quæ fuit sacrificium instituta a Deo, ignoratum tultæ significari; sed tn fuerunt vere, nam pro eorum illo, quo peractum fuit.

Obiicies 2.° si stabilitas non esset de ratione sacramenti multa quæ sacrata non sunt essent sacramenta; sed hoc est absurdum: ergo stabilitas est de ratione sacramenti; prob. sequela maior; nam verba Xpti Dni ad Magdalenam: remittuntur tibi peccata tua, et illa ad Paralyticum; item insufflatio Xpti Dni cum Apostolis dixit: accipite Spiritum Sanctum &a. in his nil aliud desiderabatur ut sint sacramenta nisi stabilitas, et pro maior entia: quo hæc est de ratione sacramenti.

Resp. ex Arriaga verba Xpti Dni ad Magdalenam, et Paralyticum non fuisse sacramenta, qa licet gratiam quam contulerunt, significaverunt, tn non fuerunt cæremoniæ sacræ exhibentes ex parte suscipientis, potius enim illa verbum exhibuit solum ex parte Xpti. ad confirm. resp. verba illa Xpti Dni fuisse partem sacri ordinis, quibus concessa fuit Apostolis potestas remittendi peccata, nec obstat, alio modo communicari eandem potestatem in libris qa potuit Xptus aliquam cæremoniam, et aliam relinquere Apostolis propria lectione.

Quæstio 3.a de definitione sacramenti traditur, et explicatur.

Non defuerunt ex antiquioribus, qui asseruerunt sacramentum definiri non posse qa cum sit ens per accidens, ac pluribus diversis partibus, non videtur posse unica definitione explicari, et de pluribus, quæ videtur esse doctrina philosophi 7.o methaph. cap. 4. Sed hoc est contra omnem Theologorum sensum, qui omnes indicant sacramentum esse definibile, ac proinde qd possit explicari aliqua ratione, quæ definitio a logicis appellatur, puta interrogare velis hos Theologos an sciant qd sit sacramentum, qd nisi faterentur respondeant, nu[?] sciunt, qd faciunt asserendo sacramentum non posse definiri, siquidem fatentur sentientiam dicere, quod ignorant. Ostenditur sacramentum posse definiri. ad rationem vero ab his allatam adducta respondeo non obstare, sacramentum esse ens per accidens ut definiatur, sicut definitur respublica, exercitus, et numerus, qui tamen licet sacra ratione componatur ex pluribus partibus, nihilominus tamen adæquate sacramentum sa[?] ordinarium ratione comm. qd componendum, sicut patet ex ipsius philosophi, qui si dixit loco ibi allegato docuit solum in substantia posse definiri, intelligendus de definitione substantiali, alioquin ipse male exposuisset utriusque prædicamenta, quæ omnia sunt accidentia: ergo potuit negari ...

pone definiri cuip^s accidens, cu ipse definiat 6 sequ. orat. 5 nomen, et verbu, q^m
n entia p^r accidere.

4^a q^o sac^ti defio, ea q^a vetustima e^t quæ placuit antiquissimis Theologis ap^d Magistru in 4° Stl: signu rei sacræ, qui sumitr ex Aug^o de civit^e cap^e 5° atibi Aug^s videtr latu sumere sacra^tu; pro comprehendi etia sacrificium. Deinde convenit etia cuilibet symbolo Eucharistiæ illa præcedenti quæ tm sacramta n^n fuerunt, proptera S.^t Th. q^o 60 3^a art. 2° illa sic exponit. 2^a defio e^t signu rei sacræ in quantu sanctificat hoi; ubi sanctificao appellat supra res sacra, ut ibi explicat Suarez quæ defionem aprobat Baez.

3^a defio e^t Magistri ubi supra, invisibilis graæ visibilis fra eiusdẽ graæ imaginẽ gerens, et caa existens: ly imaginẽ gerens, et caa existens ly imaginẽ gerens, idẽ ac significans, p^r ly caa existens denotatr sac^tu e^e caa graæ ex institut^e Dina, cui consonat 4^a defio quæ traditr a Mag^o lib. 4° de sacra^tis, e^t corporale elemtu foris sensibilitr propositu ex similitud^e significans, et ex institut^e significans, et ex sanctificat^e continens aliqua invisibile, et spirituale quæ; p^r verbu a elemento nillig^r corpus simplex, ut omnibus significatr e^e alto cē sd res quælibet sensibilis, p^r verbu ad elemtu, et fit sac^tu

5^a defio e^t Chatecismi Romani, qui ex pluribus menta Augi sac^tu sic explicantis, e^t signu rei sacræ, sic definit sac^tu e^t: invisibilis graæ signu visibile ad nram iustificat^e institutu: 6^a sic defitr ab Scoto in 4to sac^tu e^t: signu sensibile graæ Dei ex institut^e Dina efficacitr significans: p^r ly efficacitr intelligit causalite x^a quam defione Scotistæ explanat sacramtu. 7^a e^t Patris Suarez qui loco sæpius citato asserit: sac^tu e^t: sacra, et sensibilis ceremonia hoi aliquo mo sanctificans, et sacra ex institut^e significans.

Ecce celebriores vobis tradendæ de sacramto defiones a PP^ibus omnibus traditas, nonnulla earu improgmo, q^r explicandis prima defit^e, q^o in aliis corrigeru, q^d deesse, aut superesse censeatis, satis constabit. Noto tm aliquas ex prædictis defionibus sacrata legis explicare novæ legis ut tipis verbis costr^r, et q^a comu AA^s de sacrame^tis novæ legis tractant, ut ipso titulo tractus liquet, et q^a hic AA^s indicarunt, antiqua sac^ta n^ce vere sac^ta ut videntr Mag^r et Scotus. Nos q^ui sac^ta specia vera indicamus, eas defiones admittere n^n possumus, sed alia investigare conamur, quæ oin sac^tu explent.

Sectio 2^a

In qua ponitur defio et categoris definitio

Illa

Nra despsit Xa mente, eximij Di. sacramitut: Cremonia sacra sensib: sli ofierus sanctitat imofecta, et que etia exinstitut dina signicans, defionis bonitas satis stat ex iis que in pcedentibus diximus, cu vera sacti rationem examinabimus. Vidimus enim supra quomo dezat sacti nt ee signu grat et deinde pbavimus debilius ena ee ofeare aliqua sanctitat.

Simul pst dubitari cet declarata ex dina institut. qu n videtr cohaere cu doctrina supra etia tradita, cu diximus poise ee sacti q a nt signu naturale gras: q d ut q n videtr ee sacti ex institut. siquide illecta institut. signicare sub ordo supra nos docuire, poise ee ex materia et conexa cu gra, quas inde naturaliter illa signicaret. Cu tn stat, q d illa entitas adhuc n eet sacti nisi eset cremonia aliqua ad divinu cultu ordinata, et aliquomo sanctificans, q d illi pueniat debet ab institut. dina. Unde facile frari pst om nis pcatio suet defionis, q a nra cuvenit oi, et soli sacto: q o n clare; ans dtendir 1o q d ut distinguenti stabit veteribus, et nis sacra mabit dunt; 2o q d prapta excludit a sacto q q d sac. n e.

Et inta pponuntr

sij pp. testimonia, in quibus sactu desiunt, 1a sit hug. quint sec. pscedentis vidimus sactu dicit ee signu rei sacr, 2a sit sacti Isidori asserentis sac ee: p q d sub decumento reru visibilius dina virtus secretius salute operatr. Responder hoi, et alleg. pp. loqtor de sacramentis nouis legis, quod salute operat. secretius, et internu gra sanctificante omnicando q a talis sacto in omni; dicimus enim n e gra omnicare, aut causare, ut vidimus

q o grat. sacratalia n sit sac ta; q illis cuvenit rao nobis tradita; q d q a bicitr pb mia: q a remissio venialiu, qu p sacramtalia, e aliqua aut sancti ficatio, et significatio grat. Reo exe de r ng. q d adhuc si p sacramentalia remittentur venialia; q d adeo certu n e n debere appellari sacta q a at eni n possunt ea efficere, nec Eccleia qu sacramtalia instituit, potuitque eis dare vi; cu sit ppriu ipsius Dei remittere pccata, et sanctificare aias. Unde talis remissio, e sanctificatio erit a donat. extrinseca Dei sine illa prius intrinseca, q d satis n e ut sacramtalia sacta dicerentr.

magna pp.o

Dicitr 2o sacra plis cremonie, qbus Eccleia utitr in Baptismo sit. chrismatis unctio, salis, saliva q.

nomine in aures lingua infantis non sunt sacramenta, sed tantum significant gratiam in Baptismo collatam, et conferunt aliquam sanctitatem: quia hoc modo perficere non sufficit ad rationem sacramenti. Sacerdos eo tas ceremonias licet se non significare gratiam, nec esse sacramenta; alioquin Ecclesia posset instituere sacramentum, quod opus est solius Dei. Unde tantum sunt ornatus Baptismi; et sic solum quatenus cum illo uniuntur significant gratiam: ut liquet, si sacerdos eas ceremonias exerceret sine Baptismo, tunc enim nec gratiam significarent, nec aliquam sanctitatem, nec quidem externam communicarent; et consequenter nec sunt sacramenta, quia non habent partes omnia definitionis petita.

Obicitur 3º Sacrificium est ceremonia sacra invisibilis a Deo instituta conferens aliquam sanctitatem, et gratiam significans. Sed sacrificium non est sacramentum, ut nos ipsi supra docuimus: ergo nostra definitio convenit aliis a sacramento. maior probatur quia sacrificium est institutum in Dei cultum, et honorem, significatque Deum esse placatum, quod nisi per gratiam fieri nequit. distinguo maiorem: sacrificium est ceremonia conferens aliquam sanctitatem formaliter nego maiorem; materialiter omitto maiorem; sacrificium ergo excluditur per rationem sacramenti, quia ex sua ratione solum habet ut feratur ad Deum, et respiciat Divinam excellentiam, huius quod est signum formaliter, licet materialiter aliquando stringat iungi in eadem entitate, quod sit sacrificium, quod aliunde habeat rationem sacramenti: ut contingit in Eucharistia, et etiam in aliis veteris legis sacrificiis. Distinguitur quod formaliter sacrificium, et sacramentum, hoc respicit homines, quos sacrat; sacrificium respicit Deum, quem colit.

Obicitur 4º

quivis actus externus meretur augmentum gratiae, non est sacramentum; sed illi convenit nostra definitio: ergo. Probatur minor quia actus fidei externi, quo credo: verbi gratia, decenti in gratia esse gloriam conferenda gratia significat, et deinde me aliquando sacrat: est enim actus religionis: ergo nostra definitio convenit aliis a sacramento. — Distinguo negando minorem; non enim quibus actus supernaturalis est sacramentum, quia licet sacret subiectum gratiam quam significet, id tamen non habet ex Dei institutione. Ad confirmationem eodem modo respondendum est: actus enim illi, etsi sacrent subiectum credens, non tamen id sufficit ad rationem sacramenti utrumque deficiat. Excluduntur etiam hic actus naturales sacramenti, quia non sanctificant, neque quidem externe: non enim nos sacrant externe, nam illa sacrant externe, et ab hoc, quia authoritate publica Deo dicatur. illos actus nec Deus, neque alius, eius authoritate instituit, ut per eos homines sacrarent.

5º obicitur nobis

Matrimonium est ceremonia sacra significans, et conferens gratiam, et a Deo in suum cultum institutum; sed non est sacramentum: alioquin plura essent, quam septem sacramenta novae legis: ergo [illegible]

1. 8ª Magister in 4º dist. martirium esse Sactum, vel aliqua Bapti 3 spiritus ?inde illud mnitir Bapm sanguinis appellari; sed omnis 1º opp. est cum Divo Tha, et Suarez hic disp 29. sect 3ª.

Sed tamen discurrunt Alii.

Proignanda rat. qua martirium excludant a rat. Sacti. 1º enim aliqui docent, martyrium non esse sactum, quia gra non causat ex opere operato, sunt tamen vera gras causa, sed mera ?. ?. illius, ad cuius presentiam voluit Deus gra martiribus ? ex speciali privilegio, qua privilegium datum non martirio per modum Sacti. sed per modum excellentissimi actus virtutis, charitatis scilicet, et religionis quod Deum; sed hec ratio ?, 1º cum Sacramentum non excludat ?, subiecti disposit. ut patet in Sacramento penitentie. 2º quia innocentes pro Xpto interfecti predicante mnitir a PP. martyres; ? illi non habuerunt propria disposit. cum fuerint ratione expertes; quod collata fuit illis gra ex opere operato. Preterea alij respondent, martyrium ideo non esse Sacram. quia non a Xpo institutum non insignum gra. Unde si valet causa a martyrio ad gram id ?ingit propter mera ? Divina, ex privilegio gras cum act. martirij; Signi catio a Sacti et a volunt. Divina. hec ratio est Bechi q. 66 ? ? ?.

4. Pr Suarez ubi supra negat martirium esse Sactum, quia non sufficit adeat. hiuius, quod sit opus externum, in quo ? gra. Sed ultra req. quod sit ceremonia sacra, et instituta ad significandum; neutrum a hom. ? martirio, ac proinde non Sactum.

Respondeo cum Pe Conson. de Sacti. disp. 6.2. sect. 4ª. ideo martirium non esset Sactum, quia sacta sunt causa gras, ? Dei per suos ministros, ? habet martirium, nam occisio martiris est actio Demonis vel tiranni, ut optime docet Bellarm. de Bap. . ? hec doctrina, quia Deus est agens principale in Sacti. sic quando ho absolvit, dicitur, Deum absolvere, ? ? Unde dixit Aug. Petrus baptizat, Deus est qui baptizat, Paulus baptizat ? et videre. ?; sed Deus non dicitur efficere martirio; quod ? ? Deus quod martirium, acque Sacta, alterius peculiariter censetur actio Xpti, actio ministri efficientis Sactum, qualiter censeri nequit actio tirani aplicantis, sive exequentis martirium.

Deus tamen

2ª non semet ?ingit ministrum Sacti in peccato ministrare illud, cuius actus ? ? peccaminosa: ? quod applicans martirium peccat, non obstat, quominus martirium sit Sactum ? ? ? causa, ? ?. Respondetur negando causam, quia ? ? ?;

Sacerdos conficiendo sacramentum potest, dicitur tamen Xptus tunc conferre, et absolute tamen numquam tamen dicitur Eccl[esi]a conferre sacramentum ex applicando martyrium, minister a sacramentorum dicitur eorum nomine Xpti, et Xptus cum illo concurrit; ... habet generalem intentionem conferendi id, quod intendit conferre Xptus et Ecclesia, quod diminuitur in intentionis ... inprobum ... ut ... nec ... minister Xpti.

Itiam obiter notare velim ex P. Suarez loco supra citato posse non esse questionem de nomine utrum martyrium conferat gratiam ex opere operato; hic modestius authore, quod si per conferre gratiam ex opere operato intelligatur, quod martyrium conferat gratiam ... vera causa illius, in hoc sensu potest negari conferre gratiam ex opere operato; si vero pro conferre gratiam ex opere operato nil aliud intelligatur quam posito opere illo, tamquam solitus Deus infundere gratiam ultra omne meritum ex speciali privilegio, sic admitti potest illo modo modus.

Sectio 3.a

An ratio sacramenti univoce dicatur de suis inferioribus

Indubitatum de ratione sacramenti potest simul tamen ... conveniunt ad sacramentum novae legis, cum certum sit esse vera, et proprie sacramenta, et quae etiam ... omnibus eodem modo proprie convenientem; dificultas ergo procedit de ratione sacramenti valide supra, prout convenit dicitur veteri, et novis sacramentis, de quo potest esse dubium, et quidem non leve, cum videatur difficile reperire posse rationem aliquam proprie omnibus communem, in qua sit univocationis; alliqui docuerunt cum Mag.o in 4.o Sententiarum rationem sacramenti esse analogam, propter quam etiam S.a Scitari solet Ang.s Doctor 3.a p. q. 60. a. 2. 3. ... docet antiquitus fuisse vera

in 4.o lectio au[ditur] sacramenta cum ... esse signum visibile gratiae, unde videtur mutasse s..., et alibi etiam tradit ante Xpti adventum fuisse vera sacramenta, scitari etiam Scotus pro negativa s.a; communis tamen docet rationem sacramenti communem esse, et univocam novis sacramentis et antiquis, sic cum Suarez, et Barg. communiter ...

Ista D.o sit: ratio sacramenti est univoca omnibus sacramentis tam antiquis, quam nobis; probatur 1.o a priori: ea ratio est univoca quae proprie convenit omnibus inferioribus; sed ratio sacramenti proprie convenit omnibus sacramentis antiquis et novis: ergo est univoca respectu illorum: maior patet ex univocatis; et minor infertur; probatur minor quoad antiqua sacramenta, nam de novis nemo ambigit eis proprie convenire rationem

definitio sacramenti sacramenti: sacramentum est ceremonia sacra significans gratiam, et conferens sanctitatem ex divina institutione; sed hoc cum proprietate dicitur de antiquis sacramentis: ergo his proprie convenit ratio sacramenti; maior definitio sacramenti quam supra tradidimus, et probavimus; minor probatur nam circumcisio v.g. significabat gratiam ex divina institutione; conferebat antiquam sanctitatem ... illa cum Iudaei consecrabantur in populum Dei electum, distinguebanturque a ceteris gentibus: ergo erat ceremonia sacra et conferens proprie sacramentum.

Ita, et simul probatur minor prioris

priori sic, ex mo loqdi Scilicoru, et P.P. Scilicani, Florentinu, et Tridentinu asigto disfa intrinsecu q sactis docent noua ab antiquis differre q noua significant, et causant gratia, quae antiqua tantu significabant: q supponunt utraque antiqua fuisse vera Sacta. patet hic coa, na aliqui ponunt discrim inter noua, et vetera, q illa sunt vera Sacta, et vetera n fuerint vera Sacta.

Augetur

ladio. doctrina sactis docet, ut supra vidimus, na ee meliora, maiora, &c. vera, qu antiquis: q censet antiqua fuisse veru sacta, aliqui n usus fuisse comparatiuo, q dicitur supponat positiuu, verior infertur, saltu Ds indicare vtraq Sacta fuisse vera Scta. Secus nra nessent meliora; nec comparatio, nisi in ultra qu comparati extremo dtr simpliciter pretu, seu ratio illa, quae comparatur. Confirmatur praecedens. na ut supra diceba n possunt hoi in vera aliqua religione Conuenire absq Sacti; sed lex antiqua fuit vera religio: q vera sacta inconstituit.

Dicebis 2°

q Sanctitas propria, et impropria n conueniunt uniuoce in ratne Sanctitas; sed Scta noua causant vera, et propria Sanctitate, et antiqua tantu impropria: q non possunt cum noua uniuoce in ratne Sacti. Coa probatur, na causa propria tui, et causa impropria n conueniunt uniuoce in ratne causae. Respondent aliqui eoru, qui defendunt uniuocatne, q licet Sacta non conueniant in Sanctitate, quae causant, conueniunt tamen in ratne causae, na licet antiqua ipsa, et noua ipsa causarent Sanctitatem, tamen ta veru antiqua causabant ipsa Sanctitate, sicut noua causant ipsa, sicut pr ta veru ... hoi, et equi, licet n conueniunt uniuoce; tamen in, et equu uniuoce conueniunt in ratne causandi rim, qa hic ta veru Caus aquato, quae abseniunt in ratne causandi rim. qa hic ta veru ... adjuueniunt subiectu ... ordinario.

Haec tamen solutio mihi n placet, q a ex illa infertur intentu, atqui, sicut Sacta noua, et antiqua n conuenire in ratne causandi Sanctitate, et hoc infertur n conueniu uniuoce absolute in ratne Sacti; patet illatio, na Sacti constituitur per relatne causandi Sanctitate; q si n conueniunt uniuoce in hac relatne n conueniunt uniuoce in ratne Sacti. patet coa, q a etsi pictor producens picturam hoi, et alio hoe p generatne producens ppie conueniunt in ratne causandi aliq ppie; n tamen propterea conueniunt uniuoce in ratne causandi hoe, qa tri utriusq relatis, et causalitas analogica conueniunt; et idem dico de vivi hoi, et equi. Deinde impugno praecedente solutne qa virtus 2e... et virtus simpliciter n possunt uniuoce conuenire in ratne virtus ... ; sed virtus producendi Sanctitate ipsa ... et virtus ... noua, et antiqua ...

Sacta non possunt convenire univoce; patet haec cons.; quia virtus veterum Sacramentorum est virtus ad sanctitatem perfecta, et virtus Sacramentorum novae legis est virtus ad sanctitatem perfectam: quod etiam probatur ad exemplum. Vinea creati, potest etiam respondere, quod licet pater habeat virtutem simpliciter ad vivificandum; virtutem illius diversam esse quam tantum virtus.

Ex natura non propria respondeo, negando minorem argumenti; Sacramenta nova causant propria sanctitatem et simul impropria; sed comparatione propria tantum, negando minorem; licet ergo nova Sacta causant propria sanctitatem, quia antiqua non causabant, causant etiam sanctitatem impropriam, quam antiqua causabant, consequenter possunt convenire utraque Sacta in ratione causandi sanctitatem impropriam. Sicut enim pictores conveniunt univoce in ratione, et virtute causandi hoc pictum.

Replicabis: quod Sacta nova causant sanctitatem propriam, et impropriam: quod non conveniunt univoce cum antiquis, patet haec cons.: quia virtus producendi proprie, et improprie non convenit univoce cum virtute producendi tantum improprie. Sed nego ergo cons., cuius probationem distinguo; virtus producendi proprie, et improprie consideratur totum quod dicit non convenit, concedo; idem probat consideratum aliquid quod dicit nego prob. Sicut homo consideratus totum quod dicit non convenit univoce cum equo, cum quo conveniunt consideratum aliquid sicut consideratus pure animal. Replicabis iterum: quod Sacta nova absolute in ratione in ratione Sacti non conveniunt cum antiquis, patet cons.: quia ratio Sacramentorum novae legis est causare propria sanctitatem, nego cons., cuius probationem distinguo, ratio Sacramentorum novae legis specifica est causare propria sanctitatem, concedo; ratio generica nego, et hoc non obstat ad univocationem, alioqui nulla esset ratio univoca, cum huic inferioribus superadditur ratio aliqua quod non reperitur in aliis.

Dices 2º signum non convenit cum illa in eo puncto, quo constituitur signum illius; sed Sacta antiqua fuerunt signa novorum: quod non conveniunt univoce cum illis in ratione Sacti, maior probatur in imagine hominis, quae non convenit cum homine, quatenus est illius imago, distinguo consequentiam: quod non conveniunt cum illis in ratione Sacti quatenus sunt signa illorum, concedo cons.; in ratione nego cons. non dicimus Sacta vetera convenire cum novis Sacramentis quatenus fuerunt signa illorum, sed quia illis etiam convenit ratio Sacti. exemplum imaginis hominis nil probat: quia non repraesentat hominem quatenus est signum hominis veri, sed quatenus animal rationale, quod est ratio hominis: potest enim univoce convenire cum alia imagine, quae non est signum illius, sed quatenus convenit ratio in genere.

Quaestio 4a

Reliqua de Sacramentis perficit. Sectio 1a Sacramenti divisio.

Quod de Sacramenti restant explananda: ad eamque divisio Sacramentorum; reliqua hic agimus de virtute, numero Sacramentorum, respondens de eis inquirimus, in quo sectio sectione dicam; 1a quod Sacti divisio est in Sacramenta veterum, et novorum; novum est, quod institutum est in lege evangelica

titulo gratiae legis ueteris legis evangelicae ... nomine utriusque doctrinam
sacramenta legis evangelicae significant gratiam, quam uirtute dicunt digne suscipientibus
significare, at non causant gratiam quam significant; sed illa distinctio non dicenda
facile apparet totius oppositum utriusque definitione, si per sacramenta legis evangelicae
dist. non tradat sola causa, et antiquis definitione conueniunt, ... tantum
practica diuini fuit ... causae qua sacramentum dicitur practicum et speculati-
uum, siquidem practicum causare gratiam significat, quod debet sacramentum nouum, et speculatiuum
quod tantum significat et ... gratiam ... ueteris sacramenti.

Opponebis tertio contra

sacramenta nouae legis apponente obicem peccati recipiuntur, ut uere sacramenta, sed tunc non causant,
non significant gratiam; ergo noua sacramenta non sunt, non significant gratiam. ... non
causant, ut supponitur, non significant ... causant ... significatio fidei ...
... in actu secundo ... non ...
primo negamus, totaliter significat sacramentum nouae legis fuit absolute Christi Domini
... sacramenta significare, non causare gratiam in actu secundo. ... ponente obicem illi, et
... innocenter obicem peccati non causant gratiam in actu secundo ... significant ...
aliter ... in non ponenti obicem ... gratiam ... ponente obicem causat
et significant in actu primo.

Sed instas: qui recipit cum obice gratiae sacramentum, recipit illud in actu
secundo ... recipit Eucharistiam in peccato seu recipit sacramentum; ergo tunc ... sacramentum
sacramentum, sed tunc non retinet rationem ... et significandi; ergo significat ... non causat
sacramentum. Sed haec instantia patitur ... ut
ut facile ... in actu secundo ... qui recipit ... recipit ... in actu
secundo ex ... in actu secundo significationis et causalitatis ... sacramentum enim licet
non causant gratiam illam, tamen ... ut patet ma-
nifesta in imagine ...

Deinde uero sacramentum diuidi potest in tot sa-
cramenta quot ... statu ante legem evangelicam ... sacramenta ...
... nouae sacramenta dicuntur ... uiuorum, et mortuorum ... sunt
sui institutione ordinantur ad ... uitam spiritualem gratiam, ... in ea con-
... augendam; sacramenta uero mortuorum ... ex ... institutione
recipiunt ... mortuum peccato, ad illum uiuificandum ... talia sunt Baptismus,
Poenitentia dumtaxat ... reliqua autem sunt sacramenta uiuorum. ... ex primaria
sua institutione ... sacramenta uiuorum mortuum peccato ... gratiam uiuificant

ce ^{a} morientium sac ^{ta} aliquo gratia viventis hoi conferunt, et augent, quae minime conferre possent, nisi ad instituta essent. alias [illegible].

Partes divisio fit

sac ^{tum} in permanens, et transiens: illud dicitur quod consistit in re permanente, qualis est sola Eucharistia; transiens vero dicitur, quod consistit in usu, et exercitio ipsius sac ^{ti}, qua ratione ubique omnia, absolutione, et absolutio tantum durant, atque facta sac ^{ta}; Subdividitur etiam post sac ^{tum} novae legis in sac ^{tum} institutum ad bonum omni Eccles. qualis est ordo et matrimonium, et quod institutum est in bonum partic. cuius est quaelibet quaecumque extra sac ^{to}.

Sectio 2.^{a}

quarat. sac ^{tum} praedicetur de suis inferioribus

Cum dupliciter possit aliquid praedicari de aliquo subiecto, essentialiter sic et accidentaliter, quamvis etiam modis quibus ponere praedicta conveniunt subiecto, et aliunde dificile sit sac ^{tum} praedicari de suis inferioribus: dicit enim cum verità Bap. est sac ^{tum} rogatur quomodo ex supra dictis modis praedicetur istud sac ^{tum} de Baptismo, et tamen de aliis sac ^{tis}. Respondeo statim praedicari essentialiter, probo breviter; ratio sac ^{ti} est de esse Bap. ergo praedicatur essentialiter de illo: patet cons.; nam est essentiale rei, quod essentialiter est illa: ob antec. de esse Bap. est buius praecise ablato, aufertur; sed ablata ratione sac ^{ti} a Bap. hic aufertur: illa enim ablata solum manent ablutio naturalis, sicut ante institutum, quae non erat sac ^{tum}, sicut non erat ante institutum; ergo.

Potest

id praedicari essentialiter de aliquam cum quaecumque talis res dicitur, ita quod libet sac ^{tum} in particulari definitur per rationem omne sac ^{ti}: quod hec praedicatur essentialiter de illo; cons. liquet et maior certa: quod in sic definitur per rationem, hic praedicatur essentialiter de hoc; minor non minus certa, nam fide omnes theologi definientes sac ^{ta} in particulari explicant rationem omne sac ^{ti}; sicut in chatechismo Romano definitur Bap. sac ^{tum} regenerationis, et a Divo Aug. vero definitur, sac ^{tum} chrismatis: Ubi omnis ratio abstracta non chimerica praedicatur essentialiter de illis, a quibus abstrahitur per intellectum; sed ratio sac ^{ti} abstrahitur a sac ^{tis}, et non chimerica: ergo praedicatur essentialiter de sac ^{tis}; minor cum cons. liquet, et maior clara; nam illa ratio abstracta est realis reliqua esse, et realiter praedicatur in identificatur cum inferioribus, a quibus abstrahitur; ut tum alij.

Sunt tamen aliqui RR.^{di}, qui hic importune satis Thomistarum doctrina infirmantes, afirmant, aliud esse subiectum denominationis sac ^{ti}, et aliud denominationis ipsius. Dicunt enim, denominationis sac ^{ti} atque solum est sac ^{tis}, sive per rationem sac ^{ti}; nostri subiectum ipsius argumentum quod [illegible]; quidquid est [illegible] esse ali-

licuisset orat^r de illo cu[m] ver^{te}: q[uia] dicac[tio] in [...] n[on] [...] cu[m] verit[at]e: sac[ramen]t[um] [...] coa; n[on] est de [con]creto denominativo, qualis e[st] q[uod]libet sac[ramen]t[um] n[on] orat^r vere, rat[ione] [con]creti, veru[m] orat^r cu[m] verit[at]e albu[m] e[st] albedo, dic[itu]r tam[en] cu[m] verit[at]e albu[m] e[st] Petrus; sed ex ipsa doctrina adversarioru[m] illoru[m] astruitur utru[m]q[ue]: p[ri]or [quia] [con]creti denominativi est de esse denominati: q[uia] sac[ramen]t[um] [con]tr[ahi]t essentialit[er] de denominat[ion]e huius sac[ramen]ti ab hoc vi[...] [...]: hoc sac[ramen]t[um] e[st] denominatu[m] s[ecun]d[u]m i[m]portans, ut ipsa sac[ramen]t[um]; s[ecun]d[u]m ipsa [con]creti [con]tr[ahi]t essentialit[er] de [...] denominat[ion]e: q[uia] sac[ramen]t[um] [con]tr[ahi]t essentialit[er] de hoc sac[ramen]t[o].

Respondeo intra disq[ui]so ans. [...] orat^r cu[m] verit[at]e de illo, si modu[m] praedicandi servet, [con]cedo ans: si n[on] servet, nego ans. N[on] sufficit ad praedicandu[m] cu[m] verit[at]e aliq[ui]d [con]cretu[m] de subiecto, q[uod] sit de illius esse; s[ed] ult[r]a req[uiritu]r q[uod] in praedicat[ion]e servet^r modus [...] nexus; ratio huius doctrinae e[st], q[uia] verit[as] [forma]li [con]sistit in [con]formitate actus enunciantis cu[m] obi[ec]to, quae variari p[otes]t p[ro]p[te]r modu[m] significandi, ut patet exemplo, nam ex p[ar]te obi[ec]ti ide[m] e[st] materia, forma, et unio, [et] materia cu[m] forma, et unione; et t[ame]n vera e[st] materia cu[m] forma, et unione e[st] ingenerabilis, falsu[m] t[ame]n materia, forma, et unio e[st] ingenerabilis; modus q[uo] praedicandi, licet n[on] mutet esse [con]creti obi[ec]tivi; mutat t[ame]n verit[at]e[m] [con]creti [forma]lis; ac p[ro]inde n[on] semp[e]r q[uod] q[uod] e[st] de esse alicuius cu[m] verit[at]e [praedica]t^r de illo: q[uod] e[ra]t.

Arguunt 2[o]. Sac[ramen]t[um] e[st] [con]cretu[m] denominativu[m]; s[e]d hoc solu[m] dicit essentialit[er] subiectu[m]: q[uia] [...] [...] q[ui]a tantu[m] afficit in recto; [...] q[ui]a solum de subiecto [con]tr[ahi]t [con]cretu[m]: [pro]b[atu]r [...] ipsa [con]creti quidditativi, et denominativi e[st], q[uia] illud utraq[ue] p[ar]te afficiat in recto; denominativu[m] altera[m] in recto, et altera[m] in obliquo, s[e]d t[ame]n q[uo]d afficit in recto, [con]stituit [con]cretu[m]: q[uia] [...] [...] solu[m] e[st] subiectu[m] sic [...] [...], siquide[m] hoc tantu[m] afficit in recto.

Respondeo negando mi[no]re[m]: [con]cretu[m] eni[m] [forma]lit[er] dicit subiectu[m], et forma[m]; nec 1[a] p[ro]batio [con]vincit, q[uia] quomodo [...] afficiat p[ar]tes, sive in recto, sive in obliquo, altera ablata, [...] [con]cretu[m], illud [con]stituerit. ad 2[um] p[ro]ba[tionem] [...] nego, quod tantu[m] de subiecto [...] [con]cretu[m]: p[ro]p[te]r de subiecto, ut [con]iuncto cu[m] forma. alioqui[n] esset veru[m] de Petro [...] albedine dicere: Petrus e[st] albus: q[uo]d significat e[st] de Petro, ut [con]iuncto cu[m] albedine p[ro]prie, e[ss]e albu[m]. S[e]d [con]tra [...] [...], id verum e[ss]e si loquat^r de [con]cretis [forma]libus: obiectiva eni[m] [con]creta n[on] afficiunt suas p[ar]tes in recto, nec in obliquo: hoc eni[m] p[ro]priu[m] e[st] de [con]creto [forma]li: obiectiva q[uo]d [con]creta, ta[m] denominativa, qua[m] quidditativa, utru[m]q[ue] [forma]lit[er] [con]stituit^r ex forma, et subiecto —

Disp.q 3.a

de phica sacramentorum essentia

Hactenus de meth.ica Sac.torum essa egimus, sive de ipsis sub ratione methaca, scilicet p genus, et diffa; nunc vero supposite agendimus de phica essa, seu partibus, quibus phice constant perquirere, et indagare, in qua etiam materia, et forma, de eorum valore, et aliis valde ad sac.torum notam agemus.

Quest.o 1.a

An sac.ta constent rebus, et verbis? sect.o 1.a disjuncti respondet.

Sac.ta esse compota quoad dicitur in Christo et ap.lis, consentiunt in eo tra, et maa inspexit, nec obstat, aliqua compte, quae prae Sac.ta esse subinde instituit; seu fre Sacramentalis sicut in compto naturali distinguit, ubi pars, quae est fra supplementa mae, et etiam substantia unionis, in sac.tis alia est maa remota, alia proxima; ut in Baptismo ablutio est proxima, aqua vero est maa remota, aliquando haec desinunt, ut in Eucharistia; nunc q.o inquirimus quo pacto res, et verba sint maa, et fra Sac.torum, sive partes intrinsecae eorum; et suppono nos loqui in praesenti de sac.to in communi, licet certum sit necesse dixat.e illis res hac xporit.s, nec loquimur de sac.tis veteris legis, de quibus certum est rebus tantum, et non verbis fuisse instituta, loquimur q.o tantum de sac.tis novae legis, quae de facto sunt instituta a Xpto Dno, nam supponimus, necesse de illorum essa constare rebus et verbis: nam quid prohibet, quod Xpus constituisset verbis Sactorum totam efficaciam quae de facto rebus, et verbis collata fuit?

Questio dependet tantum a materiali Sac.torum, sive ratio quae sumitur, ratione signum pars rat.e instituti; verum est, id quod voluit Xptus ordinis esse signum practicum quae rei, et verbi, an institutum an verba tantum; supponendum est in praesenti nomine rei intelligi, quod habet esse reale, nam non etiam verba sint res, sed intelligitur quod significatur per verba nomine vero verborum intelligimus verba ad significandum imposita, v.g. absolvo te a peccatis; haec verba enim significant solutionem a peccatis, quae solutio per illas voces significata dicitur:

Omnis doctrina Theologorum cum D. Tho. hic q.a Durandum asserit, sac.ta omnia constare rebus, et verbis, et de Bap.o in praesenti ap.te loquitur Apost. ad Ephesios 5: mundans eam lavacro

lauacro aquæ, quæ in verbo vitæ, ubi per ly lauacro denotatur res, et verbo vitæ denotantur verba quibus confertur Bapt., accedit testimonium Aug. in Joanne ubi valde dixit celeberrimum: accedit verbum ad elementum, et fit sacramentum, ubi per ly accedit satis ostenditur ex elemento et verbo constare sacramentum; probatur 2º quia ex Florentino in decreto Eugenij 4º ubi relatis sacramentis ecclesiæ subiungit; hæc omnia sacramenta tribus perficiuntur rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, et persona ministri, ratio a priori huius est voluntas Xpti Dni, quæ nobis constat ex scriptura, concilijs, et per perpetuam traditionem ecclesiæ.

[illegible] aliquæ congruentiæ, quæ afferuntur a D. Thoma 1º ex parte Xpti nam sicut verbum divinum in Xpto Dno iungitur carni sensibili, sic in sacramenti verbum rei sensibili adhibetur et sic magis Xpto Dno assimilantur, 2ª est ex parte hominis qui sicut constat corpore et anima sic sacramenta continent rem sensibilem, quæ corpus tangit, et verbum quod transit ad animam, et habet [illegible]; 3ª ex parte finis, nam ut ait Aug. de doctrina christiana cap. 3. verba obtinent principatum inter omnia signa propter maximam aptitudinem, quam habent ad significandum magis distincte, ideo oportuit, ut significatio rei, quæ debet erat magis confusa, et indeterminata, determinaretur per significationem verborum, quæ est magis clara, et expressa.

Obijcies 1º contra 2ªm D. S., nam sacramentum pœnitentiæ perficitur, sit, confessione pœnitentis, et absolutione sacerdotis: quod non omnia sacramenta perficiuntur rebus, et verbis, respondeo dari aliquem satisfactionem ex parte confessionis, quæ est res. Idem satisfacit hæc solutio, 1º quia satisfactio non pars essentialis pœnitentiæ. Diximus loquimur de partibus essentialibus sacramentorum secundo colligitur ex adiunctis verbis, quorum ratione [illegible] deficit non perficitur sacramentum, 2º quia satisfactio non semel fit verbis, ut quando imponitur pœnitenti recitare aliquas preces, ut corona, aut miserere.

Propterea aliter respondetur 1º negando assumptum, quia in pœnitentia non solum concurrit ex parte materiæ confessio pœnitentis, sed etiam dolor de peccatis, quæ non sunt verba. 2º est res per [illegible], quod licet materia proxima non esset res, concurrunt tamen, ut materia remota ipsa peccata, nec refert, quod hæc non sint materia proxima, quia Pontifex quando loquitur [illegible], quæ concurrunt ad sacramentum, non videtur loquitur solum de materia proxima cum loquatur de aqua in Bapt. de [illegible] in confirmatione, quæ duo sunt materia remota, sicut peccata in sacramento pœnitentiæ; quod si dicas aliquando contingit quod peccata sint tantum oris, ut in iuramentum, testimonium, ac proinde erunt verba. Respondeo nullum esse peccatum oris quod non sit cordis iuxta illud Xpti Dni: exeunt de corde falsa testimonia, et blasphemiæ &c.

Obicitr 2.o Eucharistia n̄ cstat verbis, sed tantum rebus; pacto nam verbis transacti transactis adhuc durat Sacr.tum, sicut enim ꝓseverat, quoties durant species in Corporis: q.o n̄ omnia Sac.ta cstant verbis. = Resp. negando ans, cum ꝓbat.s, dico verbis transactis n̄ durat Sac.tum, ido: transactis moraliter nego. Itaq. ad ꝯstitutionem Sac.ti Eucharistiæ neccia s.t verba, quæ tm n̄ req.r, sed ꝓ n̄ existere, ut in Sac.tis, sufficit enim si moraliter ꝓseverent: porque q.o ꝯstituuntr verba, ja n̄ n̄ existunt, tm existunt moraliter. quæ moraliter ex.r. videtur inde q.d species Sacramentales eodem modo se habent, ac si verba phice existerent, acpinde cum ꝯtinerent Corpus Xpti si verba phice existerent, eodem modo ꝯtinent illud phice transactis verbis, et moraliter solum ꝓseverantibus. q.d verba moraliter existant ꝯstat ex eo, q.d maneat eorum effectus, sit ꝯtinentia Corporis Xpti, et huius signficao in speciebus, acpinde verba s.t fra in Eucharistia, n̄ solum ꝯtenus s.t, sed etiam ꝯtenus fuerunt, et patet exemplo hois Baptizati, quæ denominatio ꝓvenit a Baptismo, qui modo n̄ e.t, sed fuit aliquando phice, et adhuc moraliter durat.

Obicitr 3.o matrimonium aliquando ꝓficitr solis rebus, ut quando celebratr nutibus, aliquando v.o n̄ ꝓficitr rebus, ut quando celebratr solis verbis: q.d saltem Sac.tum matrimonii n̄ cstat rebus et verbis, huic difficultati n̄ e.t adeo difficilis ꝓptr se, quam afert quam ꝓptr varias Aut.es solut.es exhibitas solitas, quoniam q.a sua opinione c.a maa, et fra matrimonii discurrunt; quare licet nri instituti n̄ sit, debuit tm ꝓ solut.e ꝯsurentis caput ꝯmuniores discurrendi modos, c.a hanc difficultatem atingam, ꝯvenientr tm r.a. quælibet eorum resp.o ad obiectum negando ans, q.a sive verbis, sive nutibus celebretr matrimonium, semp.r ꝓficitr rebus et verbis, q.a nutus licet n̄ sint fualitr verba, sunt tm virtualiter verba, et verba licet n̄ sint fualitr res, sunt tm virtualiter q.d sufficit ad veritatem nostri.

Primo aliqui cum Nava 10 dicunt ꝯsensum internum ꝯtrahentium e.e maam matrimonii, et voces quibus exprimitr e.e verba, et fram; alii v.o docent, verba utriusq. ꝯiugis e.e maam, et fram; diferunt tm Aut.es huius s.e, nam alii dicunt verba alterius ꝯiugis e.e maam, et verba alterius e.e fram; alii v.o dicunt verba utriusq. ꝯiugis posse dupliciter ꝯsiderari, sub ratione traditionis, et sub ratione acceptionis: sub priori ꝯsiderat.e s.t maa, et sub posteriori s.t fra: q.a id ꝯmune ꝯtractui, in quo traditio supponit ad acceptionem, sine qua impfectus e.t, et implectus ꝯtractus, ꝓ acceptat.em ꝓficitr, et ꝯplitr, ita Suarez, et Thomas Sanchez, c. ꝯmunior opinio, et videtr verior,

verior; nec poterat 2.o eiusdem obiecti ex P.e Varq., matrimonium regulariter constare verbis, ut docet decretum Florentinum libertum, ubi ait; causa efficiens matrimonij regulariter est mutuus consensus per verba de presenti expressus; moraliter enim loquendo id quod regulariter, et frequenter fit, absolute dicitur semper fieri.

Sectio 2.a

Comparantur inter se res, et verba sacramenti

Inquirimus in presenti quaratione se habeant inter res, et verba, quibus sacramentum constare vidimus sectione praecedente. Communis opinio theologorum cum Magistro, et D. Thoma, P.e Suarez, et Varq. docet, res in sacramento exercere rationem materiae, et verba rationem formae; probatur 1.o 1.o authoritate Florentini supra relata ubi aperte docet sacramenta constare verbis tamquam forma, et rebus, tamquam materia; probatur ex verbis Aug. supra allegatis, accedit verbum ad elementum, et fit sacramentum; ubi accedit denotatur verba supponere res, seu elementum, quod proprium est formae, sicut proprium est materiae praesupponi ad aliud: ergo res habet rationem materiae et verba rationem formae in sacramenti.

Probatur 2.o ratione quia ut dictum est in sacramentis concurrunt res et verba, ideo ipso res se habet ut materia; et verba ut forma: ergo in sacramentis res, et verba se habent ut materia et forma: probatur minor: in composito physico quod praesupponitur ad aliud se habet ut materia, et quod aliud supponit se habet ut forma, licet materia sit subiectum quod advenit illi se habet ut forma; sed in composito sacramenti res praesupponitur ad verba, et haec adveniunt: ergo quod erat probandum. probatur minor: obiectum praesupponitur ad actum; sed res sunt obiecta verborum quae supponunt: ergo quod erat probandum. probatur minor: obiectum praesupponitur ad actum; sed res sunt obiecta verborum, ut patet in Bap.o; cuius verba ego te Baptizo, habent pro obiecto ipsa obiectiva absolute, quae est res, qua constat Baptismus: ergo quod erat probandum.

Probatur 3.o a paritate compositi physici

nam sicut in composito phisico ea pars dicitur forma, quae determinat indifferentiam alterius, et dominari sicut in composito physico ea pars dicitur forma, quae determinat indifferentiam materiae, sic in composito morali et sacramentali forma erit pars quae est magis determinata, et materia, quae sit de se magis indifferens; sed res de se magis indifferentes, et verba magis determinata: ergo verba sunt forma, et res materia; probatur minor nam in sacramento ordinis traditio calicis, et patenae de se apta est significare traditionem ad custodiam, vel administrandum, sed haec indifferentia tollitur per verba sacramenti ordinis, quae

in accipit potestatem offerendi sacrificium, quia quis debeat significari traditio potesta
tis sacerdotalis: ergo quia verba solum sunt indifferentia in sacramentis, ac proinde verba non sunt forma, sed res
maa.

3º Arg. Sacramentum est quoddam ens artificiale signi; sed signum ad placitum
quale est sacramentum componitur ex re significante tanquam subiecto, et significatione tanquam forma.
Sicut enim forma calidi est calor, sic forma signi est significatio: ergo sacramentum constat significa
tione tanquam forma; sed haec significatio non habetur a verbis, sed a divina institutione: ergo
verba non habent rationem formae, sed materiae subiectae, alioqui verba ante institutionem sacramentorum
essent signa ... .

Sed facile solvitur obiectio ex supra notatis, possumus enim loqui
de sacramento prout est subiectum significationis, vel de sacramento reduplicative, et ut includit significa
tionem non ... sensu; dico ergo materiam, sed signum componitur ex re significante, et signi
ficatione reduplicative sumptum, ... significativum, ... Sacramentum ante signi
ficationem est signum ... gratiae, quia ... componi ad illam significandam, et ... in
... habet suam formam, quae non verba: quae verba ... adhuc ...
significationis sacramentalis ... institutione. ... in mo
... , in qua ante ... ... valorem, ... forma ...
... ; ... superveniet alia forma moralis ... voluntate Principis: ...
quod dicimus verba esse formam sacramentorum non loquimur de ultima forma morali, et sacra
mentali; haec enim est institutio divina; sed loquimur de alia forma quasi physica
et morali componente ... sacramentis ante ad institutionem, et haec sunt verba.

Arg. 2º in

unico composito non datur nisi unica forma; sed in composito sacramentali forma est institutio
divina: ergo verba non sunt forma: minor liquet, nam sacramentum est quoddam artificiale compositum ad
placitum significans; signi autem ad placitum institutio est forma ut dicebamus; ... ergo
... materia ... institutionis: ergo non sunt forma sacramenti ... ; quia in eodem composito id quod
est materia non est forma.

Resp. distinguendo maiorem; in unico composito non datur nisi unica forma respectu
unius materiae, concedo maiorem; respectu diversarum, nego, et distinguo etiam minorem; sed in composito
sacramentali forma est institutio divina respectu rerum et verborum, concedo minorem; respectu
rerum praecise ... , ... ; nec probatio minoris quod ... ; itaque institutio
divina est forma respectu rerum, et verborum, quae ... requiruntur ad sig
nificandam gratiam. hoc tamen non obstat, quominus verba sint forma respectu rerum

verg, qa in illis quasi uniuntur ad significatum, quam habent a divinitate divina, quod patet exemplo unionis in composito physico, ubi forma est subjectum unionis; ceterum sit forma respectu materiae, ad significatum nego loqui, cuius quaestio aliquanda est: in eodem composito id quod est materia non potest esse forma respectu eiusdem toto; respectu vero ... nego ... constat ex dictis solutio.

Sectio 3a.

An significatio sacramentalis sit indivisibilis, aut divisibilis?

Diximus sectione praecedente verba, quibus constant sacramenta, esse formam, aut adiuvantem, quia significatum per infallibile illis a divinitate proveniens, significatum divina, et significatum quasi ultima causa est forma ultima adveniente uno, et verbis sacramenti, quae est quasi ultima forma constituens sacramentum in esse sacramenti, in esse talis, et propterea vocatur forma sacramentalis. Modo autem inquirimus, an haec significatio sit simplex, et indivisibilis, itaque quod verba indivisibiliter significent effectum sacramenti, scilicet gratiam, an potius res partibus significent gratiam, et verba partes etiam illam significent?

Pro cuius resolutione distinguo duplicem significandi modum cuius satis notum: nam alia est significatio partialis in actu 2o, alia indivisibilis, et simplex: sic in hac oratione Petrus, et Paulus currunt, datur partialis significatio, nam Petrus significat cursum Petri, et Paulus similiter significat cursum Pauli: aliter autem accidit in voce quadraginta, cuius singulae syllabae non significat dicere, sed omnes simul significant quadraginta; ratio huius est, quia voces, et idem dico de quolibet signo ad placitum, non habent aliud significatum, nisi quod habent ab instituente; unde infertur, quod si duo aliqua imponuntur ad aliquid significandum, neutrum seorsum significabit, sed simul cum altero, ut constat in exemplo praecedenti allato.

Prima sententia sequitur quorundam, quos supra non refert Bazq., docuit sacramenta perfici rebus, ut materia, et verbis ut forma, ita quod utrumque verborum cum sua significatione sit forma, et tota forma, seu elementum cum sua significatione sit materia; et docuit hic significationem sacramentorum non esse unam simplicem, sed compositam ex duabus significationibus partialibus alterutra, ut forma, et altera, ut materia, nititur haec opinio fundamento hoc quemadmodum efficacia, quia sublata significatione a verbo, et a elemento, non posse perfici sacramentum existere.

Sed hoc leve fundum ad adstruendam eas significationis partes; sic enim illud impugno, nam etiam significatio esset indivisibilis ea ablata rebus, et verbis, significaret extrinsecus sacramentum: si enim ablata significatione rebus, et verbis non efficeretur sacramentum negabat significationem esse partem, habet totam; nam exablata significatione quomodolibet scheat, auferetur sacramentum, proinde dicendum consequenter cum Barg. significationem sacramentalem, quam sacramenta habent ab institutione divina, utpote quae est simplex, et indivisibilis, ita quod res, et verba sacramentalia significent, et impartibiliter. ras ... quae colligitur ex nostro dictis; nam quando duo imponuntur ad significandum simul, neutrum eorum quidquam significat seorsim ab alio, sed res, et verba sacramenti instituta a Christo ad significandam simul gratiam recipientis sacramentum: quae simul, et non seorsim significant, ac proinde significatio sacramentalis non est partialis, et divisibilis, sed simplex, et indivisibilis.

Nec obviat subtum per hujus significationis quod res, et verba esse composita, proinde quod habere sua forma, et materia significantia, et coeunt partialiter. nam hoc non obstat, quominus significatio sacramentalis sit indivisibilis, nam eodem modo subtum albedinis sit compositum, nec ex parietis sue ho..., nec propterea divisibilis est denominatio albi surgens ex materia parietis, et partiali albedine, et ex forma parietis, et partiali albedine; sed denominatio albi indivisibiliter surgit ex albedine, et partibus parietis, similiter significatio sacramentalis indivisibiliter cadit supra res, et verba, et haec indivisibiliter simul significant gratiam.

Quaestio 2.ª

De partibus intrinsecis sacramenti. Sectio 1.ª Utrum sit ... componitur D.

Cum res, et verba, quibus efficiuntur sacramenta, ut hactenus vidimus, restat indagare, an deserviant ad sacramentum utpote illius intrinsece. Immediate tribuitur Dominico Soto, dixisse solam materiam, et non verba esse partem sacramenti, neque ut extrinseco accedunt, ... totam significationem Baptismi in ablutione ... esse, ideo quod sentire videtur de sacramento confirmationis, et Eucharistiae, cuius ... fundum esse videtur, quod in rebus constitutivis materia est tota substantia rei, et ipsa ... tantum supponuntur ... eiusmodi res v.g.ª nomen Statua pro ..., sicut album pro corpore habente albedinem: quia ... non fuisse Soti ... Barg, ... ei ... attribuunt.

Alia singularis opinio ... difficultatem est; quae tribuitur Scoto; ... materia, et forma sacramentum ...

n̄ seq.ᵗ eē ṗes illorū, salingiūr ē intrās, tn̄ n̄ x.ᵃ verias sacr.ⁿᵉ significat., q.ᵉ 77

sac.ᵗᵘᵐ ē, juxt Scotū, tūi sint sacrali significato; licet alligaō ē intoto ɔposito sacra-

mentali ex maa, et fa, ut in Baptismo, ɔpat. eti ex remanent., actiō sc.ᵒ in sola

fra; ut in sac.ᵗᵒ ɔjugij, cog.ᵗ eius significato init, isti vero abiolu. admittēbn

hec ē maa sac.ᵗⁱ tāquā ɔnotatā, ut sacr.ᵗᵘ habeat sacrā; tale significatū, fundū

huius opinionis est .. ; ā lui exactio Eugenij ē in florentino ɔcilio allegato

requisanti utrum adsac.ᵗᵘ rer, et verba; exinde tm n̄ infert res, et verba ē p.ᵗᵉ eē

ptes sac.ᵗⁱ; alioqui etiā intentio ministri esset pars sac.ᵗⁱ, cu eni modo deucito

requirat. ad ɔficiendū sac.ᵗᵘ; hac etiā r.ᵉ defendit idē Barg., male attribui

Scoto ab aliquibus.

Sed d.ᵒ de veritate, qua quacūq opiniones hīs tit.ⁿᵉ tribuentur

dicendū nobis est, tū cum tha Suarez, et Bald.; sac.ᵗᵃ quae in usu ɔsistunt, ɔstare

tāquā ptibus suis intrinsecis rebus, et verbis; pr.ᵒ p.ᵃ: res, et verba n̄ ptes essales sac.ᵗᵒᵘ

p.ᵗ ex illis ɔponi tāquā ptibus intrinsecis; ptec coa, et anisto.; Si res, et verba

n̄ essent ptes essales sac.ᵗᵒᵘ pota qualibet ex illis seorsim, poneretur sac.ᵗᵘ sealiter: sd

qualibet earū pota, n̄ ponit sealiter sac.ᵗᵘ: q.ᵒ ē q.ᵃ mirliquet; r.ᵃ pota ablut.ᵉ sine

cine n̄ pot. Barg.ᵗ, et idē dico de ɔiunctio, quae n̄ illig.ᵗ pota pecunia absolute: q.ᵒ

qualibet pte pota n̄ illig.ᵗ sealiter sac.ᵗᵘ, ac proinde hoc ɔpot intrinsece ex rebus, et ver-

bis.

Dices cū r.ᵉ Scoti, res eē totā essa sac.ᵗⁱ, ut ɔnotantes verba, sed p.ᵒ tm

odi modū hunc loqdi co.maxe, q.ᵃ res claras ɔfundunt. p.ᵒ illum sic arguo

1.ᵒ q.ᵃ tota essa sac.ᵗⁱ saluatur in soli aliq, ɔnotando, tn̄ si hoc 2.ᵘ q.ᵒ n̄

ē ɔnotata, sed pars intrinseca sac.ᵗⁱ, ɔminus, quamvis, sub.ᵗᵘ: q.ᵃ res n̄ totā essa

sac.ᵗⁱ, et ɔueniet totā essa sac.ᵗⁱ dari, et illig. pt aliq verbis: sequitur 2.ᵉ q.ᵃ

p.ᵗᵉ res ut ɔnotantes verba n̄ adeqta essa sac.ᵗⁱ; sed res ut ɔnotanti verba

n̄ sealiter res, et verba: q.ᵒ tota essa sac.ᵗⁱ n̄ res, et verba. 3.ᵒ q.ᵃ n̄ verba essent

ɔnotata, seu ɔditio ut res sint sac.ᵗᵘ, essent etiā ɔditio ut res sint res;

sed n̄ idē ap.ᵗ hoc sctet ablutio, et Bap.ᵗ; sed verba n̄ n̄ ɔditio ut res sint res

ablutio pt stare s.ᵉ verbis: q.ᵒ verba n̄ ɔditio, ut res sint sac.ᵗᵘ, et hinc eo m

purgata manet alia r.ᵃ arcanis, verba eē adeqta essa sac.ᵗⁱ.

Pro 2.ᵒ ma, io

tū sacramentale explicari p.ᵗ analogiā ad ɔpositū phicū, resultat ex intrinseco

dicenda; sac.ᵗᵘ ex rebus tāquā maa, et verbis tāquā fra; sed in ɔposito phico

maa, et fa sunt ptes intrinsecae illius: q.ᵒ etiā maa, et fa sac.ᵗⁱ n̄ illius ptes intrinsecae

verbales. Contra 2a. Scotum, quia eadem phrasi affirmat Concilium Sacramentum perfici rebus et verbis, id est, Sacramentum constitui materia tanquam parte intrinseca illius; ergo etiam forma. Arguitur tertio: res et verba sunt partes intrinsecae Sacramenti, et eadem ratione probatur 2a. Scoti; at quae verba assumuntur sunt partes intrinsecae, perinde ideoque modo loquitur Concilium de rebus, quam de verbis: ergo eodem modo res, et verba erunt partes intrinsecae Sacramenti.

Respondendo partis 2ae non audio partem etiam personam ministri esse partem intrinsecam Sacramenti neque ait Concilium Sacramentum perfici persona ministri, id est 1o quia adhuc sub lite est an persona ministri, et illius intentio sit pars intrinseca Sacramenti, de quo agemus infra; 2o quia in utraque extollatur opinionibus, persona ministri non est ita persona ministri non sit pars intrinseca Sacramenti, sicut alterius materia, sive forma, quae sunt eadem Sacramenti, neque omnibus videndae disparitas; 3o quia satis se explicuit Concilium in adiunctis verbis eiusdem loci, loquens persona ministri dicentis Sacramentum, ex quibus constat ministrum esse causam efficientem Sacramenti, causa efficiens minime potest intrinseca esse. Probatur 3o: id constituit intrinsece Sacramentum super quod cadit institutio divina; sed hoc minus cadit supra res, quam supra verba Sacramentorum: ergo materia nequit magis a probatione. Neque Sacramentum est signum quasi seu significans gratiam; sed supra quod cadit institutio divina significat gratiam: ergo 2a. Ut ex Tridentino decernitur sess. 14 cap. 2o. Tertio hujus Sacramenti vim praecipue sitam esse in illis verbis: Ego te absolvo: ergo non solum in absolutione, sed etiam in ejus materia sita est vis Sacramenti penitentiae, alioqui non praecipue sita erat in absolutione, sed in absolute et praecisive. Praeterea comparatio suorum alterius Concilii, signatura rei artificialis, quae omnia constituuntur partibus, quibus constant, sed Sacramenta constant rebus et verbis: ergo etc. adverto omnia quae supra loquuntur hunc intelligi de Sacramentis quae consistunt in usu, quia notavi propter Eucharistiam, de qua suo loco disputabitur, an consistat vel in consecratione. Quod diversae sunt aliquorum opinionum sententiae.

Argumenta opposita contra primam partem conclusionis.

Arguitur 1o. Sacramentum est ens artificiale; sed ens artificiale solum consistit in eius materia: ergo Sacramentum sola consistit in materia; atqui res, et verba sunt materia Sacramenti: ergo etc. minor probatur. Nam solum quod afficit in recto est de essentia, seu constituit; sed in cathedra sola significat signum significatur in recto, et non figura artificialis; dicimus enim: Cathedra est lignum, non vero figura artificialis: ergo de illius essentia tantum est lignum, et consequenter de essentia Sacramenti solum est illius materia.

Respondeo 1o negando minorem, siquidem probatio parum enim deducit ad universalitatem, quod quidem afficitur in recto, non obliquo, non afficiat in recto, et constituit et constitutive ex persona Divina, et natura humana ex utroque constituitur, et tamen per vocem homo afficitur in recto subsistentia Divina, et humanitas in obliquo, alioqui propositio haec Deus est homo esset falsa, sicut

Sicut est talia hgo Deus .... 4; licet quo inposito ... fra veniat indbli
que ... quominus ... illius, deinde ... ligni
... talis figura, sed lignum est talis figura, ... subminto
... verba respectu ... s... sac.ti ... respectu ... negomine
verba enim non ... respectu ... sed potius ... ut ... verba ... respectu ...
institutio q.a hec ... quasi ... ut supra diximus; deinde ...
... verba ... sac.ti ... siquidem utrumque significat, ...

Arg. 2.o ...
... efficiens Eucharistie ... efficientem illius: quo salem in Eucharistia verba non ... in bin
ca sac.ti ... Eucharistia a fidelibus adoratur, ... sed verba ... non ...
... quo ... sac.ti.

Sed leviter ... aliquid; Resp. ...
maior: Causa efficiens tantum ... intrinseca effectui ..., causa efficiens ... talis
nego maiorem. Causa efficiens, que ... talis ... efficitur, ...
... illius intrinseca ... cuius est pars, at causa efficiens ...
... talis, ... causa intrinseca sui effectus, ut patet in ...
causa efficiens ... intrinsece ... verba ... sunt causa
efficiens Eucharistie, quia ... ponunt corpus sub speciebus, atque ...
... Eucharistiam ..., sunt pars intrinseca illius; ad ... nego ..., q.a
... denominatio ... suarum partium ..., siquidem ... semel
illi ... unius tantum partis, ut ... patet exemplis.

Arg. 3.o ... partes
... intrinsece debet dari aliqua unio; sed inter ... verba sac.ti unionem
... quo ... partes intrinsece sac.ti ... certa est, ... unio non datur nisi in-
... existentibus; sed ... verba ... non ... existere: ...
... post absolutam ... Bap.i ... sac.ti. — Resp. distinguo
maiorem; unio ... moralis nego maiorem; physica ..., ... distinguo
... maiorem; tali debet ... unio, qualis ... compositum morale ...
coexistentiam physicam ..., sed morale, ... in prudentium extimatione, ...
sac.ti ... ordinari ad eundem finem, ... successio realis ... sac.ti non officiat
ut in prudentium extimatione ... ordinari ad effectum sac.ti; ... habere
sufficientem ... unionem moralem ... partes intrinsece sac.ti; sicut verba
... physice ... moraliter simul existere, ...
... nomina...

Arg. 4° q.d importatr de inotato ne pars essentialis rei; sed vera sac.ti importantr de inotato, ut probatr: q.a nõ pars essentialis; ma[ior] liquet, e.t min. pbr, q.a pptea significao importatr de inotato, q.a t. fra dstituens sac.tis in ee signi; sacti verba ij fra de tiani mag adee sac.ti ..., q.a fra Bap.i ... ablut.s; ... Resp. dist. 1 maiori, et mdo mi.e, ne ... q.d aliq.d sit fra, ut p.p.a importr tu inotato, ut patet in aia raoli, q.ue e fra, nec tn importatr de inotato, ad pbat.s mi.u, nego maie ñ enj significao importatr de inotato ppt.a solu q.a e fra, sed q.a significatr p modu alteri adiacentis.

Q.d ut clarius pcipias, scies debes, q.d duplic. p.t aliquia fra significari, aut importari in pp.e, ut stat in his locutionibus, homo maie e fra, ubi e subiectu hbens albedine, in hac porbema, fra a parte ai inotato, in 1.a v.o a pte u essentialr; unde humilitas dicit intuectio fra, in albo v.o in obliquo albedine, hinc fit pruñ fralr aia ratiali de hõe, hõe aia ratioblis, ñ v.o albedine de corpo, subiu e albedo; unde colligr significat.s importari de inotato, ñ rõne q.a e fra dstituens sac.ti in ra.e signi, sed q.a importatr in recto signu, seu hbens significat.s p modu alteri adiacentis, at nulla verba importantr in recto sac.tis, q.a Bap.mi e ablutio hbens talia verba, sed ablutio e verba hbentia tale significat.s, ac proinde verba licet sint fra in sac.to ñ importantr de inotato.

Sectio 3.a

an intentio ministri sit pars intrinca sacram.ti?

Cu oes supponant intent.s ministri requiri nullo ad valore sac.ti, sltu q.a intendat expresse, l saltej virtualitr, et implicite facere id q.d xpus instituit, et q.d Eccl.a facit, de q.a stat sac.ta pauci tm it, qui tenent, an hæc intentio sit aliq.a intrinca ipsi sac.to, l aliq.d extrinsecu? ex Aut.us Cardinalis de Lugo, et Arriaga ea tractant, alij a ea omittunt, q.a supponant intent.s ee ... extrinca sac.ti; q.a tantu diebus, et vaoes dubitari olj solebant an essent ptes intrince Sac.ti?

Sa. v.o

inter RR.l celebris eq.o pgens ante varias resolut.s aliqua p illius intelligentia supponia; 1.a volunta. Dina dstituere fralr sac.ts, q.a tale, na hac sola volunta deficiente, et ... maneant, tollr sac.ts, qu[od] v.o a nemine negari pt; 2.a illa tn sit hoc inne arguenj: voluntas Dina hbet p obto q.d q.d stituit sac.tu, sed n hbet se ipsa p obto: q.a talis voluntas ñ e pars intrinca sac.ti.

Sed im nisi hæc obiectio, q.ue fieri etia pt 2.a q. signu ad placitu, ... significandi volunta imponentis: ad q.d respo dist. 1.do maie: voluntas Dina hbet p obto q.d q.d sac.tu stituit in actu 2.o conc. maie; q.d q.d sac.tu stituit in actu 1.o nego ma.

mate, et min. eadem dist.ne excipi debet: voluntas q.o xpti Dni instituens sa
c.tis hec est: volo hec mat.a et hec forma qua actualiter significare et causare gratiam
voluntas habet pro obiecto actum 2.um sacr.ti, seu sacr.tum in actu 2.o significans; in actu
vero 1.o sacr.tum constituitur per eiusmodi voluntatem; at sic non habet seipsam pro obiecto, nam
voluntas instituens sacr.tum non respicit actum 1.um illius, sive illud in actu 1.o
sed actum 2.um et significatum illius, quod manifeste patet in voce significativa, in qua
voluntas imponentis respicit significatum actualem vocis, non vero eam prout significan
di, ac proinde cum vox significativa in actu 1.o constituatur per voluntatem imponentium, non
vero in actu 2.o, fit inde, quod eiusmodi voluntas non seipsam habeat pro obiecto.

Sed instans:

Voluntas xpti quo sacr.tum est efficax, et consequenter sortitur suum effectum; idem sortitur ~~suum~~ si
~~tus~~ quod omnes homines per adultos, ut quando veniant in cognitionem suae voluntatis, nec in cognitionem,
quia quod illa voluntas non habet pro obiecto significatum actualem sacr.ti; = dico minorem, quod
omnes homines &c.a scientiam xpti institutionis nego minorem illa ignorantes condonare; contra
enim Dnus voluit, quod omnes homines scientes suam institutionem veniant in cognitionem suae vo
luntatis, et gratiae, quam significat sacr.tum, quod efficaciter dicitur; nam impossibile est voluntatem
credere tale institutum, et quod inveniat per adultos in cognitionem gratiae, qui sive cognoscat
talem voluntatem. Sicut quisquis vocem leo impositam esse ad significandum leonem, illa
audita, non solum leonem cognoscit, verum etiam talis vocis impositionem.

Hactenus de quo dixi

cultui opinio accedendo, res dubitanda est, an intentio ministri sit pars
intrinseca sacr.ti; hic est, quod ex una parte videtur, quod certum sit causa efficiens sacr.ti
sicut qua ex ~~una~~ xpti instituentis voluntate sacr.tum conferri non valeat; ex alia vero parte
videtur esse pars intrinseca sacr.ti, nam ea penitus ablata, et ceteris manentibus non
videtur esse pars intrinseca sacr.ti, nam ... ut aliquid sit intrinsecum alicui composito: cum
manet sacr.tum; quo ... ut aliquid sit intrinsecum alicui composito: cum
quod pota mat.a, et forma Bap.i solum quod deficiente intentione ministri non datur Bap.s
consequenter videtur intentio esse causa intrinseca illius.

Hanc difficultatem ut eludant

aliqui RR.i, quorum nomina ... et impugnat Hugo dist. 7. de sa
cramentis sect. 7. docent, deficiente quidem intentione ministri, deficere integritatem sa
cramenti radicaliter ex defectu intentionis; formaliter vero ex defectu mat.e, et formae requisitae

ad sac.tum, p hac sua opin.e supponunt non assumpsisse Xptum Dnum ad significandam gratiam Bap.i sig.o em ablut.es potius, nec oes plat.es verborum, sed aliqua ptm ex poss.ibilibus. Deinde supponunt certum esse ex terminis de debrat.e quoad individuum, cuius Deus est causa partialis, unde inferunt, deficiente qda ab.rq. intent.e abluis infans ... fra, non ponitur ablut.o, nec verborum platio, quam Deus assumpsit ad significandam gratiam; sed ex aliis, quas assumsit, atque adeo non datur sac.tum radicaliter propter defectum intent.is; formaliter v.o propter defectum mat.ae et frae.

Adhuc contra eo ... caret fundo, quia pro libito supponit ea partic.s intra ablut.es, et fras possibiles sacramentorum: unde infero: 2.o hypp.ci valit supra: oi ablutio quae est esse et mat.a apta Bap.i est falsa, patet cum, quia p. vos solum ablut.es assumptae a Xpto ad significandam gratiam sunt mat.a apta Bap.i; sed non ois alia assumpta est a Xpto ad significandam gratiam, ut fatentur ipsi Adv.es: quod non ois ablutio est mat.a apta Bap.i; quam cum satis dura, et 2.do contra Theogorum Sencem; infero 3.o eodem modo posse defendi sensum internum non esse mat.am sac.ti matrimonii, sed tantum verba, et nutus, et quod deficiente sensu interno, Deum non posuit verba, aut nutus ex illis, quos instituit ad gratiam significandam, et similiter de dolore requisito ad poenitentiam.

Sectio 4.a

Nostra s.a proponitur, et defenditur ab argumentis.

Sit nostra 1.o intentio ministri non est pars intrinseca sac.ti, sive de illius essentia; est contra Lugo oppositam sentiente ubi supra, cuius doctrina excipit Eucharistiam Lugo seq. Fritaga de sac.tis disp. 3.a sect. 2.a, qui etiam docet personam ministri esse partem intrinsecam sac.ti, sed contra Adv.es minister non ... 2.o, quod prob. 1.o, non intellecta formaliter intent.e Ministri, illiusque sac.ti adaeqte intelligitur: quod intentio ministri non est pars intrinseca, et essentialis; patet cum; et ans prob.r: intellecto p... quod sac.tum sit signum rei sacrae sensibile, et ... illius sac.ti adaeqate intelligitur; sed ... illi intent.o ministri: quod haec intellecta, illiusque sac.tum adaeqate intelligitur, maior est definitio sac.ti, et minor certa; nam intent.o ministri distinguitur a signo sensibili; intentio enim se habet ex parte ministri, quia est potentia causae efficientis sac.ti, et distinguitur ab illo: quod intentio ministri non est pars essentialis sac.ti.

Sol.ur arguendo ad hoc ... Lugo: nam ipse asserit intentionem ideo esse partem essentialem sac.ti, quia minister operatur nomine

noe xpti ut efficiat sac.tum, ita qui operatr noe alterius, necessarium ut vellit operari ex authorite illius, et noe, ac proinde ut minister efficiat sac.tum noe xpti, necesse e, ut vellit illius noe, et authorite operari. Sed minister Eucharistiae operatr noe xpti; alioqui posset quis ulte conficere sine intentione efficiendi id, qd xptus instituit, qd falsum e, et maior. Ergo intentio ministri e pars essentialis sac.ti Eucharistiae: qo nec aliorum.

Respondetur tn impossibile quidem quidem ee auferri intentionem ministri, et manere reliqua entia sac.ti, nam voluntas divina instituens materiam et formam sac.torum essentialitr dependet ab intentione ministri. Sed dico, qd licet de facto impossibile sit manere reliqua entia sac.ti ablata intentione, tn non repugnat, qd Deus instituat sac.tum independens ab eiusdem intentione; sed tali casu daretur idem sac.tum, qd modo datur: qo intentio ministri non e pars essentialis illius, maxime liquet, nam in ea hypothesi daretur signum sensibile gratiae qd e formalitr sac.tum. Pbtur qd eodem modo potest defendi, Deum, aut actum productivum hois ee partes essentiales illius, siquidem de facto materialiter dependet ab actu et essentialitr ab ex.a Dei, nec tn Deus, aut actio hois productiva, sit pars illius essentialis, quia sufficienter adequate illud hois ensa [?] Deo, aut eius actu productiva: qo dicendum e idem de intentione ministri.

Pbtur 3o. 2o. Sed 2o Arriaga qui si demus intentionem ee precisive materiam et formam eodem modo posset probari, illam ee partem intrinsecam sac.ti qd sic ostendo: precisive ablata intentione, et formis manentibus, non manet sac.tum; sed id cuius precisive ablatione formis manentibus, aufertur res, e pars illius intrinseca, et essentialis: qo intentio e pars intrinseca sac.ti ita arguit Arriaga ad probandum intentionem ee partem intrinsecam sac.ti, quo argumento, ut patet probari etiam potest intentionem ee partem intrinsecam sac.ti, supposito, qd tantum conditio ad illud qd nemo credebit concedere.

Pbr 1o. qd intentio tantum e aplicatio causae efficientis sac.tum per intentionem enim aplicatur causa agens naturalis ad operandum; sed aplicatio causae efficientis ad passum non e potentia in physicum: qo nec intentio sac.ti e de essentia potentia sacramentalis. Pbr 2o. qd voluntas, seu intentio ministri non potest se habere per obiecto, sed vicissim pars intrinseca sac.ti, se habent per obiecto saltem inadequate: qo 2a maior certa, et minor liquet, qd intentio ministri respicit sacramentum adequate constitutum; sed una pars illius e ipsa intentio ministri: qd hoc

si hbeat p obto salte inadeqte, et coenter n̄ē pars intrinca sac.ti

Respodetr arguitis D.us DD.s oppositis.

Arg.t 1.o ex P.e Lugo: operari ut ministru includit volunt.e ministri volentis uti tali potest.e; sed minister sac.ti operatr ceu Minister xpti, ut dicit 1.a ad Chorint. Sic nos existimet ho ut ministros: g.o operari sac.tu includit intent.e ministri. Cf. actio sacramentali n̄ hbet vi efficatia, nisi q.tenus moraliter ē actio xpti operantis p.r suu ministru: g.o ut p q.d constituitr in rat.e operat.ti xpti p.r id etia constituitr in rat.e act.ti sacramentalis; sed hanc act.e ee xpti e ficri a ministro volente operari noē xpti: g.o etia hanc act.e ee sacramentale ē fieri a ministro operanti noē xpti, et coenter actio sacramentalis fraliter includit intent.e ministri.

Sed in t.ti noē argum manifeste ubique, in ministro Euchari. qua n̄ constituitr ap.d Lugo p.r intent.e ministri, et nihilominus increafit ide argum, q.d nobis oblit hic Author, ut opponenti constabit. infra dirguo maior operari et ministru includit volente ministri tamqua sedit.e condonare, ut pote sui intrinca nego maior, et recta mini negoloa; ut liqt in Euch.a, cuius minister operatr, ut minister xpti, nec tn noē sac.tu ini... fraliter intent.e ut fatetr Lugo, q.o ut ipse ait intentio nec constituit sac.tu Euch.e ut productiva grae, nec ee sensibile. q.d ide hbet intent.e ministri in quolibet sac.to ac p inde n̄ē pars intrinca illius.

Ad confirmat.e dirguo ans actio sacramentali n̄ hbet vi efficatia, nisi q.tenus ē moraliter actio xpti reduplitive nego ans specificative concedo, ēt ioa, deinde dirguo coens enthymati subsiliti: g.o etia ee hanc act.e sacramentale specifice ē fieri a Ministro nego loa: ee hanc act.e sacramentale reduplitive ē fieri a ministro concedo loa; actio sacramentali et sac.tu specifice ē signu sensibile productivu grae, qui conceptus nec dicit fraliter intent.e, nec ministru operante noē xpti; veruntamen ē q.d illa actio q.tenus ponitur a ministro operante noē xpti includit intent.e ministri; sed hec reduplicatio n̄ē decisa sac.ti ut patet exemplo agentis ralis; na operat.o agentis ralis specificative n̄ constituitr p.r cognit.e, qua dirig.r agens reale in operando; alt.o operatio agentis ralis reduplitive, individua utiq.r constituitr p.r cognit.e, qua dirigitr ad operandu: — Instas: deficiente intent.e ministri deficit sac.tu etia specifice: g.o actio sacramentali specifice constituitr p.r intent.e ministri

ministri: dicimus autem: deficit sacramentum etiam specie, via connexionis idoneam, via institutionis repugnam, et ideo: actus quo sacramentalis debet poni a ministro cum intentione, ac proinde hac deficiente non dabitur sacramentum, quia cum hac dependentia institutus est ab eo cuius valor, et hoc est deficere sacramentum via connexionis, deficiente intentione quae sit defectus aliquid, in quo mediatur; non deficit via institutionis, quo sacramentum institutum solum dicit materiam et formam, et divina institutione, nam his positis ponitur, illique signum sensibile producitur gratiam, quae est causa sacramenti.

Arguitur 2° consensus contrahentium in matrimonio est pars intrinseca sacramenti: ergo intentio ministri est pars intrinseca sacramenti. patet consequentia, nam ministri matrimonii sunt ipsi contrahentes. Respondeo duplici via; 1° nido consequentiam, quia nulla est paritas a matrimonio ad reliqua sacramenta, nam matrimonium constituitur ut materia et forma per consensus internos contrahentium, ac proinde necesse constituitur matrimonium per intentionem ministri, sicut constituitur per suam materiam et formam. 2° etiam respondeo negando etiam consequentiam: nam in matrimonio requiritur ratio contractus et ratio sacramenti, ac proinde reddi debent duae voluntates in contrahentibus, alia faciendi contractum, et haec est intrinseca matrimonio, alia voluntas faciendi sacramentum, quam appellamus intentionem ministri, et haec est pariter extrinseca matrimonio, sicut in aliis sacramentis est etiam extrinseca intentio ministri.

Arguitur 3° adducendo testimonium Divi Thomae 3. parte quaestione 64 articulo 8 ubi ait: sicut ablutio aquae, quae fit in Baptismo potest ordinari ad munditiam corporis et ad sanitatem corporalem, et ad ludum, et ad multa alia huiusmodi, et ideo oportet quod determinetur ad unum, id ad sacramentalem effectum per intentionem abluentis: ergo ex mente Divi Thomae intentio ministri determinat materiam sacramenti ad effectum sacramentalem ~~~~ conferentis ad esse sacramentum, patet haec consequentia, nam si materia, quae est dispositio ~~~~ sacramentum non erat, fit sacramentum superveniente intentione: ergo intentio constituit illam materiam in esse sacramenti.

Respondeo Divum Thomam non loqui de determinatione formali: nam hoc provenit a verbis, quae sunt forma sacramenti, et hanc esse suam mentem constat ex eodem loco citato, ubi ait in mente post relata verba:: et haec intentio exprimitur per verba, quae in sacramentis dicuntur, puta, cum dicit, ego te baptizo, postea sanctus Doctor eodem articulo ad 2um docet: in verbis autem quae profert, exprimitur intentio Ecclesiae, quae sufficit ad perfectionem sacramenti, nisi contrarium exterius exprimatur ex parte ministri, vel recipientis sacramentum. Unde manifeste colligitur intentionem ministri non esse intrinsecam sacramenti, siquidem ea deficiente perficitur sacramentum intentione Ecclesiae.

Sectio 6.ª

De intentione ex parte suscipientis requisita

Cardinalis de Lugo tractans de int.e ministri, ideo de suscipientis sacra.ta docuit, ex parte intrinseca ipsius, tractans forte vi cuius de eaque. Ideo nos locu tradea, quae diximus de intent.e ministri, ancaimus etiam nec. ter generale intent.e suscepti sac.ti, ut illud attribuit. Id nihilominus dubitatur a illius utrum necessario sit ad valorem sac.ti intent.o illud suscipientis, suppono 1.o dubium procedere de parvulis, qui nat.e recipientes capaces non sunt alicuius consensus; Deinde suppono quaestio loqui in hbere in Eucharistia, q.o in hoc sac.to sit per manum, aquovis recip.r, vere recip.r sac.tum; 3.o suppono, nec quaest.o de matrimonio, q.a hoc sac.tum constit contractus, hic q. essentialiter requirat consensus contrahentium ab utroque consensu, et intent.e suscipientis peragi neq.t, eadem dic de sac.to penitentiae, quae includit actum internum penitentis.

Dispiciendo de voluntate ad adultos, utrum requiratur in eis intentio, et qualis ea esse debeat, dum sac.ta recipiunt, 1.a et glossa cap. maius, quae docet, ut quis valide baptizetur sufficiunt, si ore consentiat, licet corde dissentiat, haec tamen ex impugnatur ab omnibus, nisi intelligatur de foro externo, q.d non iudicat de internis, atque inde de consentiente externus praesumitur vere internus consentire; 2.a est Caietani asserentis sufficere suscipientem se habere negative, hoc est non habere voluntatem contrariam, quo c.a si gentilis quis nunquam de bap.o cogitaret, et dormiens baptizaretur, sac.tum erit validum: cuius fundamenta videbimus in solut.e arguitorum.

Nostra 3.a est cum Suarez, et omnium theologorum: ad valorem sac.ti requiri intentionem saltem virtualem recipiendi sac.tum; prob.r ex Concilio Carthaginiensi 3, et Arausicano 1.o cap.e 12, ubi habetur: de
amentes baptizari licet poenitentia accipere possunt, si voluntatis praeteritae testimonium
aliorum verbis habeant: ubi aperte docet requiri voluntatem adulti praesuppositam ad
valorem sac.ti prob.r: deinde ex verbis Innocentii 3.i cap.e maiores, ubi, inq.t, ille
qui nunquam consentit, sed potius contradicit, nec rem, nec characterem sac.ti suscipit,
et postea subiungit, contradicentem, seu repugnantem sac.to minime illud
recipere, q.a plus est expresse contradicere, quam minime contradicere consentire. Unde
infertur intentionem, seu intent.em recipientis necessariam esse ad valorem sac.ti

Prob.r 2.o a ratione huius tr.ae: nulla alia esse potest, nisi voluntas Christi Domini, sic statuentis sac.ta, quae voluntas satis clare videtur ex illis verbis Mathei ultimo: docete omnes gentes

gentes vel xptus Dnus praecipit discipulis doceri quam baptizandos, nisi
quia fides voluntarie suscipienda est, etiam bap. -; accedit sequentia haec;
nam sicut ad suavem Dei providentiam spectat, iustificare adultum, nec gra
illi afferre sine voluntaria ipsius dispositione, sic etiam videtur eidem providentiae
congruere ut nullus adultus initietur, aut necessitetur Deo sine proprio consensu, tandem
probari potest necessitas intentionis suscipientis inductione facta de omnibus sacramentis, ut
in cuiusque loco fusius explicatur.

Arguitur primo per auctoritatem ex verbis Innocentii capite
maiores ubi ait: tunc characterem imprimit sacramentalis operatio, quando obicem
non invenit voluntatis repugnantis. 2º exemplo parvulorum, quibus sufficit solam non repug
nantia. 3º sacramentum extremae unctionis datur homini subito, ratione usu amittenti, qua
nec numquam voluntatem suscipiendi sacramenta ostendit, ut patet ex praxi Ecclesiae. 4º
quia Florentinum tribus tantum docet, constare sacramenta materia, forma, et persona
ministri habente debitam intentionem, ergo intentio suscipientis fuisset necessaria, eam non
amisisset Concilium. Respondetur ad 1um ex mente Scholae, Innocentium intelligi
verbis per voluntatem contrariam, illicitae carentia consensus. Ad 2um respondetur durer
sa esse ratione in parvulis, pro quibus supplet alius, et Ecclesia consensum ad ea
bona requirendum, ac in adultis, ut docet Augustinus lib. 4º de Bapt. cap. 24, ubi
postquam dixerat valere parvulis Baptismum, si alii pro eis respondeant, addit; at
si pro eo qui respondere potest alius respondeat, nihil valet. Ad 3um respondetur, sed
sacramentum extremae unctionis sufficere voluntatem, quia unusquisque fidelis penitens, ac
bene dispositus vult frui omnibus sacramentis, et remediis a Christo Domino ad vitam
vitae institutis. Ad 4um respondetur Concilium non numerare intentionem necessariam ad valorem
sacramenti intentionis suscipientis, tum quia non requiritur in omnibus, nam requiritur in iis
characteristica est Baptismi parvulorum, tum etiam quia requirit, auditur in sacramentis, quae versan
tur in usu suscipientis, quia ad eorum includitur in materia sacramenti, ubi nostris haec
constituitur in parte aliqua quae conscius suscipientis exercetur.

Sectio 7

Qualis debeat esse intentio ministri?

Intentio ~~ministri~~ potest esse absoluta, et conditionata, quae nobis est absoluta, rursus potest
esse actualis, virtualis, habitualis, et remota, et interpretativa, de quibus omnibus
hac, ut diximus. actualis intentio est voluntas, qua aliquis vult actu facere
quod facit: virtualis est: voluntas praehabita non revocata per contrariam voluntatem manens
in virtute, et influens moraliter in opus, ut si, is qui celebrat sacramentum habet prius

intent.s actualis celebrandi, post.a transacta illa volunt., in dicit virtus q.e oit ad altare, et ubiq. qua oia suo ordine peragit, ut q.d dic. 3ficit, et fi... mina, ergo oia dicuntur fieri vi.te prioris justitiae volunt.is habitualis q.o intentio dicitur voluntas mere praeterita nondum retractata, quin aliqd omnino mat, l. influat in operat.s, extra p.te, c.p aliud acc.... Intent.o interpretativa, seu implicita, quae indirecta etiam dicitur; e.do quis vult causa ex qua prouidit aliquem effectum sequuturum, ut si quis inebrians prouidens homicidium secuturum.

Ad propositum dico p.o intentio [struck: interpretativa] interpretativa n. sufficit ad valorem sac.ti. Omnium Theologorum: pb.r facile q.a ad.ti sacramentis debent esse hu...nae actuales, quales n. sunt quae fiunt ab ebrio, l. somno oppresso, nec dicas Aug.s docuisse Bap.s ab ebrioso collatum esse validum: hoc in qua n. obstat, na ebrioso n. dicitur qui actu ebrius est, sed solitus est inebriari. Et dicitur Bap.s quem suscipit ebrius, seu amans, validus est, si prius habuit intent.s illius suscipiendi. Quo solis intent.o sufficit ad valide administrandum sac.tis: nego cons.q: ratio dispar est: q. minister sac.ti est causa illius, ac proinde ut q. in illo intent.o, quae sit principium actus hum.: suscipiens sac.tus est tantum subjectum illius, atque ideo sufficit in eo intentio, quae sit dispositio, qua subjectum reddatur capax sac.ti.

Dico 2.o neq. intentio [struck: ...] habitualis sufficit ad valorem sac.ti, est tam omnis 3.o Theologorum pb.r na ut dixi intent.o habitualis solum comitantur se habet ad opus minimeque influens in illud, l. contra q. ratio illius actio n. est eius bona, mala, ac proinde neq. humana, qualis debet esse intentio operativa sac.ti. Dices 3.a si quis hodie habeat intent.s aplicandi cras sacrificium Petro, in quaius postea maneat tantum in habitu, et nullomodo influat in illud [struck: ...] fieri p. aliqua virtute, ni... vi prioris intent.is manet Petro aplicatum tale sacrificium: q. intent.o habitualis aliquid operatur, et consequenter sufficit ad sac.ti 3ficiendum. Respondeo secundo anti q.d negando Bap.q. nego cons.q. et reddendo disparitatem q.a voluntas qua offertur sacrificium non opportet esse operativa sacrificii, sicut v.o intent.o 3ficiendi sac.tus quae debet esse efficax, qualis est neque si praecedat sac.tus, et nil post.a agat in illud, qualiter se habet intentio habitualis.

Dico 3.o intent.o virtualis sufficit ad valorem sac.ti, nec requiritur actualis; 3.o est certa, et admittitur ab omnibus, pb.r ex usu, et sensu totius Ecclesiae, nullus enim existimat ad valorem sac.ti necesse esse q.d minister actu cogitet de illo, nec intendat sac.tus 3ficere. Pr.: na haec intent.o virtualis sufficit ad alia negotia tractanda inter homines: q.o etiam sufficiet ad 3ficiendum sac.tus: 3fir etiam ab

absurdo, nam si requireretur intent.º actualis, magna perturbatio causaretur scrupulorum tandem prob. assumptum minori; nam alia intent.º virtualis sufficit post humanam diligentiam, et potestatem moralem: quod illa sufficiens est ad valorem sacti.

C. intent. V.º

conditionatam sciendum est conditionem sub qua conferri potest sacramentum posse esse de praesenti, de praeterito, aut futuro. Et hac ultima est post de futuro necessario, aut contingenti, quo supposito dico 1.º intentio conditionata est insufficiens ad valorem sacti, nisi statim transeat in absolutam; prob. nam conditio est debet de praeterito, aut de praesenti, aut futuro. si conditio apposita sit de praeterito, aut de praesenti nihil conducit, et reddit absolutam intentionem, patet, quia illa conditio, et purificata est, et reddit intent.º absolutam, et efficax et purificata non est, et sic nulla est intent.º, quia voluntas sub conditione hac posita nulla est: quod intentio conditionata, quae non transit in absolutam, insufficiens est ad valorem sacti.

Unde solum restat probare 2.º de condit.º de futuro, neque sacramentum sub ea condit.º collatum invalidum esse; prob. quia conditionalis voluntas de tali re, manet suspensa, et nihil operatur; sed intentio conditionata sub condit.º de futuro talis est: quod manet suspensa, et consequenter nihil operatur; sed intent.º conditionata sub condit.º de futuro talis est: quod manet suspensa, et consequenter nihil operatur, nec sufficit ad valorem sacti. Dices impleta condit.º incipiet esse sacramentum; sed contra est; quia jam materia et forma sacti praeteriit quando impleta condit.º, et eo tempore, quo fuit materia et forma non fuit sacramentum defectu condit.

Sed dicemus si conditio sit certa, et de praesenti, licet obscure de futuro, quia si Deus scit conditionem purificandam, videretur haec intent.º sufficiens, et in re posita condit.º sit licet a nobis ignoretur, ut accidit, in quo baptizatur sub condit.º, quod nisi baptizatus, quae condit.º eodem modo nobis constare non potest. Pro 3.º manet sacramentum collatum sub ea condit.º, si Deus scit ea esse ponenda, et tenet: ratio est quia Deus sciat de contingenti futuro est omnino alienum a sanctitate humana, et ponere humanam operandi modum: nemini potest naturaliter sciri, verum non illi baptizatus est, quod est magnum incommodum; nec exemplum ibi adductum officit; quia condit.º de praeterito, si baptizatus non est, potest pro se loquendo sciri cognitione humana, et inde quando probabiliter cognitum inventum sit, et talis Bap.º sit validus, et simpliciter certum est aliquem hoc esse baptizatum praesenti bap.º et praeterito.

Unde infertur, et nullum est

nullum esse sacramentum collatum subdito, sic prius destinatus, quia huna ignit. id acquiret nisi, infertur 2º nec validum esse sacramentum collatum subdito, quae ex euentu futuro conditionali ponit; Vg. si Deus sit, & hoc anno victurus, aut allia silis, quia non debet hoc esse dubium de suscepto sacramento; infertur 3º eadem modo discurrendum esse, sive conditio de futuro sit contingens, sive necessaria, per rationes quas supra insinuaui in probatione primi. Infertur 4º ex hac doctrina esse irritum, & nullum esse matrimonium; quia ut ipse contrahit, celebrari potest subdito deficere, qui efficiatur in qualitate conditione, potest omne cum alijs contractibus; postremo rogabis: an necessarium sit quod intentio ministri dirigatur ad certam aliquam materiam, & personam absque errore substantiali? Respondeo affirmatiue cum Suarez, & ratio est, quia id denotatur communis sacramentorum forma Vg. absoluo te, Baptizo te; illa enim pronomina designant determinatam personam, ad quam dirigi debet intentio ministri. Deinde, quia intentio ministri esse debet efficax, & operatiua: actiones autem sunt circa singularia; dubium tamen; quando censeatur error substantialis, qui intercedere solet in humana intentione, nam extra matrimonium Vg. in penitentia videtur error substantialis, absoluere Petrum, quem per errorem putabat esse Ioannem.

Respondet tamen Pater Suarez totum hoc dependere ab intentione ministri, quae si talis sit, ut intendat conferre sacramentum, nisi tali personae, & non alias excludat, error erit substantialis. Si tamen intentio sit circa personam, & materiam, quam ministrum praesentem habet (ut fit praxis in collatione sacramentorum). error personae, & materiae erit accidentalis.

Quaestio 3ª

Vtrum materia, & forma Sacramentorum fuerint a Christo Domino determinatae? Sectio 1ª quaedam supponuntur pro resolutione difficultatis?

Suppono 1º definitum esse in Tridentino sessione 7. canone 1º Sacramenta nouae legis fuisse a Christo Domino instituta; Deinde sessione 21 capite 2º ait idem Concilium; praeterea declarat hanc potestatem in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione salua eorum substantia, ea statueret, & mutaret, quae magis expedire iudicaret, quo supposito, quaeritur utrum Christus Dominus certam in specie cuiusque sacramenti materiam, & formam determinauerit, an reliquerit Ecclesiae potestatem?

Vnde respondetur hereticorum nihil refert error, qui certa verborum forma in sacramentis, utrique opinioni fauent, quia in ante quippe sufficere verbum denotatiuum ad excitandam fidem, quae

quæ sola est iusta apud illos in suscipienti sacramentum, et circumstantibus; ille error satis reiicitur ex sacra scriptura, ex qua constat, materiam esse formam certam, et determinatam verborum, quæ et idcirco constat de sacramento Eucharistiæ Baptismi, et conf. Deinde impugnatur hæc blasphemia, quia nec una suspicionem videatur, ubi certa verborum forma, quam certa materia, v.g. aqua in Baptismo, quam tamen superstitionem arguere non audent hæretici, quia instituta est a Christo: quo stabilis superstitiosa non est forma, 3º impugnatur hæc amentia quia baptizandi, et pluriumque capaces non sunt verbis; quod si in adultis requiratur propria institutio; hæc tamen non deerit Baptismo, cum eius essentia tota reperiatur in parvulis.

Suppono

2º duplicitur potuisse Deum determinare, tum materiam, tum formam sacramenti, in genere, et in specie, potuit enim Deus in materia pro Baptismo designare ablutionem, relinquendo libertatem Ecclesiæ, et similiter pro forma eiusdem Ecclesiæ, ita ut vel aqua, vel sanguine uteretur ad Baptismum, et similiter pro forma eiusdem sacramenti potuit designare verba, quæ significarent eam ablutionem in nomine Dei fieri, non tamen sub expressione Trinitatis.

In specie vero Deus materiam et formam designaret, si voluisset ita certas statuere rebus, et verbis huius speciei, et non aliarum, v.g. si vellet ablutionem fieri in aqua naturali, et non in alia materia; et similiter si vellet formam esse verba, quibus exprimeretur mysterium Trinitatis, et non aliud: cum vero duobus his modis potuisset Deus designare materias et formas sacramentorum, certum est, quod quocumque modo id instituisset sacramenta, uti non posset Ecclesia uti verbis, et rebus, pro libito, dum modo in tragenus a Christo præscriptum teneretur. Deinde certum etiam est, quod si non potest determinatas facta institutione non posset Ecclesia uti, aut verborum mutare speciem, ex quo inde sacramentum erit nullum, si efficiatur aliis rebus, aut verbis præter quam a Christo institutis.

Suppono

3º duplicem esse duplicem speciem aliam physicam, et moralem aliam: Unde licet possunt duo aliqua differre in specie physica, non tamen in specie morali: sic aliqua non differunt in specie physica, quæ habent diversas naturas, et essentias; specie vero Morali non differunt, quæ eadem utilitate habent, et existimationem in ordine ad moralitatem humanam: quod si duo aliqua habent eandem virtutem, et utilitatem in ordine ad alicuius finem, censentur eiusdem speciei moralis, licet physice differant; hinc sequitur quod licet res, et verba ex divina institutione determinata manerent in specie physica, non propterea manerent indeterminata in specie morali, quia eo ipso quod Deus determinavit res, et verba, quæ quidem convenirent; consequenter res ipsæ physice ab illo quæ Deus essent eiusdem speciei moralis, siquidem in ordine ad significationem sacramentorum haberent eandem virtutem, et utilitatem.

Sect. 2

Vera, et Chatolica doctrina defendr.

CXI° Vera 30° sac^ta stant rebus, et verbis alteo ditratis; hæc est Doris chatoli-
lorum 1^a. qua etiam de fide appellat Suarez; pb^r 1^a. suppto supra facto de
disuditte, 2° pb^r rat^e. q^a. sac^ta significant gra, sed nostri significant exse
uti^r re patet: q^o gra significant ex institutt^e Dina: g^o res, et verba, quibus
stant, debent esse altio ditrate; patet req^e coa: q^a tota significat^o rerum, et
verborum in sac^tis depndet a Dina instituti^e, ergo hæ res, et verba, quæ Deus
instituit, et nalia hbent virt^e, et significat^e gra: ans stat; q^a res et verba
Sacramentorum si ex se impositiones ad significanda, et conferenda gra, et consequenter
tota eorum significat^o consistit in eo q^d elementi altio ad tales significat^es, ac
proinde sa^ta stant rebus, et verbis altio ditratis. Unde fit q^d si ali-
quis utatr rebus, aut verbis, quas Deus non designauit nullum conficit Sac^m

Solvs.

1° nam Eccles^a variare pot materiam matrimonij: q^o etiam aliorum sacramentorum
et consequenter mat, et fra illorum non sunt ditrate a xpto Dno. ans patet, nam modo inva-
lidum est matrimonium absq. presentia Parroqui celebratum; sed olim nullum non
erat eiusdem requisitum: q^o et c^a. Resp. nego ans, ad quat^e Juris crismisio nego coa
Itaq. Ecclesia non variat mat a xpto Dno ditratam pro matrimonio, quæ est ditra
ctus legitimus inter conuuges: at huius ditractus pot Ecclesia irritum facere, si-
cut Respublica irritum facit ditractum ouilium ad dominium transferendum absq.
q^o authoritate tutoris; quare non potest esse mat^a matrimonij consensus ditrahentium
sine presentia Parrochi, q^a illegitimus, et consequenter q^a non est mat^a ditrata
a xpto Dno, eodem mo variant hoes, tamen q^d hæ voces: hoc est
Corpus meum [illegible] Eucharistiæ si imponerunt voce Corpus ad signifi-
candum lapidem; sed in proposito infertur posse mutare fra sac^ti fisicaliter; sed solum
materialiter.

Obij. 2° in sac^to ordinis Ecclesia videtur aliquid mutare c^a
mat, et fra illius; patet nam olim conferebatur sacerdotium per manuum impositiones
et verbis proportionatis, et sic nunc conferitur a Græcis, qui per impositiones manuum su-
per caput ordinandi conferunt sacerdotium, et hac fra Dina gratia
at huius presbyterum; sed in Ecclesia Latina confertur sacerdotium per calicis,
et patenæ traditiones et hac fra: accipe potestatem offerendi sacrificium: g^o
Ecclesia variare pot mat, et fra sacerdotium, et idem secundum [illegible]
pot in diaconatu, qui apud Græcos per solam manuum impositiones conferitur: ap^d La-

latinos a p traditis libri Evangel. R. pdeo cu Hugo maa, et fra sa cti ordinis, ut a xpto fuerunt instituta, n mutari. Xptus qo, Dnus n de trauit in individuo et materialiter maa, et fra ordinis, sed voluit, et instituit ordinem conferri p signum aliqd sensibile exprimens Potestatis, quæ in illo traditur, ut p verba idem importantia, idem dicendum e de diaconato.

Sectio 2a

quæ mutatio maæ, aut fræ officiant veritatis sacti?

Docuimus in superioribus maa, et fra sacti itate a xpto debras, ut ex his illas efici n poneret sacti, adhuc tm dubitatur inter Theol. q mutatio tam ex pte maæ, q ex pte fræ irritet sactis? et qua ex pte utriusq accidere possit eius di mutatio, de utraq Sermo instituitur, et quidem de maa mutatione, [illegible] de mutatione fræ agemus, et in 1u suppono mutationes tam circa maa, quam circa fra posse ee substiales, et accidentiales. 2o suppono mutationes substiales cuiuslibet irritare sactis ptm accidentiales. ratio e apta, na mutatio substialis partis alicuius rei, eam essentialiter variat, et facit n ee eam, sed alteram, sed tam maa, quam fra sacti st eius substiales, et esentiales illius; q illius variatio destruit ee sactis; mutatio aute accidentalis, mutatio alicuius accidentis extrinseci rei subsistentis, ac per inde n variat illius esse.

Stoo hæc regula generalis: mutationes deinde moraliter maa sacti aliam qua Xptus instituit nullatenus sactis, deinde et eadem moraliter maa, licet n sit eadem phice erit valida sacti tamen [illegible] supra datis de diuisione maa in phica et moralem. ta enim durum ee moraliter eiusdem speciei, quæ [illegible] hom iatis omnes diuinitate [illegible]. ratio a regula [illegible] e, q Xptus Dnus ut diximus maas, et fras instituit indebitata specie, saltem moraliter: q hæc maa et fra nequit n q sacti [illegible], ac perinde variatio specifica moralis maa, et fræ accidentalis 2o si exhibeatur eadem moraliter maa, sicut accidentaliter mutata.

Hinc deducitur 1o aquam rosaceam, t alia aquis n ee maa sufficientem Bapt. et tm sufficiens sit aqua calida; ratio q a specie abiote et simpl aqua naturali; illa vero n e abiote aqua naturalis, sed est addito; deducitur 2o nec aqua distillata ee maa sufficientem Baptismi, q a licet n differat ab aqua soluta phice, differt tm moraliter, siquidem ad ablutionem seruire nequit.

Opponis tamen 2º vinum congelatum est materia apta consecrandi: quia etiam aqua congelata exit materia sufficiens Baptismatis; nego conseq.: disparitas est clara, quia Bapt. consistit in usu, sive in ablutione actuali, quae peragi non potest aqua dum est congelata; at Eucharistia non consistit in usu, et proinde ad illam non requiritur, quod vinum sit liquidum, dummodo sit vinum ex vite, alias adeo liquefactio, et congelatio sunt accidentia moralia liquidi, consecrationi non obstat.

Deducitur 3º radix seu massa cruda, vel frixa, nucleus numer, seu succus adhuc in uvis inclusus non sit materia sufficiens Eucharistiae materia, quia non est ex omnia, licet substantialiter non differant physice a pane, et vino, quod adeo certum non; differunt tamen moraliter, quia in aestimatione, et apprehensione hominum, nec massa censetur panis, nec succus ex uvis expressus appellatur vinum, aut potus; sed potius habetur sit cibus. ex quo dicitur jam poterant praedicta a materia sacramenti quia talia dicuntur, quae substantialiter physice differant a pane
3 et vino; in sacramentis autem admitti non debet materia dubia. deducitur 4º vinum rubrum et album esse aeque materiam sufficientem pro sacramento, quia sic physice essentialiter differant, moraliter tamen non differunt; quia vinum quod est vinum ex vite. deducitur 5º sequitur panem triticeum esse eiusdem speciei moralis, licet alius sit fermentatus, alius vero azymus, quod dicta, sequitur, solum est oratio, quae non obstat valori sacramenti, circa mutationem vero formae dicendum est, quod forma sit substantialis invalidatur sacramentum, non tamen, si sit tantum accidentalis, et a valde dubium an quando censeatur mutatio substantialis, vel vero accidentalis et circa hominum intelligentiam ex sincere suppono inconcussi mutari substantialiter formam, quando non manet idem sensus verborum; mutari vero accidentaliter, quando idem sensus manet ratio est, quia sensus est anima verborum quae non aliter sensum faciunt; sed propter sensum; proinde quod eodem sensu manente, idem verbum censetur manere, et consequenter eadem forma sacramenti, et eadem non manere non manente eodem sensu; manet autem idem sensus verborum, quando haec retinent eandem significationem, et eundem modum significandi, sed ut clarius haec materia percipiatur ad particulares mutationes descendamus.

Et quidem multis modis potest haec mutatio contingere, 1º mutando una voce in alia retinente eundem sensum, sed tota oratio mutata, utrum pro verbo absolvo, substituatur remitto in sacramento poenitentiae, et tunc validum exit sacramentum; secundo dubium sit an aequi sint aequivalentes, dubius enim manebit valor sacramenti, utrum in Baptismo ratur haec forma; in nomine genitoris, geniti, et procedentis; nec obstat valori sacramenti variatio idiomatis, sive tota fiat latino, sive omnis patrio sermone, et non etiam si misceatur partim ex uno, partim ex alio, nam ut bene notat Lugo Ecclesia utitur in forma Bapt. verbo

verbo Baptizo, q^d graecum e. 2° pt. stingere varietas fere 2us casus, l 2.^{s} taro cas activus, t passivus, et hunc minime nocebit adversus Sac^{ti} dummodo idem sensus retineatur, ut accidit infra Bap^i, quando minister dicit: Baptizatur servus Xpti, notandum tamen n. sufficere, q^d voces equivalentes ea significent, sed q^o eadem claritate, et dist^{te} significent: quare qui diceret: Baptizo te in noe Trinitatis, n. sufficere conficeret Sac^{tum}, q^o hic significatur trinitas psone

3° pt. stingere mutatio ex mala pronunciatione, t ppter ignorantia linguae, t ex balbuciente, ut si p^o est, dicatur es, t corpis, p corpus quorum resolutione extat celebris responsio Zacharie Papae, ut habetur in c. Retulerunt dubium, ubi cum proponeretur Pontifici, q^d agendum erit de Baptizatis ab ignorante Parocho, qui sub hac forma Sac^{tum} ministeriad ministraverat: Baptizo te in n^e Patria, et filia, et spiritua Sancta; respondit Pontifex: Si ille qui Baptizavit, n. errorem introducens, aut heresim; sed sola ignorantia Romanae locutionis, infringendo linguam; Baptizans, dixisse: n. possumus dicere, ut denuo Baptizentur; Ratio: q^d verba n. barbare plata in iis circumstantiis sufficienter verum sensum indicant.

4° pt. stingere, q^d vox aliqua sit equivoca ita in mutatione cadit vox hic, quae cum possit sumi nominaliter, et adverbialiter: dico q^o tum intentione ministri, sufficienda est equivocatio, et cum si intentio ministri sit, q^d vox illa sumatur adverbialiter, nullum erit Sac^{tum}, q^o nulla plata fuit a Xpto Dno, ac proinde mutatio illae substantialis, dato n. sepe equivocatio verbo sunt, aut substantiis, in quibus pfectum fecit Sac^{ti}, ac proinde, qui Baptizaret sub hac forma Baptizo Petrum, licet haec vox sit equivoca p Baptizato, et p aliis circumstantiis colligitur significare infantem illum, qui Baptizatur.

5° pt. accidere mutatio p transpositionem, quae aliquando erit substantialis, aliquando v^o solum accidentalis, ut si quis dicat in n^e Patris, et filii &^{a}, haec mutatio est accidentalis, substantialis v^o si dicat: ego in te n^e Patris &^{a} ratio est, q^o in priori mutatio manet idem sensus, n. v^o in posteriori; imo si notus Cenic, nec transpositio est valida ego te Patris Baptizo te in n^e filii, et Spiritus S. q^a ait, aut n. diuturni orationis id faciat, nam ut bene notavit Hugo, hic modus loquendi insuetus apud Latinos poetas. 6° pt. stingere p interruptionem, aut interpolationem, aliorum verborum, quae interruptio si sit magna n. perdit valorem Sac^{ti}, ut si inter Baptizandum dicat

Ego te Baptizo, et paus moretr silendo; aut aliq. inpr. tanem loqdo, et progredr. et in no[ie]. Patris, et filij, et Spiritus S. qa ad uedetce ne interrupt., secusalium sac. fieri, ex quibus dicti uedetur. Infertur 2a. Sol., Valida ee hac ego te Baptizo in n. filij, et Patris, et Spiritus S., qua auct hic author ee invalida, q. si denotat Patrz a filio procedere: sa hoc verba illa nec exprimunt, imo eo ipso qd nominatur Pr. et filius, denotatur filius a Pre procedere, Infertur 3a. quae placet op[ini]o Vazq. docentis, hanc fra[m] ego te Baptizo in n. Patris ingeniti, filij sapientis, et Spiritus S. Paracliti ee invalidam, si minister existimaret, illa nomina nec omnia, id g[ene]ralia, et ppia singulis Personis, nr inquam placet, q. q. sit dicere p[ro]uenire ministri, eo quo pot. dicimus, illa verba in omni loqdi modo nr significant p[ro]priare ministri, et aliunde hbent significat., quis ergo ad sac. hoem illigdne, mo minister hberet debitam intent., q. si nollet significare Pr. ppiam, nec filium eijus, nullum erit sac. nr in defectu verborum, sed ex defectu intent.

[illegible] gere mutat. q. sublat., addit. alicuius verbi, et tunc ex addito, qua abat. tio nec ab strahit sac., si n destruat verum, et legitimum sensum fr[ae], unde valid. ees, qui dicunt, Baptizo te, absoluo te, nr proferendo pronomen ego validi ad ministraret. Collig. 2o. Valide illum Baptizare, qui diceret in n. Patris Omnipotentis filij unigeniti &c. q. id qd additur huiusmodi fris nr destruit verum sensum fr[ae]. Collig. 3o. nullum ee Bapt. sub hac fra, in n. Patris maioris, et filij minoris, q. hoc addito destruitur legitimus fr[ae] sensus.

Maior e diffic., si additio fiat in fine fr[ae], ut si diceretur hoc est corpus meum, qd p[ro] vobis tradetur, D. Vazq. docet, nullam ee nam fra, q. posteriora verba destruunt verum sensum priorum et loquitur nr fit sermo de vero corp. Xti, sed de alio, ex alibi tm sumit. Pr. Loquitur, qd efficacia priorum verborum nr dependet a posterioribus, nam de facto a Lucas additur infra Luc. 22, q. p[ro] vobis tradetur; nec tm Deus consecrat. defactus et exag. Ratz. a proferunt illa verba: hoc est corpus meum, et alibi ab aliis in calice subr addidit, novi et aeterni testamenti &c. etiam consecratio fit Bapt. ac proferunt verba antea: hic est calix sanguinis mei: q. efficatia priorum verborum nr dependet a veritate et falsitate posteriorum: ac proinde licet postea adiungatur, qd p[ro] vobis tradetur, ea hic priora verba hbebunt efficatiam.

Ruus tm 2a. q. qui inde ciat. addunt hoc est corpus meum &c. valide consecrant, ptca ex doctrina prae tradita, nam verba priora nr dependent a posterioribus, ideo ad omnem the

Thuorum sensu. Respondet tamen Suarez, duplici pose addi posteriora verba: 1º ut declarantia verba posteriora. 2º ut determinantia et illis aliquid diminuentia quibus destruatur sermonis directio cum praecedente. Unde si hoc 2º modo addantur, aliquando sicut veritas priorum verborum respondet conceptibus, ita significatio, et veritas, atque veritas priora verba habent suum effectum, quia etiam si illa omitterentur, iam essent propositio aliqua veraque, sic 1º modo adiungantur verba, et hoc ex intentione proferentis, qui voluit aliquid tale exprimere cum significatione, et veritas priorum verborum dependet a prolatione posteriorum, quia nondum est consummata, cum adhuc non sit prolatum integrum eius praedicatum.

1º modo

se habent Graeci quando addunt illa verba, quae per vobis tradetur; addunt enim haec verba, ut nomen sit, etiam a verbis aqua omni veritas 1º non dependet: neque est bene addita, quia non sufficit, ut tota dictio sit una pars indicativa, sed sola directio sermonis, non sufficit, ut tota dictio sit una pars indicativa; quod probat aptime exemplo: nam si quis hereticus neget aliquem ex symbolii articulis, non tamen propterea videtur totum symbolum negare. Circa vero, licet verba dicenda sunt, et tamen dicta veritatem ab illo, ac tandem directione sermonis, quae singuli dicti, et tamen dicta veritatem ab illo, proinde si quis diceret, hoc est corpus meum, quod pro vobis crucifixum, non esset tota propositio falsa, sed sola 2ª pars.

Sed rogas quid dicendum de aliqua addita, si Baptizet in nomine Patris etc., et beatissimae Virginis? Respondeo ex Suarez illa, quod si illud verbum addatur ad invocandum beatam Virginem simul cum personis Trinitatis tamquam authoritatem habentem ad faciendum sacramentum, hoc nullum erit, si vero solum intendat invocare auxilium beatissimae Virginis apud Deum, ut intercessor illius sit, ac dubitet in beata Virgine, tunc verum erit sacramentum, salvus sensus dependet ab intentione baptizantis, at si non sit aliqua circumstantia huic doctrinae, sed dicendum illa verba sine praeiudicio sermonis determinare; deinde Baptismus tamen ex nomine beatissimae Virginis invalidum erit propter illius, quia per ipsum nomen denotat authoritatem, nec eius significatio dependet ab intentione Ministri.

Sectio 3.

An ex privato errore ministri invalidetur sacramentum

Quaeritur in praesenti, an Minister privato errore ductus, conferens sacramentum animo introducendi suum errorem valide administret? Pro resolutione supponitur 1º Ministrum habere debitam intentionem faciendi quod facit Ecclesia, nam hac non interveniente minime potest valide administrari sacramentum. 2º ritum, aut errorem, quem vult introducere, non fore substantialem, sed tantum accidentalem: nam si haeretici vel rebus

n̄ē dubiu; quī nullu sit sac.tū.

3.º suppr. veru effici sac.tū, quātuis Minister in. tendat suū herrorē, aut hæresi introducere, dūmō verbis illu exprimat, et. sibi habeat intē debitā. Unde hæreti, quī negant præsentā realē Corp.s Xpti in Euchar.a Calbinistæ qui censent peccatū originale ridelerī in Bap.o. Donatistæ iudicantes deneceßitate Bap.e hoc Sfacit abhoc fideli, et iusto, Arriani assera tes inæqualitē Personarū Trinitis, et alii qui dicunt baptizate securus Xpti, et sic de aliis verū Sficiunt sac.tū q.a suū hæreses exterius n̄ ppriunt. Dī faig.o procedit de herrore intrno a ministro verbis expresso, C.a q.d n̄ vacant vacios discurrendo mos afferre quæstiones, q.a pari videri pondent argū.ta ahu. sobi.

Dico 1.º si minister errore ductus C.a mag, aut fra sac.ti n̄ aliter vellit Sfacere sac.tū, nisi x.a suū privatū errore, nullū effecit sac.tū, et si error n̄ exprimatur. ratio apta q.a tunc deficit intent.o debita, qua deficiente deficit sac.tū: g.o quī n̄ aliter vult Sficere sac.tū nisi x.a privatū herrore nullū Sficit sac.tū; Coa liquet, et ans ostenditur, q.a intent.a debita sac.ti debet eē Sfrmis institu.i sac.ti: sed intent.o quæ ponitur x.a privatū errorē n̄ē Sformis ins titut.e sac.ti. g.o &.a Coa legitima, et mar certa, q.a mir; x.a Xptus volluit Bap.s Sficeri sub invoc.e p̄sonarū Trinitis æqualitū. Sed Arrianus baptizans x.a suū errorē, et n̄ aliter intendens baptizare het oppta intentē: credit enī inæquales eē p̄sonas: g.o illius intent.o n̄ē Sfrū institu.i dīng, ac proinde nullū erit sac.tū sub ea intent.e collatū.

Deducitur 1.º Græcū nolentē sacrare, nisi panis sit fermen tatus, quī iudicat maa nūiā Euchar.a, n̄ Sficere sac.tū, proferentē verba supra paniē azimū: ratio q.a n̄ het intentē debitā, deducitur 2.º ministrū omittentē in sac.to pænit.a verba illa inn.e Patris & a aut in maa Euch.a infusē aqua falso iudicantē eē Sfsessiales sac.ti n̄ Sficere sac.tū defectu intent.is q.a n̄ videtur rite intentē Sfsedis fine, quī omittit mediū, q.d necē q.d necū existimat ad illius Sequtē. Deducitur 3.º nullū fieri sac.tū a ministro falso existimante aliqua verba frē n̄ēē necessaria sī p̄ea n̄ intendat efficere sac.tū, q.a deficit debita intent.o, quæ debet terminari ad oia, et singula verba frē.

Dico 2.º mutat.o alicuius frē accidentalis, n̄ tollit substialis ex intent.e introducendi novū ritū, aut herrorē etiā si hic verbis exprimatur; hæc est. et mis Auctū intrinsecus Suarez, et Vasq. ob.r q.a requiritur tā q.a q.o req.r ad valorē sac.ti: g.o tunc hoc validū erit; Coa patet, et ans ostenditur, q.a ad sac.ti valorē req. req. intent.

intent.o debita ministri; mat.a, et forma debita; sed haec omnia tunc concurrunt: ergo etc. minor liquet, nam supponimus ministrum habere debitam intentionem, et rursus, adhibere sufficientem mat.am, et formam: quibus positis, validum efficitur sac.tum.

Confirmatur 4.o nam in cena indicata de circa formam Eucharistiae illa verba, quod pro vobis traditur, et illa proferunt animo introducendi hunc errorem, scilicet in Ecclesia; sed tunc valide consecrant hi, ut declarat Florent. et Trident. etc. ergo error etiam expressus, et animus illum introducendi non destruit veritatem sac.ti. Confirmatur 2.o: error non expressus non irritat sac.tum, quando non destruit sensum verborum, ptsa, ideo error non expressus non irritat sac.tum; sed ut supponitur, eodem modo se habet error expressus: ergo etc.

Dico 3.o quando mutatio reddit ambiguum sensum formae, si minister hunc intendat novum ritum introducere, et falsum sensum per formam significavit, nullum erit sac.tum. Ratio est quia in eo casu aliud signum exhibetur a ministro ab eo quod Xptus instituit; sed aliud signum ~~exhibetur a ministro~~ ab eo quod Xptus instituit non est sac.tum: ergo etc. minor liquet, maior liquet, quia in eo casu, supposita tali verba, nec intentione esse debitas quales Xptus instituit, et consistit aliud signum, et in hoc sensu accipitur textus Zachariae initio huius sectionis allegatus; unde si minister Bap.i in illa forma in nomine Patria, et filia per illam intenderet significare filiam in divinis non efficeret sac.tum.

Rogabis tandem quid dicendum sit in casu quo quis habet intentionem contrariam, ut quando si aliquis minister vellet facere quod Xptus instituit, non vero quod facit Eccl.a quia putat hanc errare; ratio dubitandi est quia voluntas videtur retractare, et ipsa non sufficit ad sac.tum conficiendum. Ratio ex mente P. Suarez, cum voluntas sola contrariari materialiter, non vero formaliter, ratio est quia cum idem sit quod Xptus instituit, et quod Ecclesia facit, qui intendit unum, intendit etiam aliud, quin obstet quod minister errore ductus iudicet aliud esse quod Xptus instituit ab eo quod Ecclesia facit.

Quaest.o 4.a
Appendix quid sentiendum sit de propagandarum opinionum circa valorem sac.ti?

Non multi adhuc anni sunt, ex quo Summus Ecclesiae antistes Innocent. 11 inter alias quasi ut scandalosas damnavit propositiones, hanc numeravit: non est illicitum in sac.tis conferendis sequi opinionem probabilem de valore sac.ti relicta tutiore etc. quam licet fuit non in quibus hic illius discussio, attamen, tum propter doctrinae ipsius opportunitatem

op.o tutior / opin.e pba / bilis

hic etiã q.a varie circa illius explicat.m loquti sut gravissimi Theogi, pro cuius resolut.e adivertendũ e, q.d sit, opinione ce tutiore, et pbabile: opinio tutior dicitr, que n exponit sac.tm frustrat.ni opinio v.o minus tuta, sed pbabilis, que illud expo nit frustrat.i. v.g. opinio, asserens validũ ee Bap.m tali, e minus tuta, opp.a v.o quæ docet, tũ n valere e tuta. e quidẽ decretũ Pontificis, ubi exprobabilibus bis 3tat, n procedit c.a opp.es speculatiuas, sed c.a praxi illarum.

Ts.o adivertendũ e n 3.a unirsi decreto illũ quin seq. oppin.m tutiorẽ n versantẽ c.a valorẽ sac.ti, sed c.a modũ illud administrandi v.g. q.a e opin.o docens, posse laicũ licite administrare Bap.m in necessite, quãvis sit in peccato mortali; licet h.c opinio sit minus tuta n e vel 3.a prosfata dã rat.m illa deducere ad praxĩ q. n versatr c.a valorẽ sac.ti.

Advertendũ e 3.o in casu necessitis posse uti opinione pbabili, quæ 3.a veniatr decreto, ac pinde si infans e moribundus posse baptizari in lexivio, siceulo c.a Tao aliquorũ e, q.a salus æterna præmii præfertur; hac ruinã debitẽ sac.to q.d instituti e ad salutẽ animarũ. Sic et melius Cardenas docet nulla tũc fit irreverentia sac.to q.a ab ipsa necessite excusatur, et ex ipso tenore decreti videtr, 3stare, posse in necessite sequi opinionẽ pbabilem. sic ex illis verbis relicta tutiore, ita in casu necessitatis pbabilior e illius opinionis tutioris: q.a cas n seqr: nemo dicitr quis relinquere q.d n e in sua potestate.

Eugnice sic, ostendit etiã frivole 3trat administrari sac.ti, quare cũ ministrorũ obminũ grave, et cadentẽ instantẽ vivũ posse 3ferre sac.tm utendo opionẽ pbabilẽ, ut si ministro mox intenderis, et alium exiji, quæ solent abobligat.e aliorũ praeceptorũ excusari, nisi baptizare velit infantẽ sub hac fra in n.e Genitoris, Genitiq. &c. quæ sola pbabilis e, licitũ ei erit, n aliter cuasuro periculo sub illa fra 3ferre Bap.m.

Ex pss. minus assero 1.o ex vi huius decreti n manent dã nas opp.es pbabiles de valore eorũ; quæ ex hic enda et expte suscipientis, Ita Illm.s Hurtado in sua Theoga reformata dissertat.e 2.a cap. 7. 3.d Cardenas, quidõ erit, eas manere etiã damnatas, salvatr; Nã nas pri.i desumitr ex ipsa pp.e damnata, quæ solũ loq.r de 3ferẽte sac.ta. ut 3stat ex illis verbis, in sacramentis 3ferendis. Deinde q.a ministri, qui se acomodat pænitenti sequti opin.m pbabi lẽ, n tã sequitr illã, qua sequi 3mitit, nec tutiorẽ relinqt, sed dubietas supponitr ab alio. Unde pot 3fessarius absolvere pænitentẽ, qui accedit ad sac.tm cũ attrit.e

abit. cognita est tali; ratio: quia licet tutior sit opin. asserens, sequendi debitum, aut saltem abitus existimatam debitum; habetur tamen ex parte suscipientis, contra per confessionem.

Assero 2°: non reddi licitum usum opin. probabilis contra valorem sac.ti, quod illum non prohibeat lex, pactum, aut grave damnum proximi; ratio: nam pp.o damnata asserat, id totius licere, quoties id non vetat lex, prudentia, aut periculum gravis damni proximi: quod damnat. refutat, quod asserat pp.o; sed pp.o asserat licere uti opin. probabili aliquo ... concurrente: quod id istum negat damnat. Pontificis, ac proinde non licet usus opin. probabilis in conferendis sac.tis, etiam non interveniente lege, pacto, aut periculo gravis damni. Unde infertur resolutum Bap.mi, et ordinis, quoreximitiora pp.o; sed nullum aliud sac.tum posse conferri sub probabili ~~valore~~ opin. de illius valore.

Assero 3° damnat. Pontificis non procedere contra conficientes sac.tum utendo opin. probabili: potest accidere, quod quis conficiat sac.tum dicta opin. sua probabili: potest enim ~~accidere~~, ut quod verba consecrat. proferre supra ... dubia: cum ... hic non conficiat sac.tum, dum illud efficit, dubitare potest, an hic casus comprehendatur in damnat. ... pp.o ... cui respondet ... quod secundum sententiam Hurtado contra ... Cardenas; ratio quia damnatio pp.o ultra ... non extenditur, sed ad ipsam utiaut restringitur; sed damnatio solum loquitur de conferentibus sac.tum non vero de conficientibus: quod erat ...

Assero 4°. uti licere opin. probabile contra iurisdictionem, licitum sententia Hurt. contra Cardenas; potest non ... cari vel probari ... testimonio allato ab ipso Cardenas, scilicet aliquos viros doctos, qui Romae steterunt deposuisse, se audivisse a theologis Romanis qui adfuerunt tractatui de damnat. harum pp.um, non fuisse intentionem Pontificis per damnat. huius 1.a pp.is illigari dicta, quae pertinent ad iurisdictionem: quo ... quando utitur opin. probabili contra iurisdictionem licite operatur, sicut pluries ... optimum notum videndum apud eundem Hurt. cap. 2. dictat. 2. ... etiamsi ... 1° quia tale supplementum iurisdictionis mere expectat ad utilitatem animarum, et ... bonum Ecclesiae. 2° quia immemorabili ... Ecclesia ..., quod sacerdotes absolvant a peccatis, tenentes probabiliter talem iurisdictionem

sperare ad iuris dict.; id est titulo immemoriali aut praescript. iurisdict. fere supponit, ut docet Suarez, et Card. de Lugo. q. 8.

Notandum hanc doctrinam desumptam esse de opinionibus certo probabilibus, de quibus dict. praesumi; ergo a duabus opin. certo probabiles, et aequaliter probabiles, si dubi tatur, melius, indistincte utra sint probabiles. Id a privatis recipiuntur ab omnibus, ut probabiles; Ratio, quia Ecclesia non vult facere, sed potius extirpare usum certae opinionis, Unde infertur, posse confessarium aliquem absque dubio ab solvere virtute Bullae poenitentem Hispani, ubi non reperitur, quia haec opinio certo probabilis. Infertur 2.o simplicem sacerdotem ex commissione Parochi posse a dicta confess. suorum subditorum, quia haec opinio ab aliquibus improbabilis existima tur, qui plura super declaraverit habeat P. Cardenas, aut fuerit Hurtado, qui eruditi satis, et docte, de hac, ut solent, disserunt in suis de dignitate probabili tractatibus.

Quaest.o 1.

An sacramenta novae legis causent physice, vel moraliter gratiam. et. vel quid de eorum operat.

Quaest.o haec satis celebris inter Scholast. nostri temporis, et acri disput. celebriorem reddiderunt Suarez, et Vazq. Nostro brevitati studentes longiorem controversiam adbreviatam reducere curavimus. Prius resolut. statim sup pono quaest.nem procedere de sacramento adaequate sumpto, id est totum quod dicit ut sit. causa sacram. causant aliquomodo physice gratiam; sacramentum quatenus tale includit Dominum institutorem, donavit ei signum practicum gratiae; hoc a Deo constitutio est actus, seu dicitur Deus tribuit, quod aliquomodo physice concurrit ad productionem gratiae; ab intrinseco dicitur movere Deus, vel tanquam ab intrinseco vel tanquam ab actu imprimente adaequatam gratiam, qui modus dicitur. ... quaestionem; ... sublimi morali, sed an physice concurrat ad ... maiorum, ... ingressus ... pertaliter. Quaest.o de sacramento materiali ... ipso, ... qui subiunt Dominum institutor.

Suppono 2º nequ. procedere dictam principali gr. sed de instrumentali
nisi ex suppositis, c. duo solum causa principalis illius, licet ipse solum po
sit gra. c. lucere, et remittere peccata. Circa causa instrumentalis alia
est phisica, et moralis alia, phisica dicitur quae per suam actionem immediate producit effectum
moralis vero quae media alia intrinsece movet causam phisicam ad producendum effectus
et hoc potest tripliciter contingere, 1º ut antequam existat, ut iamiam movet
per rationem ad illum ex se procurandum, 2º existens, tam pro praesentia, tum ex
per complacentiam in bonitate alicuius voluntatis ad operandum, sic exigunt mi
litis famuli movet Regem ad premium, et quaevis sic dicta qui opus aliquod sua
sit, pro ratione sit.

Suppono 3º quod sicut in genere phisico distinguimus causas a
conditionibus, sic etiam in genere morali, ac proinde alia causant, ut causas, alia
ut conditiones. Unde sicut in phisicis causa, aqua procedit causa, ut calor
ut conditiones. Unde sicut in phisicis causa, aqua effectum procedit, dependet immobilitate, ut ignis
ab igne, conditio vero aqua effectum procedit, dependet immobilia, ut ignis ex
materia causa capaces; sic etiam in moralibus causa, quae movet, ratio
conditio vero circumstantia, a qua dependente motivum applicatur, ut Dominus
quod conditio vero circumstantia, a qua dependente motivum applicatur, ut patet in famulo praecipit, ut quoties theologus audierit dari pauperi eleemosynam,
in hoc casu quod admoneat famulum et praeceptum Domini; conditio theologi est
mera conditio, et applicatio tantum pro causa.

Suppono 4º Sacramenta esse
causas morales gratiae, sive morales efficientes, quae in communi dicuntur signa
qui defendunt influxum phisicum Sacramentorum in gratia. Ratio est, quia
causa moralis est quae movet agens phisicum ad operandum, sed Sacramenta
movent Deum ad gratiam producendam, sive se solis, sive ratione sacra
merito; ille phisica format: si enim Sacramenta actione Christi et opus
meritorum illam phisica format: si enim Sacramenta actione Christi opus
signa moralia representant Deo, ut habebunt gratiam obtineat: quae merita vi
sunt ad movendum Deum ad producendum gratiam, ac proinde Sacramenta sunt quae
nt causae moralis. Ergo quod Sacramenta tanquam mora
liter causae, Deum movent.

Sectio 3ª

Proponuntur aliquae sententiae

1a via dissolvitur: sacramenta causare physice gratiam. Ita Alm[ainus], Kuiu[s], et Valen[tia], ... dicunt ... primo ea dispositive ... 1a Vasq[uez] ... dicunt sacramenta attingere immediate gratiam, sed mediate, quatenus producunt dispositionem quamdam supernaturalem, quae immediate efficit gratiam: sicut enim ignis producit lignum, non quod immediate illud producat, sed quia calorem producit, a quo immediate producitur ignis: sic etiam sacramenta producunt immediate characterem in illis, quibus imprimitur, in aliis vero ornamentum, seu dispositionem, vel aliam qualitatem supernaturalem, quam Sanctus Thomas appellant ... in 4 d. 1 q. 1 art. 4. quem sequuntur Palud[anus], Capreol[us], et Argent[inas] ... Dico quod producitur per creationem gratia, nulla causa esse ... sit instrumentalis causa ...

Haec opinio quamvis probabilis videatur, impugnatur 1o quia hic ornatus quaeritur, et sine fundamento confingitur, quia non est admittendum ... quia extra sacramentum producitur sine ... hoc ornatu, quod esse ... in ...

Deinde Character non habet ut dispositio ad gratiam, sed sine producitur cum illa, ... manere ... gratia, ... characterem ... dispositio ad gratiam. ...

Impugnatur

2o nam haec qualitas perquam ... gratiam, ... tamen sicut ... sacramenta possunt immediate producere illam qualitatem, poterunt etiam ... quam ... ad illam qualitatem ... ducendam ... perdit ... dicendum erit ... aliquam qualitatem, quae ... immediate ... Sive ... quod ... immediate ... Nec obstat, quod gratia sit qualitas perfectior illa qualitate, quia utraque est entitas supernaturalis, ... ultra ... capacitatem ... creatur ...

Impugnatur 3o arguendo ad hominem contra adversarios, ... sacramenta non producunt ... gratiam, quia haec creatur, et nulla causa est ... instrumentalis creationis. Sed illa qualitas creatur, et causa instrumentalis ... Ergo ... sacramenta ... instrumentaliter gratiam. 4o impugnatur, quia gratia ... producitur ... cum sit natura ... accidens, sicut actus supernaturalis fidei, spei et charitatis, et visio beata ... supernaturalis ...

Hinc innotabis, q^d^ licet Alt^us^ huius s^ti^ pro adultis Baptis, quibus ibi alegato bidetur eaz tenere, illaz tn ultra clauit hic q. 62. a. 1. ut fatetr Caiet.

Alterum defendendi influxum phisicum Sac^torum^ in gra^m^ est asserere graz quidem produci a solo Deo, unionem v^o^ illius cum aia habitum creatam animi que, primo, sufficiat gra^m^ faciunt in hoc ee gratum, sicut et aia rationalis a solo Deo producatur, unio v^o^ eorum cum mat^a^ a generante producitur, et hoc sufficit ut ho^o^ dicatur generare hoiem; hanc s^ntia^ defenditur a Soto, ... probabilis habetur ab Alb^o^.

Et impugnatur 1° q^a^ PP. et Concilia non solum dicunt Sac^ta^ efficere hoiem gratum, sed continere et conferre gra^m^; q^o^ hic dicendi modus non est conciliis, et PP. conformis; Confirmatur 2° adhuc nam in adversarij sententia, hoc producens solum unionem, aiuntur ...; ergo non producit gra^m^; q^o^ quamvis Sac^ta^ efficiant hoiem gratum, producendo unionem gratiae cum aia, graz non producunt. 3° impugnatur, q^a^ agens, q^d^ producit graz debet producere unionem ejus cum subiecto; sed Sac^ta^ non producunt graz, nec producere unionem illius cum aia, et consequenter nec faciunt hoiem gratum. Probatur ant^s^ informis que dependent a subiecto producuntur, et conservantur a quo producuntur, sic producitur aia, quia dependentia ab ... Deus unionem cum subiecto, ... producit, et conservatur dependenter ab ... q^o^ Deus producens graz producit etiam eorum cum aia. Probatur minor q^a^ gratia quidem ac producens graz, producit etiam eorum a subiecto ..., sed tamen accidentis dependentia eorum a subiecto ... unde ... producentes uni q^o^ ... nam alia accentio supernaliter ... producentes ... unde subiecti, ut in actu fidei, et charitatis, unioq^e^ beatitudinis ...

His ergo minus probabilibus rejectis opinionibus ad probabiliorem accedentes, 1^a^ s^ntia^ docet Sac^ta^ ee instrumenta phisica gratiae, citatur pro hac 1^a^ D. Thomas, ... sequentes doct. ... Suarez, ... Valentia, Bellar., ... et Meratius cum alijs. 2^a^ s^ntia^ ... hic disp. 132. ... 5. quam sequntur Cornejus, Sanc., ... et Salas, et ... ... motu ...

Sect. 3.

Quas^a^ ... ...

Sit nostro ... ... Sac^ta^ ... non ... phisice, sed tantum moraliter

caant gra. Pbr 3º validissimo fundo in quaestionibus de facto: nullus necessitas ponendi in sacramentis novae legis influxum physicum in gratiam; quod admittendus tamen eiusmodi influxus. Probatur, nulla est necessitas ponendi influxum physicum sacramentorum in gratiam si absque illo possunt explicari et intelligi pro.. Scripturae, PP. et Conciliorum testimonia, quibus adstruitur sacramenta causare gratiam ... sufficienter intelligi et explicari possunt ... testimonia Scripturae ..., et PP. ... physico influxu sacramentorum in gratiam: ergo nulla est necessitas ponendi influxum physicum sacramentorum in gratiam; maior certa: quia ... sacramentorum causalitas efficacia nobis ... nisi ... exaudiat. ..., quae nobis tradita ex Scriptura, Conciliis, et PP. ... illa sola causalitas ad ... illa et in sacramentis, quae sufficienter ad illam veritatem tuendam, et ... causalitas physica, quo illa testimonia aliter verificari non possint.

Pbr 2º minor eiusdem ... quia eodem modo sacra Scriptura, Concilia et PP. dicunt ... sanctos et ... causare in nobis gratiam, ... et ... sed haec testimonia ... et explicantur de causalitate morali. Christi merita ... efficacia non possunt physice operari: quia eodem modo possunt sufficienter explicari testimonia ... sacramentorum ... quia eodem modo dicitur a PP. et Conciliis ... merita ... iustificationis ... et ... demerita ... damnationis, sed ... merita et demerita tantum sunt causae morales iustificationis et damnationis: quia ... sacramenta ... causae gratiae, quamvis tantum sint causae morales illius.

Pbr 3º quia PP. et Concilia loquendo de effectibus sacramentorum maxime tribuunt ... efficaciam quam ... sed aliqui effectus sacramentorum non possunt physice produci ... quia solum moraliter; maior supponitur, et minor facile suadetur, nam auxilia, quae ... sacramentorum ... suscipientibus per ... cuiusque sacramenti ... physice non perveniunt ... sacramenti: quia aliqui effectus sacramentorum ... non ... eiusmodi auxilia solent ... fonde, et transacto sacramento ... sed sacramentum transactum non potest physice ... quia ... quia sacramentum ... susceptum, et postea ... cognitum causat gratiam: sed tunc non potest physice illam causare: ergo illam causat solum moraliter; maior est doctrina ..., et ... quando sacramentum ... non existit; sed sacramentum non potest physice producere gratiam quando non existit: ergo etc.

Respondebis ex Suarez sacramentum ... susceptum, et

fundamentum ... Toleti

ē pot.ª quaeuis cum ĩcaari phice gra, q.ª tunc deficit cōditio necessaria
ad phice operandum, qualis ē ex.ª, & inde impossibili, q.ª sac.ᵗᵘ ñ prius
fluat phice gra, qdo pʒ̃sens ē, & existit. Ad 2.ᵃ ē, q.ª semel damē
tali sac.ᵗᵘ ñ phice, sed morali causare gra, nulla erit necessitas ad
tribuendi phice causalit. in sac.ᵗⁱˢ pt q.ª potius attribuenda erit causalit.
tas phica in sac.ᵗⁱˢ ut sic eligantur et cunctes PP. et Doctores, sed si semel
sac.ᵗᵘ ñ phice producat gra, recte eligentur loquentes PP. et Doctores absq
phico concursu sacramentorum: q.ª 2.ª

Obj. 2.ª q.ª ijdem PP. quos adversa
rij p sua afferunt s.ª dicunt solum Deum operari gra intrinsecam: sed si fuis
set expl.ant adversarij hec testimonia, quae nos, quae nobis ipsi obijciunt
[illegible] Deus dat. Suar. nos et loquentes solum negare sac.ᵗⁱˢ influxum phi
cum causae principalis proprium ē solum Dei; sed dʒ̃ ē q.ª causae instrumentali non
[illegible] negari eius influxum, ut patet in s.ª eiusdem Suarez, qui docet inter
[illegible] Suarez, et causae instrumentales cum habitibus infusis concurrere super
naturales: sed falsum ē, ut de, et unde pulagere, sed datur gra ē causa [illegible]
Dei, idem dicatur de aliis [illegible] caps.. q.ª similiter falsum erit, q.ª Deus
solum producat gra intrinsecam, et sac.ᵗᵃ eam ñ producere, si essent causa instru
mentales gratiae; atque inde PP. suis locutionibus solummodo explicare voluerunt
causam phicam gratiae, quae ē solus Deus, excludentes a sac.ᵗⁱˢ omnem phicam causa
lit. in ea de gra.

Obj. 4.ᵒ 3ᵒ q.ª gra producitur in instanti ultimo, in quo
iam ñ ē sac.ᵗᵘ: q.ª ñ producitur phice ab illo. Co. a inferetur, et antecedentibus q.ª
sac.ᵗᵘ ē ens successivum, sed tempore qdo producitur gra, iam ñ existit sac.ᵗᵘ: q.ª
2.ª Obj. mia, q.ª gra producitur in instanti, quod ē indivisibile ultimum
sac.ᵗⁱ, sed sac.ᵗᵘ iam ñ existit, qdo ē ultimum sui indivisibile: q.ª qdo
producitur gra iam ñ existit sac.ᵗᵘ, atque inde ñ potest phice, sed datur mo
raliter illam producere. Obj. nam ut constat ex solutione, et PP. utraque
pars sacramenti habet efficaciam causandi gra, sed non semper concurrunt
sed concurrere phice utraq pars: quandocumque ponitur materia, non tamen ponitur
forma, et ē q.ª 1.ª hunc aliqua pars ñ operabitur phice. Sed expedit. Suarez

totum Sac^tis^ causare phice, p^t^ illud ultimum indiuisibilisiue, rat^e^ cuius q^u^ęque partes Sac^ti^ phice operantur denominando operari, sicut dicitur ignem calefacere ... illud attingat, salua diu^s^ indiuisibilitas. Sed dico q^a^ licet uerum sit q^d^ denominatio partium tribuatur toti, q^a^ denominatio ... suppositorum, ... ex partibus phice unitis, rat^e^ cuius unit^s^ una potest alterius ... denominare. Sac^tm^ a^t^ ... entia p^r^ accens, nam ... est q^d^dam aggregatum ex diuersis ... nullum ... intrinsece: ... relabens ... tribui phice ... praecedentibus, nec hic phice operari rat^e^ illius

Sect. 4.

Obiect^es^ ... ...

Arg^r^ 1° pluribus Scripturae, et SS. PP. testimonijs, quibus tribuitur Sacramentis causalitas ... causalitas phica, q^o^ Sac^ta^ phice gratiam causant. ... in ... argumentum, nam ... dicentibus phice ... testimonia, quibus ... causare ... ipsius ... testimonia ... ad moralem causalitatem ... intelligi debent ... testimonia intelligi de causalitate morali Sacramentorum q^a^ nulla est necessitas ... causalitatem phicam ... ut patet ex ... nostris.

Cum Ecclia, et SS. PP. similiter dicunt Sac^ta^ causare gratiam; sed ad hoc sufficit causalitas moralis: q^o^ ... phica. ... q^a^ ... phice ... . Negatur ... causa ... ratio q^a^ ... causare ... phica, q^d^ ... phice ... . ad ... causandum ... morali, ... causare ... de causalitate phica, ... Sacerdos ... peccata ... q^a^ ... causare ... q^d^ ... moraliter ... q^d^ ... Sac^ta^ sint causae solum morales gratiae, ut ... gratiam.

Arg^r^ 2° Sacerdos dicens: ego te absoluo, et

Oratio potissima, q^a^ in rebus moralibus, qualiter Sac^ta^ potissima causalitas est moralis imo est ... causalitas moralis in rebus moralibus, haec est ratio, quae me ... mouet ad assentiendum ... huic.

utrum id dicat opportet, q^d ipsis verbis producatur gra, quanto aquis
libuaris, adiecit in ritu, sed Deus libitanit, ideoque sacerdote. Dico vel
ipsi inidoneitet sacerdote, ipsius verbis operari grām, adhuc tm requiren
e q^d illa phice producat, nā eodem mō' qui vt ratio: libetar ipsi quatenus
physice: ex illis in sacto ordinis Episcopus illis verbis dat vobis
potestatem, ut absolvere; sed ideo moraliter tribuit potestatem sacerdoti: q^d illa
potestatem influat in morali debiti, tamen ingnaran phice producis remittere
se suspicit cum ivnis, quia est aliquis moralis.

Arg. 3.º excellentia phica mul
tum conducit ad dignitatem sacramentorum legis gratiae; sed hinc excellenda est
quantum p^t: q^d sacra phice producuntur gra. Respondeo nego maj., sicut enim
non conducit ad dignitatem humanitatis Christi, q^d sit causa phica nostrae salutis, sic
conducit etiam ad dignitatem sacramentorum causalitas phica, q^d etiam nunc
influat, q^d phice, et moraliter sacramenta causant gra, dummodo infallibiliter ea sacramenta
effectum, sicut humana actio attingit sanctus divinitatis, etiam ipso ... operat, pa
riter ... sicut humana actio attingit sanctus divinitatis ipso sibi substituti. Contra 2.º
non tradidit antib causa moralis, et phica vinus sibi substituti. Potest 2.º
tum patri dicendo maj.: ~~neg.~~ ... sed hinc extollendae quantum p^t cum fundo
in patria dicendo maj.: ... ; ... hinc extollendae quantum p^t cum fundo patri in
incomitem, absque illo inconveniente; ... phicae nostrae ... fundo patri in
sacris causalitatis phicae.

Arg. 4.º causa instrumentalis debet recipere eundem in
fluxum, q^d dicitur causa principalis; sed causa principalis gra collata recipit influxum ne
per Deus recepit phice. q^d sacra causa phice recipit, maj. etiam explicat
verbis recipit phice, q^d sacra causa phice recipiunt, maj. stat explica
... q^d ... veritas, et amoris supernaturalis ... , inquibus ... , quae sunt
causa instrumentales phice recipiunt adversus, et amore. Dico nego maj.
causa instrumentalis phice debet recipere eundem influxum, quem causa
principalis recipit; causa instrumentalis moralis, nego maj. et recusa
militis nego coram.

Ex eo dicuntur, q^d repetitur causa instrumentalis phica ad
causam principalem moralem, p^t tm dari causa instrumentalis moralis respectu
causae principalis phicae. Disparitas consistit in eo, q^d si causa principalis unde
causa principalis phicae, ... nulla datur causa principalis phica
moralis, et instrumentalis phica, nulla datur causa principalis phica
effectum, q^d abundantiae: at vero quando instrumentum est moralis et causa principa
lis phica est, datur causa agentia principalis effectus. Unde constat alibi dicta

exempla solutio: quia Ipsa potest exemplo deambulatio, quae hoc potest, ut causa physica principalis comae adqua etiam potest moveri hoc, et elevati, et la[...] vite, et sig. Deus, sicut causa principalis physica, conducit, ad ... pro ductus moventis etiam abripiti sac.

Itaque 5.º Virtutes Xpti Dni physice operabatur miracula per suas actus: quo sacramenta causant physice gratiam. Patet ... quae actiones sacramentorum sunt actus Xpti Dni; ...

Sectio 5.ª

Differentia veterum a nostris sacramentis statuitur

Nonnulla adstruit arguta, ... ex ... quae ... interno ... vetera sacramenta ... illa ... sinova sac. ... aquento hi..., ... differe ab antiquis, ... sacramenta noua ... ab antiquis in causalitate ... sacramenta nova physice causant gratiam, ... ex ... Sac. ... in ... contra ... remedio peccati originalis ... quae ut ... illa ... solum moralis.

Vales ... solut. ... secundo. Primo ... Bonari antiqua sacramenta ... infallibiliter gratiam, ... infallibilitatem ... magis differt nostra ab antiquis; ... doctrina; ... doctrina ... antiqua sacramenta ... illam infallibiliter ... aliquam infantis ... sine remedio ... originali. Reus 2.º ... nostra sacramenta ... vetera sacramenta ... incumbit ... quae nostra sacramenta ... quae ... nostra ... salutis ... Deinde, quae ... sacramenta nova ... abundantia gratia, sic etiam sacramenta antiqua. ... quippe ... obtinere ... vel ... virtute, ... bolo.

Hic, ... solutionibus

solutionem omnium, omisso deinde, quod sacramenta veteris instituit gratiam ex opere operato, de quo postea agemus, praeter solutionem, quam huic obiectioni da=
bimus, noto ad assignandam distinctionem novorum sacramentorum prae
antiquis novi non esse, quod nova sint causae physicae, antiqua vero non; sed ad
huc denegato utrique influxu physico. Excogitari potest sufficiens differentia inter
utraque sacramenta, quia communius asseritur sacramenta circa causas morales gratiae
antiqua vero solum fuisse solum conditiones requisitas ad gratiae collationem; in quo quidem
tamen causa moralis communis conditioni, et quanta sacramenta sint causae morales
et instantiam conditiones, quemadmodum sale explicatur.

Dico Deus se ponendo,

veteris sacramenta fuisse tantum conditiones, sub quibus Deus communicat suam gratiam
propter merita Christi venturi, merita autem propria praecedens causa moralis movendi
Deum ad dandam gratiam posita sacramenti tanquam conditione, quae non habebant
vim ad movendum Deum, huiusmodi, quod eiusmodi sacramenta appellantur ab
Apostolo inania, et vacua elementa; non ita appellaverit, si essent causae
movendi Deum ad collationem gratiae. Sacramenta autem nova sunt causae morales moventes
Deum ad conferendam gratiam, quia sunt actiones Christi, quas sibi ab ipso in nomine
fiat, tamen ministri cum non sit idem sed eadem; et dignitas sacramenti
in antiqua non tollerat actiones Christi, qui non adhuc venerat, et non erant
nec poterant ipsis movere Deum ad gratiae collationem.

Ut apertius elucidetur haec

differentia conditionis et causae moralis, contra quod dictio veteris novi sacramenti, utar
quodam exemplo, quod dedit a Lugo, si in Sanmarius proponat poenitenti, ut certis
quibusdam diebus festis huius anni adeat Xenodochium ad ministrandum
infirmis, postea vero Episcopus praecipiat, ut dies alicuius Sancti observetur
ut festum hoc anno; dum hoc modo concurrunt haec duo praecepta respectu
poenitentis, nam praeceptum confessarii est causa moralis movens poenitentem ad admi=
nistrandum infirmis, praeceptum vero Episcopi solum est conditio, ratione cuius
poenitens in illa die praescripta ab Episcopo ministrare infirmis debeat:
quidem ex obedientia confessarii, non ex Episcopi obedientia, quia non huius
sed illius obedientia movebat poenitentem ad administrandum infirmis

praeceptum v.g. Episcopi, debebat solui ut conditio, quapropter obligatio ad praeceptum conseruatur.

Dico 2.º hunc etiam modum discurrendi habuerit aliquam difficultatem, qua breuiter componitur. V.g. promissio facta sub conditione transit in absolutam, posita conditione: conditio mouet, concurrit quoque causa moralis, antequam ponatur, necessario mouet, et dat, ut quod promissio constituitur in actu absoluto, ita per conditionem promissio constituitur in actu absoluto: quod probatur modo sic: sacramenta vera tamen sunt conditiones, quae constituunt in actu absoluto promissionem Dei de conferenda gratia, quod illam mouerit Deus, et concurrunt ut causa moralis.

Respondeo conditionem adimplendam [...] batur, negando maiorem. Dato quod obligatio promissionis conditionatae sequitur ex promissione, ita quod conditio minime constituat obligationem. Qui enim hodie promittit dare eleemosynam, ita hodie obligatus manet, ut dies crastina non tollat, aut constituat obligationem, licet non teneatur hodie dare eleemosynam, quia non adest expleta conditio. Itemque debet expectari, ideoque appellari solet obligatio conditionata, non quia non obliget ante conditionem, sed quia requirit tempus obligationis conditionatae: sicut scientia Dei appellari solet conditionata, non quia ipsa sit conditionata, sed quia respicit obiectum sub conditione. Unde promissio diuina de conferenda gratia, posita circumcisione, mouebat Deum ante circumcisionem, et erat adaequata causa moralis gratiae conferendae non obstante, sed posita circumcisione, et concurrit ipse non mouebat Deum ad collationem gratiae, nec erat causa moralis illius.

Scientia conditionata Dei seu media

Dico 3.º quia ipsae operationes Christi, dum erat viator, erant meritoriae et habent valorem infinitum, non tamen mereri in statu merendi: quomodo non potest nobis merere gratiam per sacramenta, sed tantum applicare nobis sua merita: quia sacramenta non habent vim ad mouendum Deum, ut det gratiam illam suscipientibus, ac proinde sacramenta sunt tantum conditiones, quibus positis, applicantur nobis merita Christi praestita. Hoc secundo enthymemate negando ultimam consequentiam, quia sacramenta non sunt actiones meritoriae Christi propter rationes in argumento allatas: sunt tamen actiones impetratoriae: ut actio sit impetratoria, gratia non attendit bonitas, nec laudabilitas illius, sicut in merito; sed solum dignitas subiecti petentis, sicut, si famulus mei alterius dare pecuniam Petro, non attendit ad bonitatem, aut meritum eius, sed dignitatem, et statum domini: Christus quoque Deus petens gratiam hominibus per sacramenta collatis applicat sua merita, et facit, quod petitio habeat maximam vim ad

ad impetrandum quod petit; quam vi etiam nos experimur in precibus eorum quos amamus, et timeremus, etiamsi importune preces tenerant viminfra... non tamquam ipse boni, et mali sint, sed propter merita illius, cui alias adstricti sumus. 3a est quia Christus semel applicavit sua merita pro gratia conferenda per sacramenta, et hoc pactum stabilivit cum Deo quo sacramenta dicuntur rimovent Deum ad dandam gratiam, sed sufficit invocare in memoria pactum olim initum cum Christo Domino, atque inde sacramenta non sunt causa moralis, sed merita Christi sunt adgratiam per hanc ultima illatio, nam si quis statueret cum amico, ut quoties a suo servo fieret petitio, illi concederetur, tum petente servo, annueret petitioni amicus, non propter petitionem servi, tamquam causam, sed propter preces amici, et pactum, sub ea idem pactum: neque moveretur ad petitionem servi nisi ut condit... sine qua ante esset sufficienter motus appetitus amici, et promissionis sua.

Hic nego

causam: ad exemplum ibi allatum dico duplicem posse fieri illud pactum cum amico. 1o. decidendo quod quod servus peteret potata quam conditio petitionis. 2o decidenda petitionis servi propter preces illius; et quidem si hoc 2o modo fieret, certe preces forent motivum, et causa moralis Dei, alio quam non satis fieret pacto annuendi precibus servi: Christus meruit nobis, et stabilivit cum Deo nobis dandam gratiam per sacramenta, sed ut daretur gratia et ut daretur propter sacramenta tamquam propter motivum, et causam moralem. Eodem modo meruit Christus Dominus, et pactum iniit, quod merita hominis iusti acceptarentur ad praemium, et quod satisfactiones etiam hominis iusti infallibiliter acceptarentur pro debito poenae temporalis. et tamen merita, quam satisfactiones non sunt mere conditiones sed causae morales moventes Deum de condigno ad extinguendum debitum poenae et ad conferendum praemium gratiae, et gloriae.

Instat: significat quod conditio gratia in sacramenti ex vi pacti praecedentis, et consulditur intuitu ipsius sacramenti; sed per hoc dotis qualitas propter pactum praecisamus: quod non propter sacramenta; probatur: nam si Deus moveretur a pacto apud sacramenta non modo diceretur ab ipsius sacramentis. Hic dicitur intuitu sacramenti, tamquam propter motivum impetrandi magis, et ...

pugnare, tanquam per motivum mediatum condonare: Nec in hoc e aliqua implicatio, ut patet attenta, quoquis sibi gratiam actu contritionis obtinebat ; tunc enim motivum immediatum contritionis erat bonitas Divina, et mediatum confessionis motivum 1º probabilitudo : Similiter potest ille tacto x pristini leguntur collatio gratiam habet pro motivo immediato Sacramenti, et pro motivo mediato valorem, quem habent ex vi eiusmodi Dominatio Deus habet actum actum, qui habet pro motivo immediato Sacramentum

Postremo

Exadmittere velim Alteram hujus l. pro addiscere Doctrina variis in locis, quibus causalitatem moralem Sacramentorum integram defendere videtur, 1º in supponenti valo dicit Sacramenta mouere, quamvis spirituale, quae habet eodem modo, quo voces mouent ratione ad percipiendum [illegible] ; sed voces non phisice, sed moraliter mouent ideoque etiam Sacramenta non phisice, sed moraliter concurrent ad gratiam ; 2º q.a iam ... D. q.64. art. 1. probat Deum solum gratiam efficere interius Sacramenti, quia solus Deus illabitur animae, in qua illecsus praevenitur, et nihil potest gratiam, ubi ... quae ... ratio probat de causa principali ; sed ad posteriori de instrumentali, nam ... principalis ... indicabant, nisi potest instrumentalis, quae virtute principalis operatur. Unde meminit Doctor satis aliquando in hac parte, propter ... diminutio, aliqui eorum negantes Sacramentis physicam causalitatem, ut Cano, Sedesma, et Victoria apud Vasq.

Quaestio 6.

Utrum antiqua Sacramenta contulerint gratiam ex opere operato?

Sectio 1ª

Praemittuntur nonnulla, et alia referuntur.

Praemitto 1º quaestionem solum agitari de circumcisione, nam de aliis Sacramentis, quae fuerint in lege Scripta, ut supra notavimus, et aliis tamen propter circumcisionem nemo dubitat minime contulisse gratiam. Praemitto 2º ab omnibus supponi gratiam fuisse collatam in circumcisione ... discussio ... , quaeratur contulerit, utrum ex opere operato, nempe, quo de facto Sacramenta conferunt gratiam.

Praemitto 3º circumcisionem fuisse Sacramentum Patrum; nam ut diximus in tractatu de eius Sacramenti, quod ...

niae aliud, quam caeremonia quaedam externe sanctitatis, et significans quam externa institutae; ideoque tollere debebat circumcisio: illam initiabantur circumcisi [illegible] per signum externum expressio [illegible], figurabat circumcisionem spiritualem [illegible] [illegible] [illegible] Sacramentis. Praemitto 4° praeceptum circumcisionis [illegible] impositum fuisse Abrahamo Genesis 17 his verbis: hoc pactum meum quod observabitis inter me et vos, circumcidetur ex vobis omne masculinum quod praeceptum deinde renovatum fuit a Moise Exodi 12 ubi dicitur, et die 8° circumcidetur infantulus. Inde [illegible] circumcisionem fuisse utriusque legis naturalis, et scriptae sacramentum.

Quibus praemissis 1a [illegible] conferat circumcisio gratiam ex opere operato, Universi [illegible] Ad. [illegible] conferent, [illegible] aliqui [illegible] de adultis. ita Scotus, Gabriel, D. Bonaventura, Paludanus, Aureolus, et Durand, at Pr Suarez, quem male citatum [illegible] ad quendam viam media in cidit via, docet non, quod [illegible] parvulis semper infallibiliter conferebat gratiam in circumcisione, eam tamen gratiam non fuisse collatam ex opere operato, [illegible] circumcisio [illegible] operato omnibus [illegible] circumcisio [illegible] adultis non conferebat gratiam ex opere operato, [illegible] gratiam ex opere operato, nam [illegible] gratia ex propria dispositione [illegible]

2a [illegible] absolute negat circumcisionem contulisse gratiam ex opere operato, tam parvulis, quam adultis, sic D. Thomas hic q. 62. art. 6. et alibi, Capreolus, Sedunus, [illegible] Bellarm., [illegible] Praepositus et Cont. de Sacramentis [illegible] 67. sect. 4 et alii [illegible] RR. 3a [illegible] et [illegible] utraque [illegible] [illegible] circumcisio ex sua institutione nullam vim habuisse [illegible] circumcisio [illegible], ideoque fuisse datam insigniri populum significandi, tollendi originale; ideoque fuisse datam insignem populi Judaici, cum hoc tamen stare, quod per circumcisionem parvuli [illegible] carentes, quod remedium legis naturae, quod debebat aplicari aliquo signo externo, quod erat protestatio fidei mediatoris, regulariter aplicabatur per ipsam circumcisionem, circumcisio eadem [illegible] duplici praecepto satisfaciat.

Sec. 2a.

Nostra propositio [illegible]

[illegible] [illegible] circumcisio non conferebat gratiam ex opere operato

Prob. 1º authoritate Scripturae, nam ad Galatas 4º vocat Apostolus Sacramenta antiquae infirma, et egena elementa, item ad Colossenses 2º eadem Sacramenta dicit tantum fuisse umbram futurorum, non posse autem credendum quod fuerint sacra- mentum peccata, mundare, delere &c. [illegible] Paulum, si etiam illi Sacramenta continuissent gratiam, ut dixere patet: quod circumcisio non conferebat gratiam patet, nam circumcisio enumeratur inter legalia veteris legis Sacramenta, 3º ad Hebraeos 7º dicit: reprobatio sit priorum, scilicet sacramentorum, facta est propter infirmitatem, et inutilitatem, et ibidem cap. 9 ubi loquens de ceremoniis et sacramentis antiquae legis, ait esse iustitias carnis adhuc emundationis [illegible] &c. Sanctis authoritatibus ostenditur vetera Sacramenta non continere gratiam: quod &c.

Prob. 2º ex decreto Florentino in decreto Eugenii IV ubi docetur nostra Sacramenta multum ab antiquis differre: illa enim, inquit Pontifex non causabant gratiam, sed eam solum per passionem Christi dandam esse figurarunt, idem quod insinuare videtur Trid. sess. 7 can. 2. atqui si vetera Sacramenta continerent gratiam ex opere operato non tantum illam dandam per passionem Christi figurassent, quod tamen [illegible] mente Concilii: quod vetera Sacramenta non conferebant gratiam ex opere operato, et [illegible] nec circumcisio, quae fuit unum ex sacramentis veteris legis: illud magis certum est nam alioquin ponimus diversis Sacramentis [illegible], figurarunt gratiam dandam per passionem Christi [illegible] hypoteticum est, siquidem idem Concilium ibidem subdit: haec vero nostra et continent gratiam, et eam digne suscipientibus conferunt.

Dices Apostolum et Concilium loquutos fuisse de aliis Sacramentis non vero de circumcisione, quae non fuit Sacramentum veteris legis, siquidem antea instituta fuerat: unde Joan. 7 dicitur: non ex Moyse circumcisio, sed ex Patribus. Contra est, nam Apost. ad Galatas potissime [illegible] inutilitatem legis antiquae, ut illis dissuaderet circumcisionem. 2º deinde, quamvis circumcisio primo instituta fuerit ante Moysem, eatenus institutio fuit quasi inchoatio, quae postea perfecta fuit in lege, et usque dum ea duravit, et cessante lege, cessavit. 3º Joann. 7 [illegible] constat circumcisionem fuisse Sacramentum legis scriptae: ibi enim dicitur homo accipere circumcisionem in Sabbato, ut non solvatur lex Moysi: quod et Concilia non meminerunt circumcisionis: cum tamen [illegible] de Sacramentis loquantur, quae in [illegible] erat dubium non est, quin circumcisio etiam suis defectibus comprehenderetur.

Dices 2º Apostolum ibi loquutum de circumcisione, aliisque antiquae legis Sacramentis post ad-

per adventum Xpti: tunc m̃ certum ē īnt cetera, et vacua elementa
ñ v° contra; Sed 2ª ē ingeniose notauit Bellarm. Apost. loq.r decir
cumcis.e quo adhuc erat in vigore, de illam inqt. ēē utile p̃ eū modū
q.d minime eligi. pri post euangelium: q.° testimonia D. Pauli eligenda
ñ ante aduentum Xpti, et sensus dicendum circumcis.ē inutilē eē ad iustifica
is. - 3ª deinde q. ª Apost. etiā vocat vetera Sacta umbram, et figuram
sed post euangelium ita appellari nequeunt, ñ enim iam abrogatis: q.° 8°.

Dicere sa-
tisfieri authoritati Patrum, si dicatur vetera Sacta carere phice vim, antiqua
ipso, solum moralis; aut etiam ~~dicas~~ si respondeatur vetera Sacta ē lus quæ
ipso, solum moralis; cui circumcis.ē ... minus. Sed 2ª utramq. solutionem. Stat mens Patrum
re, circumcis.ē ... minus. Sed 2ª ultra q. solutio. Stat mens Patrum
toll: negant enim scilicet, Sacta antiqua ... gratiam suscipientibus, solum
q. illis ... figurasse gratiam nobis dandam p.r par.s. 3ª deinde q.ª
si antiqua Sacta conferunt gratiam moralis, ñ sufficiebat ab eorum inutilitate
egena, et infirma elementa, ut patet, aut nil referat, utrum phice
an moralis id fuerint: q.° ad saluandam mentem scilicet dicendum est ...
cis.ē ... gratiam, nequidem moralis.

Pro ... excoda ... Paulo
ad Rom. 3. ubi dicitur: q.d ... Iudæo, aut quæ utilitas circumcis. multum
per omnem modum, ... quidem q.ª credita ... illis eloquia Dei: ex quibus ...
... colligitur præcipuam utilitatem circumcisionis fuisse, q.d ... Iudæi susceperint
legem Dei: q.° circumcis. ñ contulit gratiam, ... q.ª ... fuisset etiam ...
tibus ... circumcis.e ... apost. ... Philo
Iudæus in libro, quem de circumcis.e scripsit, ... insinuat, eam fuisse
institutam in remedium peccati. Post.a Iosephus libro antiquitatum ...
pat, ut ... institutæ circumcisionis, q.d esset signum q.d ..., et ... quia
populus ... discerneretur ab aliquibus gentibus, ... ñ fuit instituta
ad delendum originale et conferendam gratiam.

Non destituitur hæc opinio Patrum
authoritate, 2o enim afferat ... Bellarm. ... videri possunt ... 2
de sacris cap. 15. ..., ... D. Iustinus Martyr ait
... q.d ñ possint ... circumcidi, illud signi eam datam eē circumci.
... ñ ad opera iustitiæ. D. Ireneus inqt: circumcis.ē nequaquam iustitiæ

Inmatrix, sdin signo dedit Deus, ut signis [illegible] [illegible] genus [illegible] hz, idq doct. [illegible], et Scotus. Unde colligit, qua [illegible] a fraze Durand nega sigña 2ª dicta oiz sactorz, dequa etiã [illegible] aliqui di xezit oppositz, sicut desede.

4º pt. [illegible] [illegible] q circumcis. n fuit remedium originali: q n [illegible] ex opere operato; Prob. q signa [illegible] videntur, fore q. erat remedium originalis [illegible] [illegible]: q [illegible] hoc remedium n fuit institutum p feminis, quae tm destitutae n fuerunt remedio pro originali. Item de ante octavum diem nati hoc remedium [illegible] tm illos ante illum diem morientes [illegible] [illegible] ratione inualetudinis, aut alia [illegible] circumcisio differebatur, ut contingit in deserto ubi per quadraginta annos interdicta fuit quo tempore nedicendum [illegible] fuisse [illegible] [illegible] adiustificatos. Ergo tm [illegible] circumcis. fuisse remedium originalis, [illegible] aliud. [illegible], q n est credibile in lege [illegible] diuersa remedia [illegible] peccati originalis; [illegible] in lege gratiae unum instituetur sacramentum.

Sect 3.

Respondetur [illegible].

Arg. 1º eodem modo mouetur Deus ad gratiam conferenda ex meritis Christi [illegible], ac mouebatur ex [illegible] [illegible]; [illegible] mouetur per sacramenta ad danda gratia: q etiam [illegible] mouebatur per sacramenta [illegible] [illegible] sicut de facto sacramenta conferunt gratiam ex opere operato, [illegible] eodem modo [illegible] gratiam. Respondetur [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] est, q sacramenta [illegible] [illegible] actiones Christi, nec [illegible] minist. [illegible] [illegible], nec [illegible] sacramenta ad gratiam conferendam instituta. Sacramenta legis Euangelicae et [illegible] Christi, et ad gratiam conferenda ab ipso instituta, [illegible] [illegible] [illegible]; eodem modo mouetur Deus [illegible] ex [illegible] meritorum [illegible] [illegible]: ex [illegible] ipsorum [illegible] [illegible] nego: [illegible] q [illegible] mouent Deum ad gratiam conferenda, [illegible] [illegible] multa sint aplicata [illegible] sacramenti [illegible] antiquis, [illegible] mouetur Deus ad gratiam conferenda ab antiquis, sicut a nouis.

Arg. 2º ex cap. maiores de Baptismo [illegible] [illegible] [illegible] videtur; circumcisionis [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] Baptismus confert gratiam, q [illegible] circumcis., [illegible] [illegible] [illegible] quod

Pontifex, quod sicut per circumcisionem auferebatur originale, ita tolli debet per
Baptismum, alioquin minus efficax esset, quam circumcisio. Ret. barg.
cum aliis, quam quidem collatam fuisse incircumcisis per peccatum originale
remittendum, non per circumcisionem. Admiratus fuit hanc responsionem, quod ibidem Pon
tifex semper asserit per circumcisionem deletum esse originale, et in hoc tantum prae
fert Baptismum circumcisioni, quod Baptismus fuit remissionis valvas, siquidem
circumcisio recondebatur ad [illegible]minas: Deinde quod circumcisio peccatum
remisit, viam tamen caeli clausam reliquerit, quam tamen Baptismus aperuit.

Resp. 3a

aliisque Pr. Proposito 2o respondent in definitionibus Judicium, et P.P. non ra
tiones intra se de [illegible] latas hinc textuali facili, istantum 3o, juxta res
illam, ideoque dicitur; In puerilia a solum remittebatur Pontifex: Vbi Bap
tismus valide conferebatur parvulis, et peccatum in eis quam remittitur ad
quod respondet Pontifex apertius: Videlicet quod addit Pontifex comparando
Baptismum circumcisioni, et respicit quod inquirebatur, a [illegible] nihil, et
certitudinem, quam sit 2o principalis: alioquin, si [illegible] ligatur lex
tus, sicut Baptismus quam confert parvulis, quam adultis, ideo tam
aperte [illegible] adversarii deciderent, quod impugnant. 3o aliter res
pondent cum Sixton, Pontificem locutum fuisse in sensu conditionato, ac si diceret
sicut vero sit circumcisionis delere originale, et [illegible] quam, adhuc in parvulis
et Baptismus, quod nisi peccatum remittit, [illegible] etiam aperit; et hic mi
hi videtur facilior explicatio.

Contra 3. D. Aug. doctrinae multis in locis pro
sertim de Civ. Dei, et lib. 4 de Baptismo, circumcisionem quam statuit, ait
in hoc ultimo loco ex circumcisione carnis, quam prior populus accepit
significari non posse, quod valeat in parvulis Baptismi sacramentum, ita etiam con
firmant quam plures alii PP. Aug. secuti, quia [illegible] videtur
fuerit [illegible] masculus, cuius praeputii caro circumcisa non fuerit
ex illo Genesis 17: masculus, cuius praeputii caro circumcisa non fuerit
delebitur anima illa de populo, quia pactum meum irritum fecit, quae verba intelli
gunt de morte spirituali, a qua circumcisio liberabat.

Resp. 1o eundem Aug.

pluribus aliis locis statuit docere. Quinde ex D. Aug. incassum sa, a qua mendax haec impietas, reprehendendum non est peccatum eius plures, etiam aliquorum Aug. PP. opposita sentientes sequamur. Nullo generis fauore, siquidem a D. Iul., Chrisostomo, et interpretatibus, loco illo: de adultis et digna morte temporalis post transgressionem pacti cum Adamo, id est in fabula homo a Deo initi desciscuntur, qua voluit Deus, ut omnes cum possent subpena mortis suscipiunt.

Ad maiora hinc, credibile est, saepius incrassescunt. Unum est fuisse peccatum originale: quod est nil amplius videntur sentire aliqui ex PP. quos nobis obiiciunt adversarii, itaque originale remittebatur per fidem applicatam, et protestatam signo aliquo externo manifestatam. Et deinde, iniunctam est Hebraeis, ut parvulos octavo die circumciderent, verisimiliter etiam semel fugisse, Iudaeos ubique circumcisionem iniunxisse etiam in ea remittendi originale, sicut etiam duo alia dispensificata et oblata infantis substituebat.

Disp. 4.

de effectibus sacramentorum.

Restat adhuc nobis de effectibus, circa sacramentorum indagare de effectibus in hac de cetera ut insequatur, et postrema disputatione agemus: in praesenti de gratia sacramentali, deque eius qualitate, aut inaequalitate, nec non de sacramentorum reviviscentia sublato obice, ac tandem an omnia sacramenta gratiam conferri queant, et inde de charactere disseremus.

Quaest. 1.

de gratia sacramentali

Sect. 1.

Quid sit gratia sacramentalis.

1o supponendum est duplicem dari a Theologis modum obtinendi, et conferendi gratiam; aliunde ex opere operantis, et aliunde ex opere operato, quem modum

loquendi ut male audiat ap.d modernos hæreticos, frequentissimus im
est ap.d theologos scholasticos ex Tridentino, tum eq. dicitur gratia conferri ex opere
operantis, quando datur ex merito operis, et ratione propriæ dispositionis subiecti suscipientis
ut quando homo iusto confert gratiam propter bonum aliquod opus supernaturale; Ex opere
autem operato confert gratiam, quando quando ratione operis ut eximii, et tanti significati
datur aliqua gratia ultra et meritum operantis, et ultra dispositionem, quam de
condigno. Unde sit sacramenta novæ legis conferunt gratiam ex opere operato, non e
quamvis sacramenta causent gratiam, ubi aliqua est, aliqua gratiam debent operari propter
meritum operantis, alioquin nil efficerent. Non enim causant gratiam inhærentem
tibus obicem peccati, nec horum contra veritatem sacramenti; sed omne omnibus causant quæ
propter merita patrum ab agendo impediuntur.

Suppono est 2.o Sacramenta non conferre gratiam
solum excitando fidem, ut docent Hæretici, quorum errorem multis rationibus
1.o quia locutiones Scripturæ, Doctorum, et Patrum plus significant, quam obiectum
sive motivum ad excitandam fidem, relative, ut dicitur hoc renasci
ex aqua, et Spiritu Sancto, ut dicitur Joan. 3. parvula mex. Caelitus dimo
dat. 2.o quia etiam concio, imago, exempla, et bona opera aliorum exci
tant fidem, nec tamen conferunt gratiam. 3.o quia etiam Sacramentalia excitant
fidem, et tamen conferunt gratiam, ac proinde sicut Ecclesia per circumcisa
fidei, et tamen conferunt gratiam, ac proinde sicut Ecclesia veteris Sacra-
cramentalia instituere, possunt et sacramenta ... legis etiam vetera Sacra-
conferre gratiam, si quidem aptæ erant ad excitandam fidem 5.o quia ... solum
conferunt gratiam Sacramenta illa suscipientibus, sed cuilibet videnti, et audi
enti, quia in omnibus his excitant fidem. Atque et plura alia absurda
ex dementia hæreticorum inferuntur, quæ brevitatis causa omitto, et videri possunt
ap.d Suarez.

Opponitur in 3.a parte supposito Sacramenta pœnitentiæ conferre gratiam ex
opere operato; si illa confert ratione dispositionis ante suscipiendi: ad
hoc in Sacramento requiritur aliter dolor suscipientis meritorius saltem de congruo
quo male explicatur dolor ~~pœnitentis meritorius saltem de congruo~~ a nobis

modus conferendi gratiam ex opere operato; Patet etiam, quod Doctores dant gratiam ex opere operato, quae confertur independenter a merito operantis, sed in poenitentia datur gratia intuitu doloris, qui est opus operantis: quod 2a. Dico quia licet in sacramento poenitentiae requirat aliquod opus meritorium ex parte, gratia tamen, quae datur in eo sacramento non confertur solum intuitu doloris, qui est una ex partibus poenitentiae, sed etiam ratione aliarum, quae non sunt meritoriae: quod sufficit, ut gratia conferatur ex opere operato sicut gratia non supponit solum opera, et merito operantis, sit requirantur, ut conferatur gratia, per ex opere operato, sed ex opere operantis.

Quibus praemissis quaeritur, cuiusnam sit gratia, quae per sacramenta confertur, sive quid sit gratia sacramentalis, an gratia habitualis communis, an talis gratia sit talis cum aliquo habitu peculiari? 1a. sententia defendit quod gratia habitualis confertur per sacramenta cum aliquo habitu speciali ad actus proprios cuiuscumque sacramenti, sic in sacramento confirmationis habitum ad confitendam fidem in persecutionibus, et sic de aliis sacramentis. quae sententia tribuitur Capreolo, et late impugnatur a Suarez. Alii ponunt differentiam intrinsecam in gratia sacramentali et gratia, quae confertur per alia bona opera. Alii dicunt gratiam sacramentalem afferre secum quamdam qualitatem, quae in aliquibus sacramentis est character in aliis vero est ornatus animae, hanc defendit Capuolus.

Dicimus tamen sententiam gratiam sacramentalem addere supra gratiam habitualem communem specialia auxilia, quae ratione sacramenti conducunt in ordine ad actus, ad quos diriguntur singula sacramenta. Ita communis theologorum sententia cum Bellarmino, Suarez, et Vazquez quos sequimur, quoniam etiam supradicta sacramenta ex fide asserimus. Ratio est quia sacramenta ad dictos fines ordinantur: quod debent dictos habere effectus. Deinde, quia omnia sacramenta eundem haberent effectum, nihil distinguerentur in ratione sacramenti, siquidem omnia eundem effectum significant; sed solum distinguerentur materialiter in ritu, et caeremonia: unde sicut non quaedam sacramenta magis necessaria, quam alia ad salutem; nec mirum, cum alia non ponerent iterari, alia vero possint nec tamen sint multiplicata tot sacramenta si omnia tenderent ad eundem effectum ordinata

nata.

Dices, quod facile ob rationem non supposita diversitate quoad sacramentalis gratiae omnium, ex aliud, inquo posset consistere eadem diversitas pro gratia Xristi, quae conferuntur intuitu sacramenti: quod gratia sacramentalis consistit in certa collatione auxiliorum ratione sacramenti. contra stat, non sine aliquo alio consistere diversitas utriusque quoad maxime in habitu aliquo, et qualitate, quia secus afferet sacramentis consequenti, et superflue conferretur quilibet habitus, et qualitas peculiaris in sacramentis. Probatur minor: quia gratia habitualis secus afferet habitus infusos omnium virtutum, et ad actus supernaturales sufficientes, homini iustus non sine intimatus sunt habitu infusione adaequate fidei: quod superflue erit alius habitus, qui intuitu sacramenti cadat ipsum conferatur.

Ex dictis vero deducitur horum principalis in sacramento gratia habitualis sacramentalis non debent eiusmodi auxilia, sed cum gratia percipit post sacramentum. Ratio quia eiusmodi auxilia dantur media gratia habituali, tunc debentur tamquam radici: quod ea ablata non debentur. Solum, hinc infertur illum, qui suscepit sacramentum, et postea peccavit, teneri ad confitendum statum, et tenenda diversitas ut ei conferatur, ne ponat obicem illis effectibus, qui consequuntur peccato: Ratio negando sequelam: quia non tenetur homo auferre obicem omnibus effectibus sacramenti: satis enim est, ne ponat obicem principali effectui, qui est gratia habitualis: sic poenitens, qui poenitentiam in gratia in peccato accepit, et mortaliter peccat, et perdat effectum eiusdem satisfactionis. Deducitur 2.° hos effectus non esse ita alligatos sacramentis, ut extra illa obtineri non possint, sed ad principaliter attingere, sed sacramento conferatur bene hos habere auxilia uberiora ad poenitentiam fide; ratio quia hujusmodi dona Deus quibuslibet in ... mereri dixerit in sacramentis, eadem non negavit extra sacramentum conferre.

Sect. 2.ᵃ

An sacramenta conferant aequalem gratiam.

Loquimur de suscipientibus sacramentum eiusdem rationis, ut quando Baptismum, licet quod adultus, qui accedit ad Baptismum, aliquam habeat debitam...

disposit., rogatur; an duo qui baptizantur cum aequali disposit. recipiant aequalem gratiam, et similiter, an accedentes cum disposit. inaequali inaequalem recipiant gratiam. Docuit Palud. paruulis requirendo dari inaequalem gratiam in Baptismo potuisse Deum velle, quia eos ad talem gradum gloriae praedestinauit: quia inquit hominibus aequare debent Angelos, cum quibus sint inaequales in beatitudine, consequenter homines illis correspondentes debent esse inaequales in ead. beatit.; sic etiam videtur sentire Scotus, et Alenst.

Sed contra, et vera. Cum Suarez docet inaequaliter dispositis inaequalem gratiam, et aequaliter dispositis aequalem gratiam conferri per sacramenta. Prob. per ex Trid. sess. 6. cap. 7. ubi loquens de iustificatione Baptismi docet; unusquisque quod accipere suam iustitiam secundum mensuram, quam spiritus sanctus partitur singulis, prout vult, et secundum propriam cuiusque dispositionem ergo sacramenta non conferunt gratiam aequalem inaequaliter dispositis, nec inaequalem aequaliter dispositis. Prob. ratione quia qui iustificatur extra sacramentum maiorem gratiam accipit, si habet intensiorem dispositionem eo, qui minorem habet; cum qui minus diligit, minus dimittitur iuxta illud Christi ap. Ioannem; quia maiori attritioni in sacramento, maior gratia debet correspondere, ac proinde inaequalis gratia inaequali dispositioni.

Deinde prob. 2º quia duo accedant ad Baptismum cum sola attritione inaequali, nullus meretur gratiam ex opere operantis; sed accipiunt gratiam inaequalem iuxta doctrinam; ergo eam gratiam recipiunt in virtute sacramenti: maior liquet: nam attritio non est meritoria gratiae. Prob. a paritate: nam causa naturalis meliorem producit in passo meliorem disposito: Prob. talibus consequentiis; 1ª quia ad iustitiam, et rectam Dei prouidentiam pertinet ut maiori dispositioni maior meritum gratiae respondeat. 2ª quia homines excitantur ad sacramenta maiori cum deuotione suscipienda: Hinc ad rationes oppositas sic respondeatur: prout Deus aliquos destinauit ad inaequalem gradum gloriae, non tamen illis dat in Baptismo secundum gradum gratiae correspondentem tali gradui gloriae, cum possit per alia bona opera mereri tantam gratiam, quanta sit gloria, ad quam praedestinatus sit homo.

Dices 2º: ... in sacramento inaequalem reci-

mihi gra, optr meliorē sue disposit. abit. qa. sd qm gras ofiri intuitu sdicamti, vi sti maxime ad abitui infrata sp gradu gras et Coendi etia inequalitr disposita ofert equali gra intuitu sacti sdi ratē, qa totagra, quę datr insacto, datr etia ratione abitus inquę disposit. qa abitio, utinfrmata sd gradu gras meritoria abinitio augmenti. Datur dimae, qa hō dñiu, qui sactu suscipit, ñ meritr aug frenti gras: ofiru abitu. Datur 3. quia si abitio infrata gra meritr augmentu illius, sq ea gra ñ daretur qd ninus luius sd dispositu, qa ratione repugnat mainto.

Quęru tm, an illi excursus gras, quitnōuitr melius disposito ofertr ex opere operato. Rndeo afri tiue; ratē, qa gra, quę datr ratione sacti, datr ex opere operato; sed illi excursus gras datr ratione sacti, ut dicitur: q. datr ex opere operato. Dicu vero: illa melior disposito ex opere operantis; sed mai illa gra datr optr meliorē disposit. qa datr ex opere operantis. Distinguo mai; sd mai illa gra datr optr meliorē disposit, tanquā cā meri toria illius nego: tanquā coditi condōmaiori illag. melior dis ponito ñ ēmeritoria gras; sed illa tenenti ex pte subi, sactu cāa mais gras, sicut ignis maiorē aliquā galuit in subto melius dis ponito, quin dis ponito sit cāa cofrmi galuit.

Quęru ainde an exmerito, et imerbrati ministri ofertr in sactu equalis gra? Rndeo afirmatiue: Rndeo negatiue. ratē, qa. effectus Baptismi ñ datr domi nisteri ministri, sd soli Xpti, ut ait Paulus 1a Corint. 1o: nunquid Paulus crucifixus ē pro vobis, aut in nomē Pauli baptizati estis. obtm minusti. Sotimen aliqd. aucitu gras, cū melius sedis spiritt suscipiunt sactu, ēquo sensu ait S. Thas, q. missa melioris Sacerdotis magis ēfructuosa ex sinod. Sacerdotis.

Exdictis infertr infan tes equalē in Bapto. gra recipere; cu tm iudico maiorē ē gra, quę ofer datr paruulis ētiam intiridrnis, na sanguis Xpti ē fruus efficaciorē

ad dona supernaturalia nobis obtinenda, quæ tantum videlicet futurorum adultus enim plus gratiæ recipit, quam parvulus, quia tunc parvulis remedium solum contra originali, et adultis potest habere actualia peccata; hinc etiam feruntur maius debiti quam ambitus, et nunquam eliciuntur ab adulto actus actus tum fidei, tum spei, quibus disponitur redditus capacior ad maiorem gratiam recipiendam.

Sect. 3

Quando sacramenta conferant gratiam?

Circa dico post veritatem præsentis dubium, primus an sacramenta conferat gratiam, antequam recipiatur? Secundus quo tempore conferat gratiam, quando recipiuntur? Ratio dubitandi primi est quia Baptismus in voto susceptus peccatum originale delet, et hoc in voto regeneratur, quia effectum Baptismi. Similiter sacramentum pœnitentiæ in voto susceptum aufert peccatum mortale post Baptismum commissum. Præterea, ut tum D. Thomas sentit, dividuum Eucharistiæ auget gratiam: quia sacramentum in solo voto, et non recipiatur susceptum, conferat gratiam ex opere operato.

Sacramenta in voto non conferunt gratiam ex opere operato

Ad omnia respondeo cum quam tum Suarez dicendum est, sacramentum nunquam conferre gratiam ex opere operato antequam recipiatur. Probatur primo quia effectum sacramentorum non promittitur nisi reali susceptione, ut patet ex illo Joan.: qui manducat meam carnem habet vitam æternam. Probatur secundo apparet, nam per votum Baptismi non imprimitur character, alioqui post votum Baptismi ipsum non posset postea iterari suscipi: ergo nec alius effectus sacramenti conferatur per votum ipsum. Tertio probatur: quia qui post votum sacramenti illud in re suscipit, recipit integrum effectum sacramenti, alioqui, nihil efficeret sacramentum, et inde effectum ipsius haberet. Quarto quia male inferretur, quod si quis post susceptum sacramentum de eius suscepti gauderet, similiter reciperet effectum sacramenti. Patet illatio: quia nimirum bonum videtur gaudium de usu sacramenti, quia dividuum ipsius ad conferendum effectum sacramenti.

Unde ad rationes dubitandi facile respondetur, quia gratia, aut remissio peccati datur per contritionem includentem votum Baptismi, suscipientis, illi effectus non ex opere operato talium sacra

Sacramentorum, sed ipsum morale correspondens Veritati: nam Veritas semper habuit illum effectum ante Sacramentorum institutionem, et post illam illum retinet, cum ordine tamen et habitudine ad aliquod ex his sacramentis, quod in voto includit. Addi testimonium D. Thomae rem solvit, nam iuxta eum effectus Eucharistiae separari potest a desiderio eiusdem, sicut ante etiam effectus separari potest a desiderio effectuum, qui fiunt de Eucharistia, qui ante eius receptionem, quam admodum dicimus effectum ignis fieri ante actionem ignis, et sic ignis, sed quae eiusdem rationis cum effectu, qui fieri solet ab igne, quo sensu docuit Trid. ses. 13 cap. 8: eos, qui voto spiritualiter panem caelestem fide viva, quae per dilectionem operatur, fructum eius, et utilitatem sentire, quae nisi in charitate mereant, quod nunc praestatur ab Eucharistia re ipsa suscepta.

Quia vero passio Xpti habuit gratiam, antequam esset: quo etiam sacramentum potuit conferre gratiam antequam suscipiatur. Nego cons. disparitas statim eo, quia passio Xpti erat remedium omnibus propositum, et homines munere erat quod adhuc futura praeberet hominibus Xptum praecedentibus, at sacramenta sunt remedia instituta suscipientibus, ac proinde non operantur gratiam antequam suscipiantur.

Circa 2am dicendum partem, quomodo sit sacramentum conferant gratiam: suppono difficultatem non esse circa gratiam habitualem, auxilia vel, quae ratione Sacramentorum debentur, etiam in reddunt pro opportunitate, quae propositum est per necessitatem finis cuius sacramenti. Ergo non diffusa est gratia habitualis, et sanctificatio, quomodo sit vis sacramenti, incipit resolvere. Ad omnes attingunt in re ex effectu conferendi actu, et in incipit ex difficultate, alii theologicam sive suscipientibus, et alii plicabile diversi difficultate, alii theologica sive suscipientibus, et [illegible] sed duco, id pacem conferenti referre: sive in una, sive altera vincatur opinio, eodem modo attendenda est collatio gratiae in sacramentis.

quod sit quo die condimus et [illegible] ..., qui asserit, gratiam conferri in primo esse sacramenti, seu in primo instanti in re sequenti actu sacramenti. Sed mihi videtur impugnatur ab aliis hoc et [illegible] optime, quia inde sequeretur, posse hoc ritu sine ulla sacramentis, quin etiam conferatur gratia. Sed hoc repugnat Scripturae, et aliis, dicitur enim Marci 16. qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: et alibi saepius promittitur

gra, et alius ebna ggentibus ggnita. Deinde Trid. docet, sac.ta sfsare gra ñ ponentibus obice: q.º sac.ta ñ sfsaut gra in instanti 1º sigñi ad sui ee; solamarii illatio gbandat, na sihō post susceptū sac.ti statimo ciatr, ñ suscipiat gra; si liquide illud instans ñ ee hois, ea instans, in quo sfsanda erat gra a sac.to.

Dices mui dicendū gra sfsari a sac.to inter p.e indebrato v.g.a intra quadrante horæ, quinqenit debrari, quo instanti sublsq.a cpusii intelligibil. Impugnatr 1.º q.a tt nobis ñ sit debrabile instans, in quo gra sfsatr, ab angelo tñ, et a Deo debrat, quod instanti illa gra producatr, alioqui Deus ñ euidentr, sed tantū sfsie sgeueret gra paulii intra quadrante horæ, qui mui sgruendū Deo repugnat. Impugnatr deinde, q.a a aliquo instanti verificatr, in quo gra, qui inte antea ñ erat; sed illud instans debratur: q.d 2.a Qfr: q.a a q gra e debrate, et in debrato temp.e existit; sed gra, quæ producitr a sac.ta, e: q.º debrate e, et producitr.

Prop.ta verior, et omnior. [illegible] cum D. Tha, et Suarez docet, sac.ta sfsare gra in ultimo suii intrinseco, et debrato. Pb.r 1.º au thoritate D. Thy 3.a pte q. 75 art. 7. ubi de sui.e Eucharistica ait: Dicendu, q.a ista suersio fit in ultimo instanti plat.is verboz: tunc n. ëplitr verbozu sigficato, quæ e efficax in sacramentor fris, et eo modo a illo sinuitur, ultimu instans plat.is verbou, e 1.us instans in quo e in sac.to Corpus Xpti.: q.º x.a mente D. Thy sac.ta sfsaut gra in ultimo suii.

Vincebr rat.e ratio. sac.ta sfsaut gra qdoli; sed ñ sac.to usque dum prueniant ad ultimu suii: q.º in hoc sfsaut gra. Mar. certa, et minr pbatr: ñ ñ sac.ta usq dum ëplitr verbou sigficato; sed hæc ñ ëplitr, nisi in ultimo ee sac.ti. Or. certa in ultima syllaba, perficitr sigficatio, et veritas ferri cramtu: q.º 2.a Qfr: sacramtu ñ sfsatr gra, nisi ëplicatr: sed ñ ëplicatr, nisi in ultimo suii: q.º in hoc sfsatr gra: mar. certa, nam sac.tus mouet Deu ad gra sfsanda ñ ut sui pauli. Sed ñ operantur sac.ti, antequam ëplatr sac.tu; q.º 2.a mia w.c ostendi syllogi licet q.a sac.tus ñ ëplitr donec pficiatr, sed pficitr in ultimo suii esse: q.º in hoc ëplitr, et debetr in eo sfsare gra.

Dicas 3.a

Sac.ta Scientia successiva: q° tunc operantis, qdo aliquod eorum existit, et aliqd restat ponendum: q° antiquam efficiat Sac.tum, qdo ivit gratiam sale in instanti indivisibili: 3.a Eo ap.o Sac.ta operantis, qdo existunt: id tunc existunt, qdo aliqd eorum existit, et aliqd restat ponendum: hye m[illegible] tam entis successivi q° 2°. Pro negando eorum, ad cuius probat.s dico maior: Sac.ta tunc operantis, qdo existunt completa, et perfecta, sed tunc maior; qdo existunt incompleta, etiam perfecta negomaior, et distinct. dico maior, et nego eorum: Sac.ta q° sola operantis qdo sunt, et perfecta, non completa in ultimo instanti, q.a tunc sunt completa significantes, alioqui operarentur in [illegible] partes. Nec obstat Sac.ta entia [illegible] successiva, habent tamen tempus, in quo efficiunt, et complentur; nec hoc [illegible] naturam entis successivi, alternatis in tempore [illegible] in hora, in qua sistunt de tempore, efficere nihil [illegible] qdo operatur in hora, tenere nihil gratiam efficere in ultimo instanti illius, et [illegible], nec posita q.a illud instans est [illegible] in hora.

Dices itaque: illius [illegible] de ipsius morte in ultimo instanti huius horae; vide praeceptum actu contritionis, si Petrus eo omittat, peccabit [illegible] peccatum incipit in instanti [illegible]: q° [illegible] Sac.ti fit in [illegible] indivisibili, et in ultimo, quo [illegible]. [illegible], a.a nullum est instans indivisibile ante ultimum, quo moriturus est Petrus, in quo [illegible] praeceptum. Siquidem in quolibet instanti morte praecedenti [illegible] adimpletis praecepti in aliud in aliud instans [illegible].

Omisso maior, et nego minorem; Petrus enim in eo casu peccabit, q.a [illegible] praeceptum in penultimo instanti illius horae, [illegible] est, et in tota obligationis praeceptum [illegible]. Nec probatio maioris [illegible], q.a licet Petrus possit differre adimpletionis praecepti in singulis instantibus [illegible] praecedentibus, [illegible] in toto [illegible] satisfacere praecepto. Omissi maior, [illegible] negant, q.a [illegible] et moralis [illegible] obligat.s illius praecepti, q.a [illegible] a modalitate huius modo operandi; siquidem in eo casu [illegible] Petrus in quolibet instanti ante mortem differre [illegible] praecepti, et [illegible] obligatio.

Q.uaestio 2.a

Num Sac.ta [illegible] requirit?

Sect. 1.a

Difficultati Respondetur

Non loquimur de fictione rigorose sumpta, qua fingit, quando aliquis intente fit; sic dicitur ficte adorari idolum, quando derisoriè adoratur, et talis fictio opponitur valori sacramenti. Loquimur autem impropriè de fictione prout accipitur cum obice ad sacramenti effectum negativo: appellatur autem fictio, quia qui sine debita dispositione ad sacramentum accedit, aliud exterius exhibet, et aliud re ipsa est; cum videatur aptus ad suscipiendum sacramentum, et talis re ipsa non est. quod si quis indispositus accedat, fictio dicitur formalis, si vero inscius, fictio erit materialis.

Rogatur ergo an quando sacramentum sine fructu susceptum ratione indispositionis, postea ablato obice, ratione cuius impeditus fuit eius effectus, sumat valorem, et quae dispositio ad id necessaria sit? In quo constat de Baptismo hunc modum operandi habere, ut testatur Aug. lib. 1 de Baptismo cap. 12 ubi, inquit, tunc valere incipit ad salutem Baptismus, cum illa fictio veraci confessione recesserit. Secundo hinc oriuntur Auctores, an etiam alia sacramenta praeter Baptismum reviviscant. Circa quod varie sentiunt Auctores. nam varg. docet, id solum Baptismo competere. alii idem extendunt ad sacramenta tantum quae imprimunt characterem: alii addunt sacramentum poenitentiae, alii matrimonium et extremam unctionem, alii tandem currunt, idem dicunt omnibus Ecclesiae sacramentis.

Sciendum primo si sit indispositus, sacramentum defectum sacramenti posse esse positivum, aut negativum; positivus erit peccatum mortale ante susceptionem, et in ipsa susceptione sacramenti; negativus erit defectus dispositionis ad fructum suscepti sacramenti requisitae. Observant aliqui apud Lorinpt. quod quando quis cum fictione ad Baptismum accedit, postea ablato obice per poenitentiam conferri quidem effectum Baptismi sed hunc nil circa gratiam operari, nec morari; sed gratiam tunc dari in virtute solius contritionis, adveniente tamen Baptismo illius effectu, quoniam contritio, ut hunc effectum praestet, supponit Baptismum, et aliòquin gratiam non conferret.

Dico primo quod haec prima sententia opponitur Aug. et aliis PP. docentibus Baptismum impeditum per fictionem, postea ablata fictione, incipere habere suum effectum. Probatur secundo ratione quod vid. nullum peccatum remittitur in lege gratiae, nisi per aliquod sacramentum in re, vel in voto: quod originale, et actualia omnia ante Baptismum remittuntur per aliquod sacramentum in re, vel in voto: immo sic: sed non possunt remitti per poenitentiam: quod remittuntur per Baptismum. sed non per votum illius, quia cum ficte baptizatus est, non est capax voti Baptismi, cum hoc sacramentum iterari non possit: quod remittuntur debent

p. Baptismum justificatur.

Alij vero cum Scoto docuerunt, quod dato cursus obex, effi-
cio, gratiaquidem, cruminis peccatorum quoadculpam, dubitamque pene aeternae datur
in baptizato poenitente, remissio autem totius poenae temporalis adhuc remanentis ex
peccatis ante Baptismum commissis fit solummodo virtute Baptismi pugnantis. Id
mittitur 1° haec opinio extinguitur quilibet 3 cap. 13. de Baptismo quod sic deo virtute
incipit valere idem Baptismus ad redimenda peccata 2ª. 2° 2° quia
aliquos virtute Bapt.i prius impedita, post ablato obice pro aliquos effectus
operari, non apparet ratio, cur non operetur omnes: quod ablato obice, nullam remittit poena
temporalis virtute Bapt.i, sed etiam culpa. 3° quia alia sacramenta ordinata
ad tollendam aliquem reatum poenae illum effectum non operantur, nisi prius operentur
et priorem effectum, ut patet in sacramento poenitentiae, quae per satisfactionem instituta reatum
poenae, iam non praestant, nisi prius constraverint remissionem peccati pro culpa;
et Baptismum non remittet poenam temporalem, nisi prius remiserit culpam
et humilitate peccatum.

Sicque prima materia pro Baptismum, recedente fictione, remittit
originale, et peccata actualia antequam commissa. Probatur ex impugnatione
aliarum sententiarum, nam effectus Baptismi non possunt ab alio sacramento conferri, sed recedente fictione
suscipiens iterari non potest: quod ipse ablato obice suum effectum operatur, probatur, et
nullum peccatum, quod non potest remitti ab aliquo sacramento dicitur, atque in
casu fictionis suscepti, et originale, et peccata ante Baptismum commissa
adeo non remittantur, non possunt ab alio sacramento dicitur remitti: non impossibile
mihi per contritionem, aut poenitentiam, quae non extenditur ad eaque peccata. quod 2°
Obijciunt 2°. nam inde sequeretur non posse justificari eum, qui ficte suscepit Bap-
tismum, nisi post eum peccet. patet consequentia illatio: nam is non potest justificari per
Baptismum, ut fictione adhuc serviat; sed neque potest justificari per poenitentiam, sicut
et nullum tollit peccatum indirecte, nisi aliud directe tollat: quod tantum
illum peccatum ante Baptismum tollatur per poenitentiam directe, necesse erit
ut, qui ficte suscepit Baptismum, peccet, ut eius fruitur, quod dari absurdum
ducit.

Dicendum 2ª posse utique justificari tunc hoc per contritionem; idque est quia praedicta qui
per rationem ficte per contritionem, quae non habet rationem divinum sacramenti, sed ex ratio tenere

sentire ne votu aliculu sacti; nemi Baptismi, qui prestaut, votu m sacti e desiderium illud suscipiendi, nec penitas, votu m penitis e adib la nevi pienda; sed impossibili deamus hoc votu; in hoc m cane illo no nihil peccatu, q d sitma a penitis, e neque constraimus, nec here votu penitis.

Sit 2a pp. Baptismus ablato obice, remittit, non solu quo ad gra habituale siculus infusor ipa comitantu, e auxilia ipsi debita; sed etia quo ad remiss penz peccatis antea commissis debitz. Haec, q a naa Bapti e non solu q d conferat gra, e tollat peccatu, sed etia q d extinguat debitu penz: q o quando tollitur obex, restaurandu ipsu; sicut m ppter obice antea illu n prestiterit eo ablato, illu prestabit.

Opponitur 2a p pts ex D. Thom. q. n ost explani, quomo Baptismus dicitur postea cu penitia ad remiss pe catorum, pt; nam p sacr penitis tolluntur aliqua peccata directe, e alia oia indirecte: sed nullu resta peccatu, q d p Baptismu tollatur: q a hic ablato obice nil operatur. Deinde nonnulli pone illud peccatu remitti p pe nitia, perfecta, nam peccatu, q d pone remitti p sac ia vel minus indirecte p gra Baptismi. Pro negado arumqpp. Utrq q o sac operatur, dua so tm mo: nam Baptismus tollit directe originale, et actualia antea cmis sa, e indirecte cetera, co q a gra obus opponatur. E 2a p o sac penitis tollit directe peccata comissa post Baptismu, e indirecte alia ~~ante~~ ante cedenter comissa. Hoc m nile aliud, nisi q d Deus moueatur ad gra conferen da ab utroq sacto, quoru alteru petit gra ad tollenda hec peccata, lt obiter debeant talia tolli, si a gbus hec tollimaquerunt: alteru v o sac petit gra ad tollenda alia, e utriuq petit satisfacit Deus gra infundendo.

Secundo. pius dicit penitia, qua Baptismu: q hic nil operatur. ptans: nam p penitia aufertur obex, e fictio, qui impediebat effectu Baptismi; sed obex erat peccatu fictionis: q hoc tollitur p penitia, e non p Baptismu. Pro negado ans, ad probat, e dicemaui, e tuquomiu; sed obex tantu supplus erat peccatu fictionis, ut commissa, ut omitto, mire, Indu bitatio, qua sed ul sacris e tanti obex, e fictio; sed si fictio tollitur p contraria disposita, quae ponitur p penitia.

Verum quide e, q d peccatum ablato

obiici ante opus actus Baptismi: cum q^o obex sit carentia debitae disposi-
tionis, hic formaliter tollitur p. propria dispositione, quae e attritio extra sacr^tum, tali-
ter sub cum sacr^to poenitentiae. primusq^o illius sublata dispositione, et contra obex
ablatus, quia sacr^tum poenitentiae operatur: primum sacr^tum poni, qua ope-
rari: unde p prior signo, q^d illius posita poenitentia, aufertur etiam obex
sacr^to poenitentiae p^r Baptismum praestantibus, et attritione praesente, tenebitur tum
q sacr^tum proprium effectum praestare.

Sect. 2.

Quae dispositio requiratur ad tollendam fictionem?

Supponitur posse accidere fictionem in susceptione sacr^ti: nam potest quis accedere in-
dispositus inculpabiliter, et tunc susceptio novum peccatum non est: et potest etiam
accedere, et suscipere sacr^tum, ita ut ipsa susceptio peccaminosa, et sa-
crilega sit: ubi scilicet non habet animum peccandi. Rogatur ergo an sufficiat
attritio, an requiratur etiam contritio, ut is qui fructum sacr^ti prius suscepit
postea gratiam recipiat? Et sic dicimus procedamus, variis assertionibus mentem
nostram aperiemus.

Assertio 1° cum P. Suarez, et aliis p. vero q. adveniens
Bapt^i. nec post illum committi peccatum mortale, saltem ex indispositione in
Baptismo, nec post fictionem, sufficit attritio ad tollendam fictionem, et gratiam recipiendam
culpabiliter fictus suscipit, sufficit attritio ad tollenda peccata ante Baptismum: q^o posteriora supponit.
Prob^r q^a attritio sufficit ad tollenda peccata ante Baptismum: q^d impedire posset.
Probatio: q^a post Baptismum nec novum peccatum, q^d impedire posset. Ad-
tollere fictionem et retractare peccatum, q^d prius contraxit retractatum; ad hoc
enim sufficiens retractatio peccati per attritionem; atque sufficit ad dispositionem Bapt^i
q^o per attritionem aufertur fictio. Verum q^a in eo hoc non egent sacr^tum poenitentiae
q^d supponimus excusata praesumere Baptismum: q^o omnia tollentur virtute Bap-
tismi, cum dispositione sufficienti, et contra per attritionem, quae dispositio sufficit
~~tamen~~ ad Bapt^m.

Assertio 2°. Si post susceptionem Baptismi aliquod peccatum commissum
est, non sufficit attritio ad tollendam fictionem, et gratiam suscipiendam. Ita Suarez et
communis Theologorum. Prob^r q^a peccatum post Baptismum commissum non est proprium debitum

ut constat ex Trid. sess. 7 can. 10: ergo attritio per se non sufficit extra sacramentum ad delenda peccata; sed hucusque nullum aliud sacramentum cum attritione, nisi Baptismus, ut dixi, nec aliud sacramentum, ut supponitur: ergo attritio non sufficit ad fictionem tollendam. Prob. quia si quis post Baptismum ficte susceptum moraliter peccet, et postea eliciat attritionem de illo peccato, non sufficit attritio ad remissionem peccati ratione Baptismi prius suscepti: ergo nec sufficiet attritio ad remissionem illius peccati ratione Baptismi indigne suscepti, alioquin esset maioris efficaciae sacramentum indigne, quam digne susceptum, quod inconveniens videtur.

Arguo 3°. Si in-
cora susceptionis Baptismi committitur peccatum mortale, etiamsi postea novum non committatur, tunc necessaria est contritio ad remissionem illius. Hoc est commune inter theologos, quod etiam docet Suarez, et videtur eam tradere Aug. lib. 1 de Bapt. cap. 12, ubi insinuat fictionem debere tolli per poenitentiam, in quo intendit contritionem. Prob.: illud peccatum est hominis baptizati; sed peccatum hominis baptizati non delitur per Baptismum, hic enim solum removet peccata ipsum praecedentia: ergo deleri debet per contritionem vel alia. Nam prius est actus sacramenti quam eius fictio susceptio: ergo fictio posterior ipso sacramento, sicut tamen prius est eius sacramentum, quam causa gratiae, prius etiam est ipsa fictio, tamen non gratiae, quam illud negamus supponit susceptionem sacramenti bonam, aut malam. Prob. ex doctrina, quia illud peccatum per se et directe includit oppositionem repugnantem effectui Baptismi: ergo non potest delere Baptismus illud peccatum, quod tamen quod Baptismus ex sua institutione praerequirit, videlicet dispositionem ad suum effectum; atqui Baptismus non praestat suum effectum absque dispositione requisita ad talem effectum praestandum: ergo etc.

Supponitur contra hanc, et prudentiam nostram, per contritionem delendum peccatum non esse consideratione notabili certa: quod etiam per Baptismum deleri possunt peccata post ipsum commissa, et tradita non sufficientibus. Sed in fictione apparente, tamen quod stat non gratia opponatur omnibus peccatis, non ad omnia remitti, quin omnia remittantur, ac proinde quando in contritione remittuntur peccata praecedentia, in debita remitti debent non praecedentia, sic: sed per Baptismum remittuntur cum attritione peccata ante ipsum praecedentia commissa: ergo etiam peccatum fictionis commissum in ipsa susceptione, licet sit posterius ipso sacramento. Prob.: nam Eucharistia, et alia sacramenta vivorum, licet non sint instituta ad delendum peccatum, cum sola attritione, in bona fide suscepta delent peccatum per accidens, ut probabili sententia: ergo similiter Baptismus poterit delere in dicto casu peccatum postea commissum, etiam si ad id non sit institutum

Ptio secundo anti negato coq: et ad rubrum plus amplissimam neget etiam coq. Ratio disparitatis inter peccata non confessa, et peccatum post Baptismum coq: Ratio disparitatis inter peccata non confessa, et peccatum post Baptismum commissum est, quod peccatum non confessum supponit ante sacramentum commissum, atque inde sacramentum sanctificatum ad illud delendum: peccatum a quo hic agimus commissum tibi post Baptismum, et sequentis non post illud, et attritus delevit, et ea de libito aplicandae confessionis; nam Eucharistia non delet hoc ex attrito contritum, nec delet peccatum postea commissum, sed peccata, quae ante suscepit, et ipsum commissum est. Unde infra secundo antiti negatae coq confessionis. Ratio de privatione huius doctrinae: quia nullum sacramentum institutum est ad remittendum peccatum post susceptionem ipsius sacramenti commissum.

Arreo 4°: Si quis fictè suscepit

Baptismum, post confitetur, sufficit attritio ad tollendum obicem, quem cum in ipsa fictione peccavit, et post susceptionem sacramenti peccata commisit. Ratio: quia tunc utrumque sacramentum habet et commissum, et ipsius fructus, quia tunc utrumque dispositionem attritionis ad ipsum esse postulandum, quia utrumque delevit peccata dispositionem, quae adhuc exsistunt, antequam commissum praevium, peccata praecedentia quae sibi subiciuntur; attritus potest illa delere: neque etiam impediunt Baptismum, si quis aliquando suscepit attritione plus illa delere: neque etiam impediunt posteriora peccata auctoritatem omnibus sacramentis, quia post illa delevit, quod nullum est impedimentum, attritionis quod sacramentaliter suum postulet effectum.

Sect. 3 dubia aliqua solvuntur

Aliqua adhuc supersunt dubia, aliqua breviter expediemus. Sit, an detur eadem, et maior gratia pro illa duo sacramenta quae dantur per singula cum eadem attritione. Ratio est quod suae naturae sunt gratiae, dantur per singula cum eadem attritione quae datur per singula. Ratio: quia repetitio unius sacramenti non perdit operationes alterius, ideoque pro utroque sacramenta confertur plus gratiae quae confertur per singula cum eadem attritione. Quaeritur: quia videmus alii qui sub suscipere duo sacramenta, ut Eucharistiam, et extremam unctionem, ad quae se praeparare unico devotionis actu, plus gratiae suscipere, quam suscepissent, quam si diversis temporibus per quodlibet illorum, tantum gratiae suscipiat, quam si diversis temporibus

illa duo Sac.ta simul ; sed diversis temporibus q. duo Sac.ta plus grat. accipit, quam q. q.libet illorum: f.ga

2.m dubium est quomodo operentur diversa Sac.ta: cum debeant r. per se ita operari, q. Baptismus producat aliquos gradus grat., et alios producat penitentia, nec itaut alterum eorum producat totam grat., altero nil agente, q.a Sac.ta respectu aliquorum gradus grat. pauciores quam alios producere possunt, q.d tum aliqua peccata delerentur debitoria delere, ac principaliter producere totam grat. producendam, tum etiam q.a Sac.ta semper habent subiectum capax sui effectus debito modo producere ; sed utrumque Sac.tum in nostro casu suscipit ambo subiecto capaci sui effectus q.d Ea propter dicendum est cum Suarez utrumque Sac.tum operari per modum unius agentis, et utrumque totum effectum grat. producere et singulis. Ratio nam Sac.ta ex sua institutione habent idem dispositio cum effectu grat., et solo, et simul cum alio Sac.to similitudinem habet requirat ; sed in praesenti potest fieri Baptismus respicit solo praestare effectum grat. q. illum praestat etiam Sac.to penitentiae.

3.m dubium est an Sac.ta recipiens cum majori disposit.e majorem effectum grat. Affirmat Conink cum Suarez et aliis. 1.a Conink. Hoc etiam affirmatur ; ratio q. ille Sac.tum suscipiens effectum majorem grat. meliori dispositio q.o etiam recipiens. Ita q.a dicimus est, unde grat. recipere, qui se disponit cum attritione ad tollenda peccata, ac qui se disponit cum attritione ut 4.or q. melius dispositio majorem effectum grat. Sac.tum recipiens.

4.m dubium est: an sit proprium solius Baptismi recipiens cessante ut nullum aliud Sac.to recepto ; de aliis duobus Sac.tis characterem imprimentibus vero omnes et affirmativa cum Aldia, et Suarez, sed proprium esse Bapt.i defendunt solo, quod regulariter ... Atrao q. etiam Sac.ta, et Ordine ablato obice, possunt recipiens. Ratio q. in hoc Sac.ta si sint irreiterabilia, si semel infructuose suscepta recipiant, q. prius carebunt suo effectu, ut ... ; sed propter hoc eximiens admittit recipiens tia Bapt.i: q.o etiam pro eadem ratione recipiens cert. Affirmatio, et Ordo.

Resp. de Extremaunct.e, et Matrimonio idem probabile docent Suarez, Conink, et Azor. Ratio q.a hoc Sac.ta sunt aliquo modo iterabilia: matrimonium quippe ite-

rari, durante altero dinge; necextremaunctio pro aegriti durante ead. de aegritudine: quo eiusmodi Sac.ta fictè suscepta reviviscunt, alioqui privabitur hō iis gratiis, quas illis correspondere deberent. Sac.ta igitur reviviscere debet etiam seorsim. De Eucharistia à aduit rei Ordinis non reviviscere: alioqui Sacrilegia confiteret indigna suscepti. Patet quia siquis millies sacrilege communicaret, et postea facta poenitentia ingentes gras cumulus reciperet, ut gras correspondentes indignis illis susceptioni- bus.

§. 3

Utrum oia Sac.ta conferant 1.am gram

Sect. 1.a

Status quaestionis, et probatur.

Cum certum sit non oia Sac.ta instituta fuisse ad 1.am gram conferenda, sed tantum ut nec oia ad illius augmentum, quia Baptismus, et poenitentia ad remittendum peccatum sunt ~~instituta~~, contra ad conferenda 1.am gram. Confirmatio, et Eucharistia ad gram augmentum conferendam instituta, quod utrumque supponitur, ergo gra, propterea dubitatur, an illa sac.ta, quae per se instituta ad gram augendam, possint nihilominus 1.am gram conferre, et rursus dubitandum, quod Sac.ta sunt certe gram abinditur: unde ea, quae per se instituta ad 1.am gram conferendam, videtur non posse illa conferre.

Sed primus debui reso- lute sciendum est 1.o oia sac.ta posse conferre augmentum gras digne sus- cipientibus, colligitur ex Florentino ascerente, Sac.ta nostra legis gram continere, et eam digne suscipientibus conferre; Idque in gra suscipit Sac.ta dig- ne ea suscipit. Et 2.a idem colligitur ex Tridentino sess. 7. can. 7. 2.o Quem- dam quinque Sac.ta praeter Baptismum, et poenitentiam, non esse per se instituta ad 1.am gram conferendam, tunc constat nullibi constat ea ad id instituta fuisse, et quia alioqui poterit quis qui sac.tis ad remittendum peccatum asu- etia, quia aliquis pone quis qui sactis adremitten dum peccatum amo- mete sed sola ad non quod eorum mentem, et tenet omnium Theologorum.

Sciendum est 3.o fal- sum omnino esse id quod cum Gabriele, et Maiore docuit Petrus de Soto, et aliqui RR. nempe nullum sac.tis conferre 1.as gram, quia inquiunt, Baptismus

et spiritua, que potuerunt illa conferre, requirunt tamquam sui dispositionem in subiecto, quia iustificatus homo ante sacramentum. Sed impugnatur secundo hoc secunda quia sacramenta non sunt instituta ad tollendum peccatum: quod si per contritionem tolleretur ante sacramentum, nunquam illa sacramenta sequerentur suum finem, et consequenter frustra hoc essent instituta. Deinde quia non esset facilior via sacramentorum ad consequendam gratiam quam alia, quod in lege veteri sufficeret contritio ad iustificationem, in via Christiana hominis secunda requiritur praeter illam omne grave con... quod difficilius consequeretur gratiam per sacramenta quam sine illis.

Sciendum 4º sacramenta non solum infundi gratiam, sed etiam dona et habitus supernaturales virtutum infusarum simul eadem opportet, quia infunduntur cum gratia: etiam si gratia 1º infunditur per sacramenta, 1º etiam infunduntur virtutes, si autem per sacramenta augetur gratia, virtutes etiam augentur. Ratio est quia quidquid facit dat consequentia ad formam, virtutes autem infusae sunt consequentes ad gratiam, tunc etiam quod Trid. sess. 6. definit, ad gratiam hominis iustificatus constitui ex susceptione gratiae, et donorum.

Indifficultate, 1º quia docet omnia sacramenta posse conferre 1am gratiam, ita D. Thomas in singulis sacramentorum tractatibus, quem sequuntur theologi, Suarez Arriaga, et Coninc. 2º quia negat Gregorius de Eucharistia, ea posse causare 1am gratiam, ita Ferraz. quem sequitur Hugo; probatur quia omnia sacramenta non conferunt 1am gratiam quia omnia sunt instituta propter addendum aliquem gratiae gradum: quod semper illum conferet subiecto non habenti dispositionem requirentem actualis gratiae: quod non habet antea non sit iustificatus; conferunt 1am gratiam. Sed patet homo accedere ad sacramentum in peccato putans bona fide se esse iustificatum, et cum attritione: quod tunc sacramentum conferet illi 1am gratiam: probatur hoc sic: quia in eo casu homo nullum ponit obicem, et habet dispositionem sufficientem, ut sacramentum operetur; sed sacramentum operatur semper ex opere subiecto dante sufficientem dispositionem: quod est.

Confirmatur 1º non sacramenta instituta ad laudandam 1am gratiam, illam augent gradu iam infusa inveniunt: quod similiter potuerunt sacramenta instituta ad augendam gratiam, illam 1º infundere, gradu prius iam infusa non, si obicem aliunde non inveniunt; eadem enim videtur utriusque ratio. Confirmatur 2º quia sacramenta poenitentiae instituta ad delenda peccata in confessione explicata; sed nihilominus indirecte remittit peccata omnia sine omissa

l ex oblivione, aut ignorantia, q sint peccata: q° etiam potuerit Sac. pro instituta ad augenda gratiam, intercedente bona fide, indirecte conferre 1.am gratiam.

Sect. 2.

Arguta respondetur.

Arguitur 1.° Sac.tum poenitentiae est medium necessarium addelendum peccatum mortale post Baptismum commissum; sed si per alia sac.ta posset deleri mortale post Baptismum, poenitentia non esset medium ad delendum mortale commissum post Baptismum necessarium. q.° per alia sac.ta non potest deleri peccatum mortale post Baptismum, nec conferri 1.a gratia, maior constat. Videlicet ex omnium Theologorum et Doctorum sensu, minor clara, q medium necessarium ad remittendum peccatum est id, sine quo peccatum non potest remitti. Confir. q.a alioquin omnia sac.ta essent mortuorum, q.a falsum est. Sequela a pbr, nam ppter.a Baptismus et poenitentia sunt sac.ta mortuorum, q.a conferunt 1.am gratiam; sed omnia sac.ta per nos possunt 1.am gratiam conferre; q.°

Respondeo in 1.is arguendo: nam Baptismus est medium necessarium addelendum peccatum mortale ante ipsum commissum; sed adhuc aliud medium post delendum adversarios post conferre augmentum gratiae; q.° per aliud medium post delendum peccatum commissum ante Baptismum; q.° sicut non tollit a Bapt.o rationem medii necessarii, q.° per aliud medium possit deleri peccatum, ad quod remittendum ipse institutus est, non tollet a poenitentia, q.° sit medium necessarium, q.a per aliud sac.tum possit deleri peccatum commissum post Baptismum, ad quod remittendum ipsa instituta.

Ad 1. dist. minorem; sed si per alia sac.ta posset deleri per se peccatum, poenitentia non esset medium adaequatum necessarium, concedo; si posset delere peccatum per accidens, nego minorem et cons. Nec ex probat.o maioris urget, ut patet in Bapt.o quod est medium necessarium addelendum peccatum ante ipsum commissum, q.° mortali delet. Itaq. poenitentia est medium necessarium ad peccatum post Baptismum commissum, q.a ad id primario institutum est. Ex quo bene licuit, per alia sac.ta delere potius mortale peccatum commissum post Baptismum, si non

accedat cum debita dispositione ad sacramentum: negatur sequela, cum eius potestas non possit praecise, quia Baptismus, et poenitentia conferunt 1am gratiam, dicuntur sacramenta mortuorum, et viventium, quia ad id primario instituta sunt, quod non habent cetera sacramenta.

Arguitur 2o. si Eucharistia (idem dicendum de ceteris sacramentis vivorum) conferret 1am gratiam, esset ad id instituta; sed Eucharistia non est instituta ad 1am gratiam conferendam: ergo illam neque conferre. Maior constat: nam sacramenta solum causant effectus ad quos instituta sunt, minor vero liquet, quia Eucharistia praecipue instituitur ad animae refectionem. Confirmatur, quia sacramenta solum causant gratiam, quam significant; sed Eucharistia significat gratiam nutrientem: ergo non significat 1am gratiam, et consequenter nec illam causat. Consequentia bona est, consequentia probatur, quia gratia nutriens supponit 1am gratiam, sicut nutritio supponit vitam in alendo. Confirmatur deinde, quia Eucharistia est spiritualis cibus; at vero cibus non proficit mortuis: ergo nec Eucharistia peccatori. 3o. quia Apostolus exigit conscientiae probationem, et remissionem peccati, ut homo digne accedat ad Eucharistiam ex illis, probet seipsum homo &c. ergo Eucharistia neque hanc probationem, et remissionem peccati praestare, et consequenter neque 1am gratiam.

Respondeo distinguendo maiorem: sed Eucharistia non est instituta primario ad 1am gratiam conferendam, concedo minorem; non est instituta 2ario, nego minorem quia Eucharistia solum est primario instituta ad augendam gratiam, quia voluit Deus quod homo ad illam in gratia accederet, ut probat textus Pauli allegatus. Verum non obstat, quod etiam conferat gratiam accedenti in peccato, cuius conscientiam non habet, cum adsit, quia Eucharistia debet gratiam conferre non ponenti obicem, quia ad id etiam instituitur cum reliquis sacramentis. Ad 1am confirmationem nego consequentiam, semper enim gratia collata per Eucharistiam est nutriens, quia exigit auxilia ad perseverandum in gratia, et ad bona opera, quibus gratia per ipsa collata augebitur.

Ad 2am confirmationem nego consequentiam, non enim in omnibus assimilatur Eucharistia cibo naturali, assimilatur enim, quia comeditur: nec obstat quod cibus naturalis mortuis non proficiat, quia aliud vitale est in alimentum, ad quod neque maior actio vitalis, vel cibus autem Eucharisticus potius in se convertit comedentem. Ad 3am confirmationem nego consequentiam, solum quia petit Apostolus discussionem conscientiae, postquam homo conscius non sit alicuius mortalis, et quia ignorat invincibiliter mortalia, et quia non recordatur, et hac bona fide accedit, sufficienter se probabit, et consequenter digne accedit. Digne autem accedenti Eucharistia confert gratiam, quam non supponit in subiecto, ut statuit in prima sententia, sed in 2a.

Hinc infertur casum posse dari, in quo aliquis

aliquis accedat ad Eucharistiam, qui in mortali pecc. et quin
recipiat aliquam gratiam. Ratio, q. potest accedere ad hoc sacramentum bona
fide existimans se nullum peccatum mortale commisisse, q. ideoque
non peccauit accedendo: ergo recipiet gratiam, et tunc habet attritionem, ut
supponitur, peccati mortalis, quod obliuiscitur.

Sect. 3

de dispositione requisita ad fructum sacramenti recipiendum

Diximus in superioribus de dispositione requisita ad valorem sacramenti
agimus modo de dispositione necessaria ad fructum illorum percipiendum, licet
quippe aliquam adhiberi ex parte suscipientis oporteat, ut videlicet
efficiant sacramenta suam gratiam debite suscipientibus. Et quidem dubitandum
de paruulis, quorum absque ulla sui dispositione Baptismum gratiam conferat: solumque
disputatur quænam dispositio requiratur in adultis accedentibus ad
sacramenta, et praesertim quibus in peccato, cum non sit necessaria sit attritio, an sufficiat
attritio.

Circa quod prima sententia docet neminem esse perfectum attritionem retractatum conferre
sacramentum existentibus in mortali. Ita Halensis in 4° dist. 4. Durandus Ca-
...
(S.) Bonauent. et Albertus, quin indicat attritionem non sufficere
tollendum obicem, nisi ea plena peccati retractatio. 2a sententia docet, ut sacramenta
conferant gratiam accedentibus in peccato, requiri attritionem saltem probabiliter
existimatam, quamuis nisi talis sit. Ita Nauarrus, Victoria, Sedes
... et 3a, et in maior 1a. sufficere attritionem ut talem. Ita D. Thomas
3a parte q. 58. art. 4. Scotus, Durand. Suarez, Valentia, et alii quos
sequitur Longton de sacramentis disp. 66 sect. 2.

Dico 1°. peccatum mortale commissum impedire
susceptione sacramenti impedit influxum gratiæ: patet. Et est fidei: tum quia a peccatore re-
pugnat cum gratia: tum etiam quia sacramenta non conferunt gratiam ponentibus obicem
nullum autem maior obex peccato mortali. Dico 2°. adultus ad Baptismum
accedens cum solo originali non indiget dolore de peccato. Ratio quia
dolor peccati non est nisi de peccato commisso ab ipso peccatore, ut quis habeat
dolorem per peccatum auertit, per penitentiam se ad Deum conuertat, cum quod peccatum origi-
nale non sit propria voluntate commissum, nec per illud homo se a Deo voluntarie auer-
terit non indiget utique dolore de illo ut iterum ad Deum conuertat. Nihilominus

tamen aliqua requiritur dispositio in accedente cum solo originali; saltem in requiritur in eo fides, et spes, et aliqua ad Deum conversio per desiderium illius amicitiae, et propositum in ea perseverandi per observantiam mandatorum. Sicut enim inter homines nullus admittitur in amicitiam, nisi qui eam expetit et propositum habet in ea perseverandi, affectionem idemque, ut homo in amicitiam Dei admittatur. Hoc tamen locum non habet in paruulis, quia cum ipsi sint incapaces dominium non habeant, nec potest ab ipsis exigi voluntarius consensus in illa amicitia.

Dico 3o ut sacramenta conferant augmentum gratiae nullam requiri dispositionem actualem. Ratio: quia sacramenta conferunt gratiam non ponentibus obicem, qualem non ponit accedens in gratia absque ulla dispositione actuali. Unde infertur, quod si quis in gratia suscepto sacramento venialiter peccet, non privabitur fructu sacramenti, et hac ratione contra Caietanum docentem, quod si quis Eucharistiam sumit peccans venialiter cum mente vaga, nullum inde fructum recipere, quod etiam extendit Petrus de Soto ad aliqua sacramenta. Ratio est, quia cum peccatum veniale sit leve, eius offensa levis, nullum ponit obicem effectui sacramenti; peccatum quippe veniale non opponitur gratiae, deinde indignum non reddit suscipientem, quominus ei tribuatur augmentum gratiae.

Dico 4o si quis conscius peccati mortalis accedat ad sacramenta mortuorum, debet habere fidem, spem, dolorem, saltem attritionem. Prima pars constat, quia qui sic accedit, debet habere dolorem aliquem supernaturalem et effectum piae voluntatis, qui a fide regulatur. Unde quidem dicitur ad Hebraeos 11: accedentem ad Deum oportet credere. 2a pars probatur, scilicet requiri dolorem aliquem, saltem attritionem, facile constat, quia tantum peccatum [illegible] permanere, quamdiu non retractatur per dolorem oppositum; [illegible] Tridentinum inter alias dispositiones ad iustificationem enumerat odium peccati. Dixi saltem dolorem attritionis, quia non requiritur perfecta contritio. Ratio, quia ut constat ex Tridentino, licet attritio extra sacramentum non iustificet, disponit tamen intra sacramentum ad gratiam; quo sola attritio sufficit, ut homo accedat ad sacramenta mortuorum.

Dico 5o deinde si quis conscius peccati mortalis accedit ad sacramenta vivorum, tenetur elicere actum contritionis. Ratio, quia haec sacramenta non sunt per se instituta ad remissionem peccati, sed gratiam supponunt in suscipiente: quo accedens ad ea sacramenta eam dispositionem habere debet, quod sit [illegible], [illegible], et talem [illegible] recipiet in gratia supra dicta. Ad Eucharistiam autem non sufficit contritio existimata, sed qui conscius peccati mortalis, debet se prius per sacramentum iustificare, [illegible] confessionis, [illegible] copia confessarii, et urgeat necessitas, post contritionem

accidere, ut declarat Trid. ses. 13. cap. 7. ad aliqua v.o Sacta non requiritur conditio Sacramentalis.

Sect. 4.

Quae dispositio requiratur ad administrat.m Sacti.

Certum in fide debet esse, quod ministri Sacramentorum, sicuti ipsa Sacra, a Christo Domino instituti, non omnes sunt eodem modo designati, nam ad aliqua Sacta necesse est ministros esse Sacratos, itaque sine Sacratione ministrari Sacta non possunt, ut patet in Euch. nam ad Eucharistiam, poenitentiam, et extremam unctionem minister necessario Sacerdos. Confirmationis et Ordinis est Episcopus, confirmationis tamen extra delegationem potest simplex Sacerdos. Matrimonii ipsi contrahentes sunt ministri. Baptismus tamen ita a Sacerdote ita a Sacerdote administrari debet, ut etiam a laico collatus semper valeat. Si tamen extra casum necessitatis illud conferat laicus, peccabit. Quibus ergo sic positis, quaeritur Sanctitas in ministro administrationis requiratur.

Certum est 1.o Planum esse quod omnes ministrum Sacti illud conferentem in peccato mortali peccare mortaliter. Unde tenetur justificari prius, quam Sactum conferat, non tamen tenetur confiteri, ut voluit Maurl. et Arrian. Sed sufficit, si contritus sit, et nullam peccati mortalis conscientiam probabiliter habeat. 3.o certum est hoc praeceptum divinitus ministris impositum, quo mandatum obligat ministrum ut abstineat a Sacramentorum administratione, quando peccatum est externum solum quando sola cogitatione interius illud incurrit, licet aliqua prohibere rationes actiones interiores, unde rursus tale praeceptum est Domini.

Ratio 1.o ipsum Dominum naturale Dominum, quoniam ultra vult et obligat ratione naturali, forte semel Sacramentorum institutione. Quando data hac ratione vi diminuitur [illegible] omnis vero ipsum peccati, dicam quod nobis placet. Similiter ergo quoties peccare ministrum in mortali conditione Sacti, quoniam debet consulere ad Dominum et authorem Sacramentorum, etiam debet conveniri cum Sanctitate ipso [illegible] Sacramentorum; si aliquis in peccato administrat, non se conformat [illegible] Sacramentorum, cum Sanctitate conveniat: quo peccat in mortali administrare Sacramentorum, qui cum Sanctitate conveniat: ergo peccat in mortali administrans Sactum, licet exhibere magis conveniat, et offensa levis, peccabit mortaliter, qui in mortali Sactum conferat.

Ex dictis non nulla inferuntur

sed laicum, quam sacerdotem innocenter administrantes sacramentum debere quoad fieri potest, iustificatum curare. 2° quia sacramenta, quamvis sint defectuose, illud non ponunt, ut homo ministrans in articulo mortis, nisi ministro existente in gratia. 3° eum, qui Eucharistiam ministrat in mortali non peccare mortaliter, quia non est minister Dei, prae ad iustificatum curaverit, sicut, qui confecit sacramentum. 4° contrahentes matrimonium in mortali peccare mortaliter, probatur, quia sacramentum suscipiunt in mali potestate, sed quia illud conficiunt. Nec obstat, quod ait Soto supradictos non peccare quia non ministri, ad id munus deputati, non inquam obstat, quia non propterea peccat minister, sed quia non conformat se cum Deo, et Christo sacramento, ut supra diximus.

Dicere inquiras 1° an Episcopus conficiens Chrisma, aliaque actus sui muneris agens existens in mortali, mortaliter peccet. Respondeo negative cum Sotto contra Medina oppositam sententiam. Ratio est quia nullum est, quod obstat praeceptum. Rogabis 2° an Diaconus, vel Subdiaconus solemniter canitans Evangelium, aut Epistolam in mortali, mortaliter peccet? affirmat Caiet. cum Angelo, et Silvestro, cum arcent ad eum potestatis iuris dictis non requiri statum gratiae, sed quia ut index Ecclesiasticus sic fecerat: secus vero ad eum ordinis, ad quem novo requiritur statum gratiae. Respondeo tamen negative cum Suarez, et Vasq. potiorem rationem: scilicet quia nullum hac super re conficitur praeceptum. Rogabis 3° an concionari in mortali sit mortale? affirmat Caiet. esse quidem peccare mortaliter, quia iudicat hoc munus ad Episcopum, ratione suae dignitatis pertinere, et sic hoc munus authoritate Ecclesiae ordini sacerdotali applicatum fuerit, sed haec omnia videntur ad spiritualem actionem pertinentia ad ordinem. Sed fallitur Cardinalis, quod quia ex doctrina instituti ad sacramentum non pertinet, non potest authoritate Ecclesiae aliud continere. Praeterea munus concionandi ab ordine non pertinere, ex eo manifeste colligitur, quia ii, qui suspenduntur ab ordine, concionantur, funguntur munere illius, itaque clarum fit, quia iure, qualiter non fieret, quibus omnibus ab ordine concionari.

Sectio 5

An licita sit simulatio, in sacramentis administrandis.

Praeter eorum, quae supra diximus, visum fuit examinare Theologorum ...

damnata ab Innocentio XI, quae sic se habet: urgens metus gravis iusta causa est Sacramentorum administrationem simulandi; quae tribuitur Joanni Sanchez in suis Selectis, sed eum excusat P. Huet. quod ibi Author non adeo locutus est, ut propositio damnata: hic enim supponit aliud, scilicet illicitum esse simulare administrationem sacramenti absque gravi causa, asserit vero id licitum esse, gravi causa interveniente. Propositio autem Pontificia contendit esse illicitum dubitare simulationem sacramenti, quamvis urgens metus interveniat.

Pro meliori huius damnationis intelligentia supponendum est ex Suarez, simulationem dupliciter accipi materialiter et formaliter. Formaliter est eorum qui per signa externa significat ... quae exhibet actio decipiendi: quomodo accipiunt aliqui simulationem ... esse falsum, et aliter existimare quod significat, ... intentione decipiendi. Materialiter autem simulatio est aliquid significans per signa externa tendentem sententiam ... significata absque intentione decipiendi. Unde sicut qui loquitur ... aequivocum, aliter accipitur ab audiente, et aliter a proferente ... sic fingit in eo, qui exhibet signa indifferentia ... significanda. Proinde simulatio materialis est intrinsece mala, casu, quo respicit obiectum, aut circumstantias pravas, ut Cathecumeni, qui ... aut ... simularet, tenetur decipiendi. Alia autem simulatio materialis est, quae mala non est, quia sic respicit obiectum, aut circumstantias indifferentes, qualis fuit illa Christi Domini Lucae 24. ubi discipulis finxit se longius ire.

Hinc facile colligitur quo sensu damnata sit supra dicta propositio. Dico ergo nulla dari causa licitum esse ministris sacramentorum fingere, aut simulare, seu absolvere absque intentione, etiam realiter. Ratio est quia metus gravis non tollit deformitatem simulationis, sed manente deformitate actio illicita est: quod simulatio illicita est, etiam accedente metu gravi, manifestum est: quia etiam accedente metu gravi, adhuc per iuramentum fictio, quae est intrinsece mala. Propterea nulla datur causa licite iuramentum absque intentione iurandi licitum est; nulla autem datur licite simulatio iurare absque intentione, ut constat ex damnatione propositionis 25. quod nulla simulatio in sacramentis datur utriusque est, quia Deo illuditur abutendo signis sacris data in sacramentis ... fingendo, asserit authoritatem Dei ad eorum institutionem, ...

sua dicta confitenda. Insaltu vero fingendo, se confitentem ministrare
authoritate Dei rem valde sacram, significaret.

Potest tamen aliquis obiicere: men-
dacium mittit verbis, non factis; sed qui simulat insaltibus nisi emittat alia
verba: quod non emittit mendacium, quia tota malitia posita in simulatione. Re-
spondetur ex Patre et Augustino malum mendacii stare in eo quod quis signis
externis veritati adversantibus, quodcumque falsum, sive verbis sive nutibus signi-
ficare intendat, non esse immunem a mendacio.

Unde infertur contra Ioannem San-
chez, non licere metu mortis proferre verba sacramentalia sine intentione sacrandi.
Infertur deinde, non licere confessario poenitentem indignum verbis tantum absolve-
re sine intentione. Sed rogas: quo pacto confessarius se geret, quando poenitens
incapax est absolutionis? nam propter sigillum tenetur non prodere peccatorem, quem certe
manifestat adstantibus, si eum absque absolutione dimittit: sed simulat
absolutionem in iniuriam facit sacramenti, quod tamen facturum est non nisi.

Omissis minus
congruis solutionibus, quas difficultati exhibet Egidius et alii, quos
impugnat Cardinalis, Lugo ait, non licere confessario in ea hypothesi si-
mulare absolutionem. Ratio, quia magna irreverentia sacramento
quam asserat: ego te absolvo sine intentione, mentitur: sed mentiri in forma
sacramenti est magna irreverentia: quod si ita videtur poenitentem, sive
etiam simulatum, damnatam relinquere.

Ideo confessarius suo muneri
satisfaciet, quando adeius poenituit poenitentem indignum absolutione, de-
bet obmurmurando recitare aliquam brevem orationem, non tamen intendendo
decipere circumstantes. Ratio quia videtur, aliter melius posse indignitatem poe-
nitentis celari propter rationem, cuius simulatio non ita posset tali, quod indifferen-
ter se habet ad salutem. Dixi non intendendo decipere, quia si per signum illud
intenderet confessarius, quod circumstantes intelligerent poenitentem absolutum
abire, mendacium committeret, quod non licet.

Sed quaeritur si poenitens moriturus monet confes-
sarium, nisi sibi dicat absolutionem. Respondet Cardinalis: verba ea alia
absolutionem: ego te absolvo, quae verba sine intentione absolvendi aperte
sunt profanantis, non sunt sacramentalia: unde poterit confessarius metu
mortis sibi proferre verba illa: ego te absolvo sive submissa voce addere

annuas, quo facto non est ira sacti.

Opponitur tamen contra praecedentem doctrinam; nam qui grave peccatum cogitur: Contrahere matrimonium non potest, quin quirat contra Baptizati sacramenti intentionem: quod idem dicendum de aliquo sacramenti; probatur quia matrimonium non caret essentialibus, qualis est sancta fides parentum: Item nam in matrimonio idolatrae simulatio, qua ratione peccatum, de defectu intentionis deficiunt materiam, et formam; loco ergo sacramenti: ubi enim deficit ratio deficit materia sacti; ideo paritur currit in aliis sacti per simulatos administratis; nam deficiente intentione nihil datur sacramentum. Haec objectio supponit contra in matrimonio esse in aliquo sacti. Haec obiectio supponit doctrinam Canus omnes ipsos contrahentes esse ministros huius sacti, docuitque Canus verba contrahentium esse materiam, verba Parochi esse formam matrimonii; quam est temeraria appellat Bellarm.

Pro resolutione primo cum Card. qui vitat Oecastillum in matrimonio tradi rationem contractus, et rationem sacti quin etiam in contractu ratione intentionis contrahentium posse fieri in contractu, quin tamen in contractus defectu intentionis ratione sacti, quo casu illud matrimonium non esset sacti defectu intentionis rationem sacti ex sua institutione supponit contractum validum, et ista in ratione sacti ex sua institutione. Praemitto deinde posse existere matrimonium ab Ecclesia existimato contractu, esse defacto existere, cui celebratur per modum conventus et contractus, aut sine parocho, et testibus.

Ipsum ex missis arguo cum Ce Cardenas, qui simulat matrimonium contractum nexu ad a peccato gravi multum grave, ac poenas contra gravem offensam subiicitur huic damnationi. Probo: nam qui ita simulat, irrogat iniuriam sacramento; Item punctum lucubris: quod est contra quod ex mortem mortali sacramentum; talis in tactus grave nocumentum simulat Diemus in contractum matrimonii Rae facilis, quia deficiente consensu non est sacramentum, si de sacramento nihil, nulla iniuria irrogatur ipsi quod est.

Unde facile respondetur ad argumentum negando suppositam, nam multum strictum debebit fieri, si ita fiat re dispensatione, nam merita Christi in sacramento quia contrahit fide multum mortali

n. significat seu exprimat mentalem positi in sacr.to, neque contrahens validus supponi debeat ad sacr.tum, diffesit contrahens rat.e metum, et defectu intent.is in contrahente, n. potest significare dispositionem mentalem positi in sacr.to, sicut probat, semper licere, singulis in sacr.ti administrat.e, q.d nemo dicet. Nego q.d illius mens in sacr.to matrimonii, et simulatio, q.a presumitur nullum esse contractum metu celebratum, respondeo, qui simulat se habere intentionem, quam revera n. habet, nulli iniuriam facit, quia absoluit simulatae metu mentis iniuriam facit ipsi sacr.to, si quidem significat, dispositionem mentalem positi, cum se ipsa dilapidat.

§. 4

De natura, ex.a et proprietatibus characteris.

Sect. 1

de ex.a, et natura illius.

Pauci explicat, quae fuerint ab aliis de charactere tradita. Notat imprimis, tria tantum nova legis sacr.ta imprimere characterem, ita ut ad [illegible] Florentin. et tria de Baptismo, confirmat.e, et ordine, et haec [illegible] de aliis quatuor [illegible] tradit. Aiunt praeterea praedicta tria solum sacr.ta sed [illegible] exponere, q.a imprimunt characterem, cum si alia iterentur, infra, illa n. imprimere characterem

[illegible] docuit Durandus esse relationem rationis, seu moralem, sicut Pecha Doctoratus; quam s.q est definit.s [illegible] n. ponere ab errore vindicare [illegible] Suarez, et Bellarm. absque huius temporis [illegible] [illegible] [illegible] ab errore [illegible]; nam Ecclesia, ait, damnat [illegible] negantes characterem [illegible] trium sacramentorum, quae Con. Dur. n. negat. Impugnatur [illegible] s.a, q.a character imprimitur [illegible] [illegible] ex veteribus [illegible] definitionibus, in quibus definitur character: signum spirituale, et indelebile in anima impressum, sed hoc denotat veram [illegible], et physicam entitatem characteris, [illegible] n. insurgit [illegible], quasi esse aliq. physicum q.a dicatur aliq. infundi q.d character n. aliq. morale, [illegible], [illegible]

Rebus

etia, peccatu dicta deilgi invenitur, q. diligi neget de inhes.e physica seu de morali: et nec impressio characteris debet diligi de impressione physica. Quia pestor non verit potestatem q. non aliq. physicum, sed morale. Rio negatio cons., q. significatio obiecti debet accipi ex materia subiecta, et capacitate illius; unde cum ea non capax significatio propriis, sed translatis, ita credibent accipi. Vbi simpliciter pictura, ut mille exempla in scriptura. Cum g.o sermo est depicato habituali, q.d est morale, et de illo dicitur inhaerere, id debet intelligi de inhes.e morali, q.a est morale non physice inhaerere, quod vero loq.r de charactere, et de impres.e illius, debet intelligi de vero, et physico charactere, et de physica impres.e illius, nam opinor character est physicus, et vero, q.d sit spiritualis potest etiam physicus, id quod additur depictura non obstat, q. alt relinquat aliq. morale forma, tamen, sed non non character.

Neque dubitatur 1.o an sit relatio, et aliquid absolutum docuit Scotus Characterem esse relatum, sed vincitur a nobis, et abso omnibus, si loq.r de relatione sacramentali, q.a relatio sacramentalis non convenit characteri, tum q.a ex a physicum ad relationem sacramentalem non datur motus, et ad characterem datur motus, ergo dicitur mutatio per veram actionem. Deinde q.a relatio sacramentalis resultat ex positione alterius extremi, tum denique q.a relatio tollitur et ad aliud, et Character aptitudinis subiectum, cui inest, ac proinde habet in ordine ad illud. Si vero Scotus loquatur de relatione transcendentali vera dicit, q.a character dicit relationem, seu ordinem realem ad operationes ad quas exercendas destinatur subiectum, veluti ad auxilia, quae debentur ratione sacramenti, necnon et ad Christum, cuius characterem accipit homo, utcumque vel servus, ut minister.

Dices relatio servi ad Dominum est sacramentalis; sed per characterem Baptismalem efficitur homo tamquam servus sacramentalis, sed per characterem Baptismalem efficitur homo tamquam servus ad Christum: ergo illa relatio est sacramentalis. Nego minorem, character non constituit hominem servum Christi, sed designat, sicut in hominibus designatur servus per characterem aliquo inscriptum corpori, per quem tamen non constituitur servus, sed iam prae supponitur servus Christi, sicut supponitur servitus ad characterem, ita homo prae supponitur servus Christi, cuius servitus designatur charactere, potiusque etiam negari maiorem, nam relatio sacramentalis est ad non existentem, relatio a servi, et ministri non ad non existentem, nam in triduo mortis Christi sive Apostoli tamquam servi, et ministri, retinebant in charactere Ordinis, et Baptismi, nec tamen tunc Christus

exiliba.

Dubitabis 2° an character sit entitas modalis, sed abstracta Mirius s° q.a scotus docet ei entitatem abstractam. Resp. q.a nisi aliqua ratio ad id obliget, non debemus ponere mutuam inseparabilitatem inter aliquas entitates. Sed Deus omnipotentissimus Dominus pertinet, q.a ponit ubi creaturas quot voluerit. Et qualiter non potest ubi characterem, licet entitas modalis, sed nulla ratio adest inseparabilitatem ponendam in charactere: ergo character non entitas modalis, sed abstracta. propter eandem rationem negamus gratiam, et habitus supernaturales esse modos, q.a nulla ratio id suadet, sicut suadet de unione, et actibus.

Sect. 2.

Quaenam restant de charactere

Quae restant de charactere breviter solvenda. Accentior Cardinali de Lugo q.a suavior asserenti characterem esse naturaliter supernaturalem, et potius mixtam, quae habet gratiam, et actus, beatitudinemque supernaturali aliqua ordinatam. Circa q.° characterum efficientem causam ex supradictis, et illum producit actus morales, sicut producitur gratia. Circa subjectum vero illius multum dissident Auctores. namque alii asserunt characterem recipi in voluntate, alii in intellectu, alii in voluntate et intellectu, alii tandem in anima. Cum hac ultima sententia dico characterem recipi in ipsa anima. Probatur 1° ex natura sua de indelebilitate realiter pariter ab anima. 2° probatur q.a ipse distinguatur ab anima, cum character non sit operationes, sed potentia ad ornatam, et perfectam animam, consequenter videtur illum recipi in ipsa anima quam ornat, et perficit.

Quod si dicas, saltem esse characterem potentiam moralem ad aliquas operationes, propterea quod debeat esse in ea potentia, ad quam eae operationes spectant. Non inde sequi characterem debere esse in voluntate, et intellectu, cum ad utriusque potentiae operationes eius, et potestatem conferat. Deinde legia dicitur in adultis, et visio ad dotes corporis gloriosi, gratia tamen non in intellectu, sed in anima, nec visio in corpore sed in intellectu; atque adeo licet character sit potestas ad operationes intellectus, et voluntatis, potest recipi in anima.

Iam q° circa qualitatis collocatur? Species characteris quaeritur 1° in qua specie Suppono divisionem illius, de qua in Physica,

de qua in Phia disputatur, et dico 3ª Thas characterem esse poam
phicam; pbr qᵃ est actiua, t passiua, sed neutrae: qᵒ 2ª. pbr mai
quoad 1ª p. q. qᵃ ad actum supnaralis eliciendos n. req. aliud prius
post hbitus supnatur: q. character n. ē poa actiua, pbr eadem mir quo
ad 2ª p., q. n. auxilia, et operat. supnatur n. recipiuntr in cha
racterē; sed in ipsa aia: qᵒ character n. ē poa passiua. Ergo charac
ter in sᵃ spē ē qualitatis, et tantr hbitus, seu qualitas permanens
efficiens subiectū in ordine ad se, et potestatem moralem eidem conferens ad
aliqᵈ efficiendum, t recipiendum; Character enim Baptismi ē ratio
subiecti ad alia Sacta valide recipienda, ordinis ad actus aliquos
sacros tradenda t exercendos.

Queritr 2º. qua ratᵉ character sit
delebilis, dubium n. ē de poa Dei absoluta, stat possetur de fac
to characterem esse indelebilem, ut colligr ex Florentino, et Tridentino
Concilis tribus Sacta illa, que imentia reiterari npone; sed. dicere
qᵈ Character hō debeat iterum baptizari, aut ordinari. Nec
obstat, q. sicut gra perfectior charactere deleatr p peccatum, et cha
racter hita, q. sᵃ gra in sui pdestē exigit carentiam mortalis, ac
proinde eandem carentiam exigit, ut maneatr. Character ā pducitr
etiam in peccatore hoc, si recipiente baptismum in peccato actuali
ac proinde saluari debet pleno peccato.

Sed hinc suboritr aliud du
bium, an character permaneat etiam post mortem; ca qᵈ nil definitum
ē in Concilijs; imui tamen thiogorum sᵗ. ē senit, pbr q. q. homo Xptianus
t ordinatus, qui post mortem mira culose resurgit, n. iterum bapti
zatr, aut ordinatr; qᵒ qᵃ manet prior character. Dices: hbi
tus fidei, periit in Patria, et tamen quis resurgeret, resurgeret denuo
hbitum fidei amissum; qᵒ vlitr recuperabitr character semel amissum
nego conseq., ratio discriminis ē, q. hbitus fidei exigitr a gra in via
ac proinde permanente gra, repullulat naturaliter idem hbitus fidei;
Character vero n. est par gratiae, atque adeo si semel periret, n. reddi
tur miraculo.

Unde colligr. Characterem ē natura sua indelebilem. Hac ē
qᵃ ē qualitas spiritualis a solo Xpo pendens, et tribuens ratione aquo

destruatr, unde manet indagatis adiones ofsus, Inbiatis adcorum oblig. Dices frustrat. charactera in Patria, siquidem Sacerdos in eo statu non pt valide mutare, aut absoluere: q. non manet Characterin Patria. Negotio, nam charactera non datr potissimum ad operandum, sicut insignum potestatis acquis., sed etiam inhunis. Seruat quis honoris tam insignia muneris, quod aliquando exercuit, adhuc porgeat ofsuo functus.

Quaeritr an character sit indiuisibilis. Rco affirmatiue cum omni Theologorum. Raoe q. non fundum Cuaponatis diuisibilis. nam idem in se ad finem adque ordinatr Charactera. Dices 1a. Charactera significat ius ad gram salvam mundale; sed gra sacrame talis non e in omnibus aequalis. Ergo trm xa sing mo disponits: q. character e diuisibilis. Rco Charactera non significare ius ad gram absolute sacraditione, nec solum significatiuum ad auxilia subsidit. q. de pr secuat gra collata in sacr.to: q. characterum significant ius ad auxilia x.a minorum graem, acquiridi eodem mo, et equalitr.

Quaeritr Characterum a inferioris ordinis rogari. olet, an intendatr pr characterem ordinis superioris? Rco negatiue. Raoe q. quum intendet. sicut ordinari adeundem esse frale. sed character Diaconi ordinatr ad esse frale dictum a charactere Presbyteri: q. non possunt intendi, maior legit, etiam illud. Eodem dicendum est de charactere Baptismi tu ordinis, q. longe diuersos esse, tales significant characterem, quam charactera ordinis inferioris, et superioris, cum hic intendi non valeant, pusilli.

Complemento huius quaestionis notabis re quentiones iadi mos in hac materia. Ab sacr.tis tantum, rebus, res, et sacr.tis sol; sacr.tis tantum e id q. significat, et non significatr sig.a signum externum, res tantum e id q. significatr et non significat, nempe gra, res, et sacramentum e, q. significat, et significatr, qualis e Character, qui significatr a signo externo, et ipse significat gram, vbi sacr.tum late sumitr pro quolibet signo ad sacramentum.

Diu9 S.

De sacramento in Gen.

Hic restat postremus tractatus complemento disputatio, in qua, cum de facto, quae etiam de possibili sint causa Sacramentorum indagandum erit praestatura. an a Xpto Dno immediate omnia Sacta instituerit, idque egerit inquantum homo, an tanquam Deus, quibus resolutis tractatum nostrum persolvemus omni.

Quaestio unica.

De authore Sacramentorum quid tenendum de facto.

Certum Imprimis Solum Deum esse causam principalem Sacramentorum, licet ipse solus sit author quasi in sacramentis contingentis. Secunda: Stat inter omnes Catholicos Xptum Dnum esse Sacramentorum novae legis causam, contra haereticos asserentes, duo tantum esse a Xpto Dno instituta, scilicet illorum errore dividere, non negant Xptum Dnum aliqua instituisse Sacta, alia vero non, scilicet circa numerum Sacramentorum.

Hoc nihilominus inter catholicos non invenit Xptum Dnum immediate instituisse omnia novae legis Sacta, aliqui enim idcirco negant praesertim de Confirmatione, et extrema unctione, asserentes haec duo Sacta fuisse instituta ab Apostolis, et ab Ecclesia ex commissione, et facultate ipsius Xpti Dni, sic videtur sentire Hugo de Sto Victore cum Magistro qui dicunt extremam unctionem fuisse institutam ab Apostolo Jacobo cap. 5. suae epistolae. Alii vero cum S. Bonaventura dicunt Confirmationem institutam fuisse in Concilio Meldensi.

Sed communior, fideique conformior opinio docet, omnia Sacta novae legis instituta fuisse immediate a Xpto Dno, quam opinionem de fide appellat Vazquez. Probatur ex Trid. sess. 7 can. 1 ubi habetur, Sacta novae legis omnia fuisse a Xpto instituta. Nec obstat quod Concilium non utatur termino immediate, explicite, quoniam sess. 14. can. 1. loquens de extrema unctione aliqua praeter dubium, an a Xpto fuerit immediate instituta docet eam fuisse a Xpto Dno institutam, et a B. Jacobo promulgatam: quo loquitur Concilium de tota institutione. Patet etiam nam si Apostoli eam instituissent, non tribueretur ipsi tantum promulgatio, ut tribuitur a Concilio. Probatur etiam authoritate D. Ambrosii lib. 4 de sacramentis, ubi ait: author Sacramentorum quis est, nisi Deus. Probatur 3o ratione quia caeremoniae ab Ecclesia institutae possunt acceptari

a Xpto Dno, n dicuntur a Xpto, sed tã ab Ecclesia instituta, etm mediate sit ab ipso instituta: quã mediata institutio n sufficit, ut Xptus sit author Sacti, ac proinde oia sũ immediate ab ipso instituta. Psr: ex eodẽ Trid. sess. 21. cap. 2. asserente: potestatẽ perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorũ dispensatione salva illorũ substantia, ea statueret, et mutaret, quae magis expedire iudicaverit: quo in Ecclesia n est potestas circa sacramentorũ substantiam, ac proinde, n potest, nunquã potuit Ecclesia instituere sacramenta, secus habuisset potestatẽ circa sacramentorũ substantiam, quod negat Trid. Psr ulterius, quia si alius praeter Xptũ esset author sacramentorũ, maxime Apostoli; sed circa ea spectare hi tantũ dicuntur dispensatores, et ministri sacramentorũ, ut constat ex illo Pauli 1a. Corinthiorũ 4o. Sic nos existimet homo, ut ministros Xpti, et dispensatores mysteriorũ Dei: quo oia sacramenta sũ a Xpto Dno instituta.

Accedunt congruentiae hae, ut nullus praeter Xptũ fuerit author sacramentorũ 1a. quia haec institutio pertinet ad quandã excellentiã potestatẽ, quã maxime congruit solũ humanitati Xpti Dni communicari propter singularẽ eius dignitatẽ, et meritum. 2a. quia insinuatur a Patribus, ne fideles in hoc spẽ reponerent. 3a. ne multiplicarentur sacramenta et divisiones, et schismata inde orirentur. 4a. quia cũ Xptus sit caput Ecclesiae ad ipsũ pertinebat iacere fundamenta, et ministrare sensibilia signa, quibus homines in hac Ecclesia congregarentur, et ab aliis congregationibus secernerentur.

Sit 2a. prop. Xptus Dnus, quatenus homo immediate instituit sacramenta novae legis. Sic Patres, Suarez, communiter contra Thom. 4a. Scotum, et Marq. Psr [illegible] humanitati Xpti Dni communicata fuit potestas faciendi miracula, et condignitatem: quo etiã communicata fuit potestas instituendi sacramenta. Sic n maior ratio, quã altera potestas, cũ utraque maxime conducat ad excellentiã, et dignitatẽ humanitatis Xpti Dni propter unionem cũ aliis. Psr 1o quia quae specialiter Xpto tribuuntur illius humanitati competunt: ut quia circumcisus, natus, 2a, sed a Concilijs, et a Patribus Xpto Dno tribuitur institutio sacramentorũ: quod haec illi competit, ut homo, seu illius humanitati. Psr 2o quia ratione unionis hypostaticae humanitati competit quaelibet perfectio excepta Dna, nec repugnans aliis Xpti perfectionibus; sed talis est potestas instituendi sacramenta. quod haec debentur humanitati Xpti Dni. Nec sufficit, si dicas humanitatem instituere sacramenta

qtenus caminuerit, na qui mixeri dignitati instituit, n dicitr author illius, ex pte enim hoibus mixeris pro destinatis, tamen authores sunt.

Sit 3a pp. sacta veteris legis fuerunt a Deo inste imi tuta, pp. certa, et illa tex scptura, varijs in locis, precati ex genere. Nec obstat qd Paulus 1o dicatr. lex pr. Moise data e, na in exodo id illg. dep. mulgatore, ideoq. pax in exodo, et leuitico pmitti. Dixit Dns ad Moise. Rao pp. e, qa Deus voluit lege, ac cerimonijs ac latis populu illu singulariter sibi iungere, et ritu gentiu sequidae, et qd attinet ad circumcisis, legimus da ri gra, et deleuit originale, necia erat authoritas Dna, contra sacta legia incis n ferunt, erat tn gravida mysterioru, et figura novi legis sacramtoru, ad qd etia necia erat sapia, et authoritas Dna.

Sit 4a pp. etia sactu legis nova fuit inste a Deo institutu. Rao e: qa illud sactu pferebat gra, et delebat Dni originale; sed hoc nulli pptr Deu spectare pt; qa a Nobis e inste ne gat hanc pp., qa indicat dispo legis nova a nova, et scripta incor stare, qd in his n sacta a Deo instituta, in illa vo n. Sed hic author pcedit in suis prijs, qa quia n fuit in lege nova institutu signu aliqd simile in remediu originale, sed ro supto, ut nos supra docui mus, inseqimus diiendu e illud remediu fuisse a Deo institu tu, ppt ratis in pre tradita.

Sect. 2.

An Deus possit comunicare puris creaturis potestate insti tuendi sacta.

Suppono qd n procedat de sacta potestate, qua solu spectat Deo ut pote, qui solus potet dare, aut pmittere gra, et remiss peccati, ne proinde competiu tantu e instituere signa sensibilia, et infallibilia gra, dubiu qo tantu pt e de potestate delegata, qua ppria supo nit, quia Dei potestatem cuilibet sactoru institutis. quare consensi gaude plurimi de mo loqdi, qz dixer quia negat, potuisse Deu com

communicare Creaturae potestatem instituendi Sacramenta. Ita Doctores Complutenses, quos imitatur Vazquez. 1° ratio a priori, potuisse Deum hanc potestatem communicare Creaturae, habetur, quae seq. Suarez, et Lugo, quos etiam nos subscribimus. Probatur 1° authoritate Aug. tractatu in Joannem dicentis: potuit Dominus noster Jesus Christus, si vellet, dare potestatem alicui servo suo, ut daret Baptismum suum tanquam vicarius, et transferre suae potestatem Baptizandi, et dignitatem vim dare Baptismo translato in eodem, quam vim habet Baptismum datum a Domino: quibus verbis apte docet S. D. posse per eum hoc fieri a Domino potestatem instituendi Baptismum: ex quo facile arguitur ad reliqua Sacramenta.

Probatur 2° ratione. quia potest Deus facere Creaturam facultatem per quam Creatura communicandi alijs gratiam per solum actum internum voluntatis per signum externum, aut aliud sensibile aliquod signum: ergo potest Deus per Creaturam communicare potestatem instituendi Sacramenta. probatur consequentia nam instituere sacramenta si vocibus aestimamus, nihil aliud, quam imponere signum sensibile significativum et efficativum gratiae. Antecedens supponitur, nam ita communicata est de facto ea potestas humanitati Christi, et etiam potestas patrandi miracula, nam non videtur potestas miracula faciendi, quam instituendi Sacramenta.

Dices ex Vazquez instituere aliquid est inchoare, et quasi ab initio statuere: hoc autem non posse competere purae creaturae, quia ad eam potestatem supponitur decretum Dei communicantis talem facultatem, a quo decreto sumunt Sacramenta suum exordium. Respondetur 2° negando, quia ut aliquis sit author, et absolute dicatur aliquid instituere, non requiritur, quod nullo modo dependeat ab alio, aut potestatem facultatem accipiat ab alio id faciendi: sic S. Ignatius est author, et dicitur Societatem instituisse, licet Deus prius fuerit author eius institutionis et potestatem acceperit a Romano Pontifice condendi regulas et instituendi. 2° Deinde ad hoc, quia Ecclesia instituit ceremonias, et ritus, sed hoc facit ex potestate sibi a Christo Domino tradita: quo modo potuit pura creatura instituere Sacramenta ex potestate sibi a Deo tradita.

Dices iterum: in lege naturae non instituebant sacramenta qui detrahebant signum externum significativum, et causativum gratiae

q° nec qui haret potestatem imponendi signum externum ad con
dandam gratiam, diceretur instituere Sacramentum; probatur: quia qui sic im
poneret signum externum, idem faceret, quod fiebat in lege naturae,
sed in lege naturae, qui determinabat signum externum ad significa
dam gratiam non instituebat Sacramentum: ergo etc.

Resp. neg. cons., quia determinatio sig
ni externi in lege naturae non erat institutio Sacramenti, quia hoc suppone
batur institutum, absolute sub disiunctione cuiuscumque alterius ex
ternis determinabilis actio, aut materiae non instituebat tunc certa potestatem
hominalem haec, sed illa determinatio ad significandam gratiam, sed eligens signum
tale, quod voluisset ex omnibus, quibus Deus significatum imposuit,
sicut modo sacerdos potest consecrare in vino rubro, et albo, et utrumque
sub disiunctione institutum est materia Sacramenti, at qui haberet potestatem in
sub disiunctione instituendi Sacramenta, non solum posset eligere signum ante institutum ad
significandam gratiam, sed posset dare significatum, et efficaciam gratiae signo
ante instituto.

Dices adhuc pro contra, saltem posset instituere Sacramentum,
debuisset Deus rationem conferendae gratiae. Sed tantum movet incommodum,
ad conferendam gratiam quod omnino, sed Deus non potest tribuere actionem ad
collationem gratiae; alioquin Deus esset causa. Ergo Deus non potest conferre
talem potestatem instituendi Sacramentum. Resp. id est, quamvis sicut potest Deus
alicui potentiam conferre gratiam alteri, per actum internum, et per humilitatem Christi
et alia praestare miracula. Deinde nego minorem, nihil enim derogat supremo
Dei dominio, quod Deus debeat adiuvare ad amorem potius, quia adeo
etc., quia de ratione causae etc. quod instituit adeo esset, quod si illius causa
nulla causa posset operari. Et sic haberet Deus tantum causas instituentibus alia
etc.

Quaeres tamen an omnia sit alicui pura causa sibi potestas? Ratio
dubitandi est textus Ioannis 20: quorum remiseritis peccata, ego mitto vos
conferendi spiritum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, quorum
retinueritis, retenta sunt; ubi Deus dedit Apostolis potestatem, quam exercebant
ubique; ergo etiam dedit potestatem instituendi Sacramenta, quod patet in exemplo ...

dixerit totam tibi potestatem tibi commendo, illi gerentes, verbaque illi dicam. Ratio ex Suarez, particula *sicut* in textu Joannis non significare aequalitatem, sed tantum similitudinem potestatis, per illam verba, quibus instituit Sacramentum poenitentiae dedit Christus suis Apostolis potestatem remittendi peccata, in quo tamen cum sed primum spiritualis iudicii. Unde constat nulli unquam creaturae concessam fuisse eiusmodi potestatem, quae nec in lege naturae, nec in scripta, nec in lege gratiae concessa fuit, ut ex superioribus constat.

Sectio 3

Qui possint de facto administrare Sacramenta

Duo tantum restant dubia hic examinanda pro huius tractatus complemento, a quibus breviter expediemur. Dubitatur 1.º soli homines de facto sunt ministri Sacramentorum. Ratio est quia est voluntas Christi, qui solis hominibus talem potestatem commisit, quae voluntas nobis constat ex singulorum Sacramentorum institutione. Solis enim hominibus dedit Christus potestatem remittendi peccata, conficiendi Eucharistiam, et Baptizandi, et sic de aliis. Verumtamen non omnes et singulos homines esse ministros omnium sacramentorum, quia infantes, et amentes nullum possunt administrare, utpote rationis expertes. Deinde, qui ordinati non sunt non possunt ministrare aliud praeter Baptismum, et Matrimonium, quae veritas definitur in Tridentino Sess. 7 can. 3. 5ª contra Lutheranos asserentes omnes Baptizatos esse vere Sacerdotes, *Si quis* dixerit, ait Concilium, Christianos omnes in verbo, et omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem anathema sit.

Hinc infertur, nec Angelos, nec animas separatas posse administrare Sacramenta etiam in corporibus assumptis. Nec obstat 1.º animas separatas adhuc retinere Characterem, quo in vita insignitae fuerunt, quia etiam post diem iudicii homines retinebunt Characterem, nec tamen poterunt esse ministri Sacramentorum iuxta illud Christi: quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis mortem Domini annuntiabitis, donec veniat, ubi potestatem consecrandi solum tribuit Christus pro vita mundi. Ratio, quia anima separata iam est extra Ecclesiae militantis. Nec obstat 2.º exemplum legitur de quodam Episcopo consecrato ab Angelis, quem vera et alii Episcopi postea ratum habuerunt. Praeterquam in hoc, et similibus casibus

75

ri ministrati sacramentorum angeli; sed Deus medio angelo efficit eundem effectum, quem praestaret sacramentum, licet non sacramenta sint actiones suae, et corporis exacitas abhinc positas, quare angelus incapax fuit angelus sacramentum ministrare.

Inferatur deinde, nec beatos, nec damnatos posse esse ministros sacramentorum. Ratio: quia sacramenta data sunt Ecclesiae militanti, et visibiliter administranda per suos ministros; sed nec beati, nec damnati pertinent ad Ecclesiam visibilem, similiter extra illam; quare fatendum omnino est, Domina ad omni genere eorum, quod si singulus bonus, aut anima beata, sive ex dea, sive incorporae gloriose aliquam sacramentum administrare sunt, videndum esse pro validiori sacramento, quod tamen credidit, id factum esse ex speciali Dei dispensatione, quia cum sit Deus gratiae potest illa hoc, tillo modo communicare.

Dico 2º

Soli homines viatores sunt capaces recipiendi sacramenta. Ratio: constat ex positi quae nobis ~~ex~~ innotuit perpetua traditione Ecclesiae. Et quia sacramenta instituta sunt ad conferendam gratiam; sed soli homines viatores sunt capaces ~~[illegible]~~ recipien digna: quare soli homines viatores sunt capaces sacramentorum. Opponuntur: anima post separationem a corpore: quia angelus potuit recipere sacramentum, et gratiam in Ecclesia ant.

Rea Ecclesiae placens, etiam alia prudentia posuit quae separata sit a corpore, in imperfecta institutione, quae instituta sunt defectu debiti infallibilis conferenda, unde non instituta ~~defectu~~ ~~dignae~~ ~~infallibilis~~ ~~[illegible]~~ ~~dae~~ est, quia non sunt incitatae acquirendae gratiae. Verum perpetua ex viatoribus, vel sunt capaces omnium sacramentorum, licet femina, amentes, et infantibus in non omnia sacramenta recipere. Et haec sufficiant pro nunc de sacramentis in generali putatibus, quae omnia in cuiusdictum est, cedat in laudem

Omnipotentis Dei, Virginis Mariae de la Granada, Patris nostri Seraphici Francisci, et Antonii Patris nostri Ignatii, et Xaverii. Die 28 Junii anno Domini 1695.

Index quæstionum quæ hic continentur decisæ

Finis Materiae

[illegible signatures] ... Espinosa

erenor de Sacramentis in Gene